

САНХҮҮГИЙН
ЗОХИЦУУЛАХ
ХОРОО

ᠰᠠᠨᠬᠡᠭᠦᠭᠢᠢᠨ
ᠵᠣᠬᠢᠴᠢᠭᠤᠯᠠᠬᠤ
ᠬᠣᠷᠤ᠎ᠠ

САНХҮҮГИЙН САЛБАРЫН ТОЙМ

2021 ОНЫ 1 ДҮГЭЭР УЛИРАЛ

АГУУЛГА

I. ХӨРӨНГИЙН ЗАХ ЗЭЭЛ

Санхүүгийн зах зээлийн төлөв

8

Хүртээмжтэй байдал

10

Бүтээгдэхүүн үйлчилгээ

12

Ашигт ажиллагаа

15

Тогтвортой байдал

16

Бодлого зохицуулалт

17

II. ДААТГАЛЫН ЗАХ ЗЭЭЛ

Санхүүгийн зах зээлийн төлөв

20

Хүртээмжтэй байдал

24

Бүтээгдэхүүн үйлчилгээ

27

Ашигт ажиллагаа

29

Тогтвортой байдал

30

Бодлого зохицуулалт

31

III. БАНК БУС САНХҮҮГИЙН БАЙГУУЛЛАГА

Санхүүгийн зах зээлийн төлөв

34

Хүртээмжтэй байдал

39

Бүтээгдэхүүн үйлчилгээ

42

Ашигт ажиллагаа

46

Тогтвортой байдал

48

Бодлого зохицуулалт

50

IV. ХАДГАЛАМЖ, ЗЭЭЛИЙН ХОРШОО

Санхүүгийн зах зээлийн төлөв	Хүртээмжтэй байдал	Бүтээгдэхүүн үйлчилгээ	Ашигт ажиллагаа	Тогтвортой байдал	Бодлого зохицуулалт
54	56	60	64	66	68

V. ЗЭЭЛИЙН БАТЛАН ДААЛТЫН САН

Санхүүгийн зах зээлийн төлөв	Хүртээмжтэй байдал	Бүтээгдэхүүн үйлчилгээ	Ашигт ажиллагаа	Тогтвортой байдал
72	73	75	76	77

VI. ҮЛ ХӨДЛӨХ ЭД ХӨРӨНГӨ ЗУУЧЛАЛ

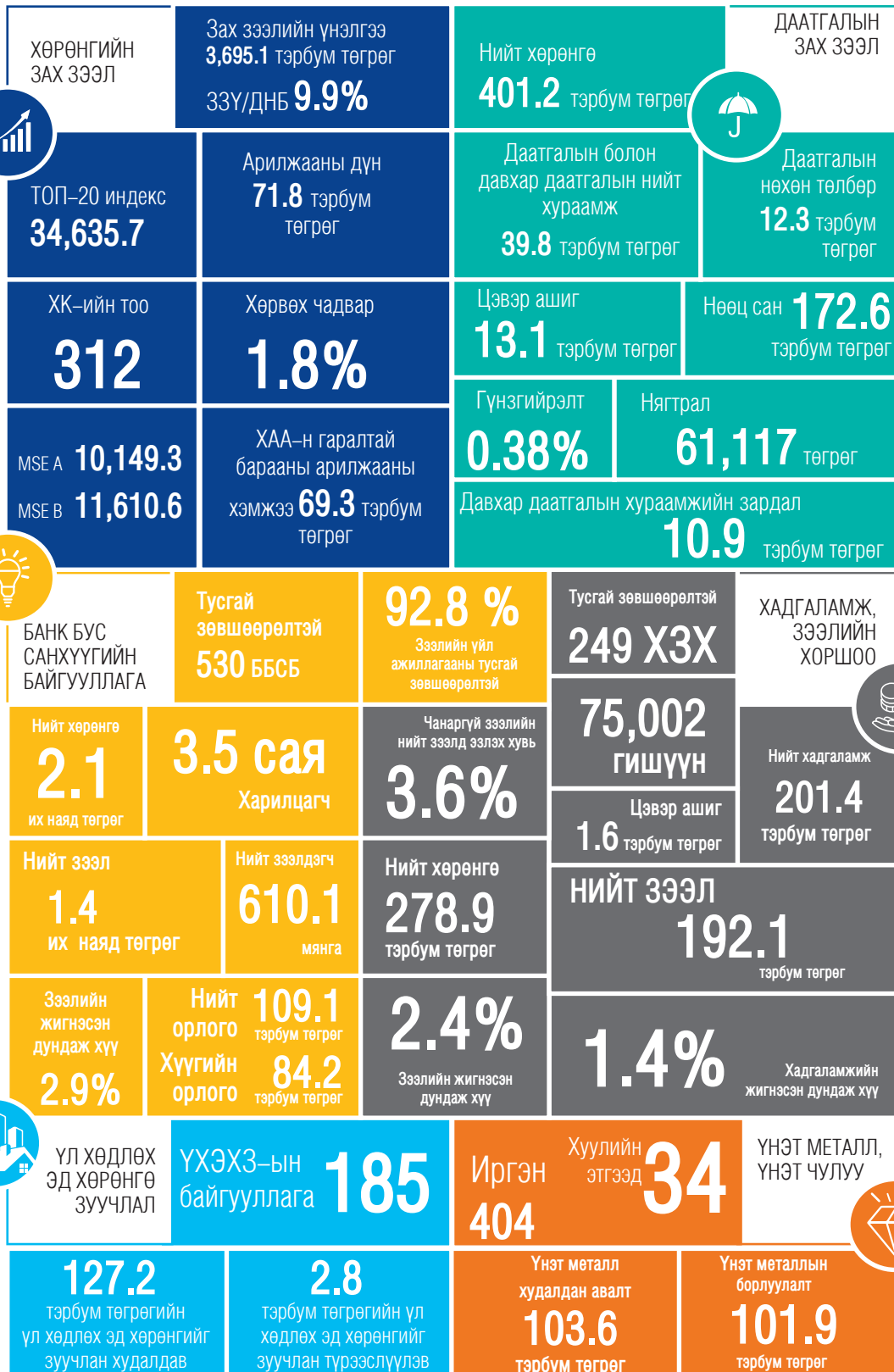
Салбарын төлөв	Хүртээмжтэй байдал	Бүтээгдэхүүн үйлчилгээ	Бодлого зохицуулалт
80	81	82	84

VII. ҮНЭТ МЕТАЛЛ, ҮНЭТ ЧУЛУУНЫ АРИЛЖАА ЭРХЛЭГЧ

Салбарын төлөв	Хүртээмжтэй байдал	Бүтээгдэхүүн үйлчилгээ	Бодлого зохицуулалт
88	89	90	91

ТОВЧИЛСОН ҮГИЙН ТАЙЛБАР

АНУ	Америкийн Нэгдсэн Улс	ХБҮЦ	Хөрөнгөөр баталгаажсан үнэт цаас
АХБ	Азийн хөгжлийн банк	ХОМК	Хөрөнгө оруулалтын менежментийн компани
ББСБ	Банк бус санхүүгийн байгууллага	ХОС	Хөрөнгө оруулалтын сан
БНХАУ	Бүгд Найрамдах Хятад Ард Улс	ХХК	Хязгаарлагдмал хариуцлагатай компани
БНСУ	Бүгд Найрамдах Солонгос Улс	МАРІХ	Монголын хөдөө аж ахуйн барааны үнийн индекс
ДНБ	Дотоодын нийт бүтээгдэхүүн	ТӨХХК	Төрийн өмчит хязгаарлагдмал хариуцлагатай компани
ЗГҮЦ	Засгийн газрын үнэт цаас	АFI	Alliance for Financial Inclusion / Санхүүгийн хүртээмжийн нийгэмлэг/
ЗЖДХ	Зээлийн жигнэсэн дундаж хүү	АТМ	Automated teller machine /Автомат теллер машин/
ЗЗҮ	Зах зээлийн үнэлгээ	ESG	Environmental, Social, Governance /Байгаль орчин, нийгэм, засаглал/
МИК	Монголын ипотекийн корпораци	JICA	Japan International Cooperation Agency /Японы олон улсын хамтын ажиллагааны байгууллага/
МХЗХҮХ	Монголын хадгаламж, зээлийн хоршооны үндэсний холбоо	IAIS	International Association of Insurance Supervisors /Олон улсын даатгалын зохицуулагчдын холбоо/
МХБ	“Монголын хөрөнгийн бирж” ХК	IPO	Initial public offering /Олон нийтэд хувьцаагаа санал болгох/
МҮЦБ	“Монголын үнэт цаасны бирж” ХК	FPO	Follow up on public offering /Нэмэлт хувьцаа гаргах/
НҮБ	Нэгдсэн үндэсний байгууллага	MSE	Mongolian stock exchange /Монголын хөрөнгийн бирж/
СЗХ	Санхүүгийн зохицуулах хороо	UNEP FI	Нэгдсэн үндэсний байгууллагын Байгаль орчны хөтөлбөрийн санхүүжилтийн санаачилга
ТДЦА	Татварын дараах цэвэр ашиг		
ТЗК	Тусгай зориулалтын компани		
ОУСК	Олон улсын санхүүгийн корпораци		
УҮГ	Улсын үйлдвэрийн газар		
ҮХЭХЗ	Үл хөдлөх эд хөрөнгө зуучлал		
ҮЦК	Үнэт цаасны компани		
ҮЦТХТ	Үнэт цаасны төвлөрсөн хадгаламжийн төв		
ХААБ	Хөдөө аж ахуйн бирж		
ХЖДХ	Хадгаламжийн жигнэсэн дундаж хүү		
ХЗХ	Хадгаламж, зээлийн хоршоо		
ХНХ	Хувь нийлүүлсэн хөрөнгө		
ХК	Хувьцаат компани		
ХБНГУ	Холбооны Бүгд Найрамдах Герман Улс		

ХӨРӨНГИЙН ЗАХ ЗЭЭЛ

Зах зээлийн үнэлгээ

3,695.1
тэрбум төгрөг

Санхүүгийн зах зээлийн төлөв

Дансны тоо
2,397,644

Хүртээмжтэй байдал

Нийт арилжааны дүн
71.8 тэрбум төгрөг

Бүтээгдэхүүн үйлчилгээ

Ашигт ажиллагаа

ҮЦК-ийн хөрөнгө

124.2

тэрбум төгрөг

Тогтвортой байдал

ТОП-20 индексийн
хэлбэлзэл

6,276.8

Бодлого зохицуулалт

САНХҮҮГИЙН ЗАХ ЗЭЭЛИЙН ТӨЛӨВ

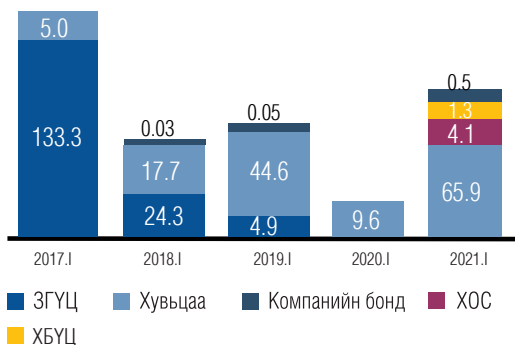

Үнэт цаасны зах зээлд нийт **573** зохицуулалттай этгээд, хувьцаат компани үйл ажиллагаа явуулж байна

Арилжаа эрхлэх 2	Төвлөрсөн хадгаламж, үнэт цаасны арилжааны төлбөрийн 1	Барьцаат үнэт цаасны хөрөнгийн багцын бүртгэл хянагч 1
ХОМК 25	Тооцооны 2	Кастодиан 3
Андеррайтерийн зөвшөөрөлтэй банк 2	Хөрөнгө итгэмжлэн удирдах 7	ХК 312
ҮЦК* 53	ХАА түүхий эдийн арилжаа эрхлэх 1	ХАА түүхий эдийн брокер 14
ҮЦЗЗ-д аудитын үйлчилгээ үзүүлэх 60	ҮЦЗЗ-д хөрөнгийн үнэлгээний үйлчилгээ үзүүлэх 25	ҮЦЗЗ-д хуулийн үйлчилгээ үзүүлэх 35
Хамтын хөрөнгө оруулалтын сан 1	Хөрөнгөөр баталгаажсан үнэт цаас гаргагч 30 /ТЗК/	

*ҮЦК-д брокер, дилер, андеррайтер болон хөрөнгө оруулалтын зөвлөхийн үйл ажиллагаа эрхлэгч байгууллагыг хамаатуулна.

Үнэт цаасны арилжаа /тэрбум төгрөг/

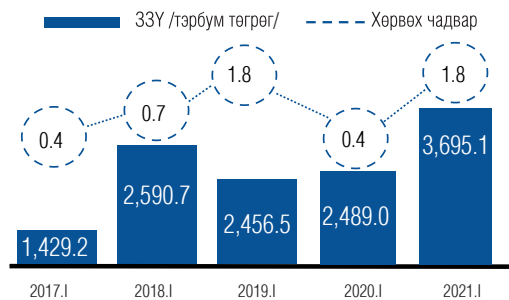

Үнэт цаасны зах зээлийн арилжаа

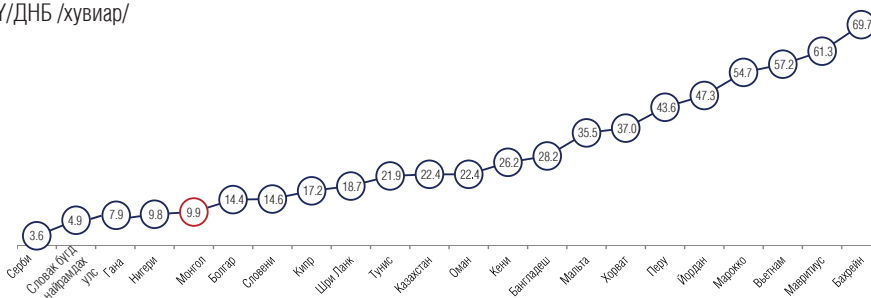
- 2021 оны 1 дүгээр улиралд нийт 71.8 тэрбум төгрөгийн үнэт цаас зах зээлд арилжаалагдсан бөгөөд энэ нь 2020 оны 1 дүгээр улирлаас 651.6 хувиар өссөн бол, 2017 оны 1 дүгээр улирлаас 48.1 хувиар буурсан.
- Нийт арилжааны 0.6 хувийг компанийн бонд, 1.8 хувийг хөрөнгө оруулалтын сангийн нэгж эрх, 5.8 хувийг хөрөнгөөр баталгаажсан үнэт цаас, 91.8 хувийг хувьцаа тус тус эзэлж байна.

Зах зээлийн үнэлгээ болон хөрвөх чадвар

- Нийт зах зээлийн үнэлгээ өмнөх оны мөн үетэй харьцуулахад 48.5 хувиар өсөж 3.7 их наяд төгрөгт хүрсэн бол хөрвөх чадвар 1.4 пунктээр өсөж 1.8 хувьд хүрлээ.
- Хөрвөх чадвар нэмэгдэхэд хувьцааны арилжааны хэмжээ 56.4 тэрбум төгрөгөөр буюу 589.7 хувиар өссөн нь голлон нөлөөлжээ.

ЗЗҮ/ДНБ /хувиар/

- Монголын Үнэт цаасны зах зээлийн үнэлгээг ДНБ-д харьцуулсан дүнг FTSE жагсаалтад багтах frontier зах зээлийн улс орнуудтай харьцуулахад 5 дугаарт жагсаж байгаа бөгөөд өнгөрсөн оны мөн үеэс 2 байр урагшилсан ч бусад ижил төстэй орнуудтай харьцуулахад харьцангуй доогуур үзүүлэлт юм.

ТОП 20 34,635.7

MSE A 10,149.3

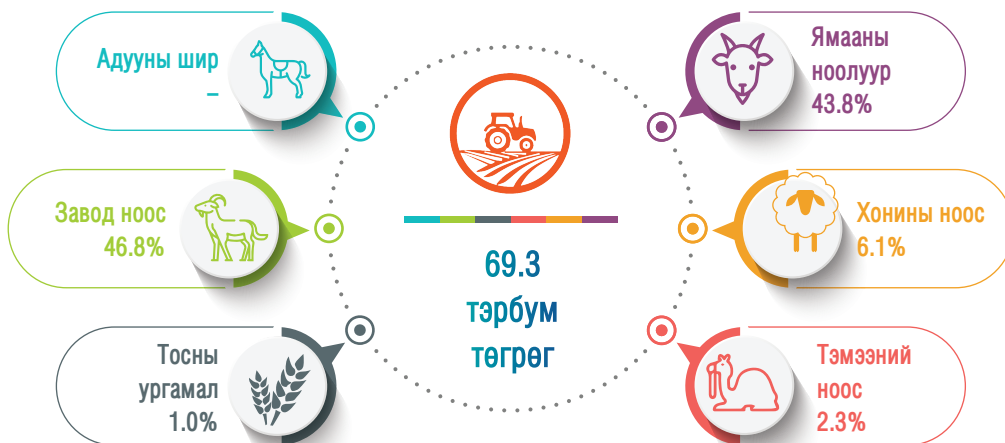
MSE Б 11,610.6

Үнэт цаасны зах зээлийн индекс

- ТОП-20 Индекс өмнөх оны мөн үетэй харьцуулахад 17,732.0 нэгжээр буюу 104.9 хувиар өссөн.
- MSE A индекс өмнөх оны мөн үеэс 2,235.3 нэгжээр буюу 28.2 хувиар өссөн.
- MSE Б индекс өмнөх оны мөн үеэс 3,950.4 нэгжээр буюу 51.6 хувиар өссөн үзүүлэлттэй байна.

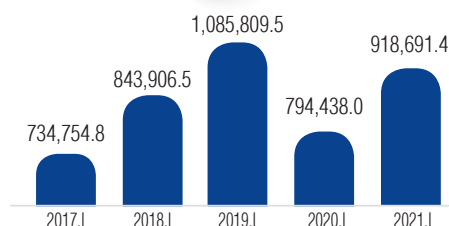

2021 оны 1 дүгээр улирлын байдлаар ХААБ-ээр нийт 69.3 тэрбум төгрөгийн бараа бүтээгдэхүүн арилжаалагдсан нь өмнөх оны мөн үеэс 41.0 тэрбум төгрөгөөр буюу 145.1 хувиар өссөн үзүүлэлт бөгөөд 5 төрлийн бүтээгдэхүүн арилжигджээ.

ХАА-н биржийн МАРИХ индекс

ХААБ-ээс тооцон гаргадаг Монголын хөдөө аж ахуйн индекс буюу МАРИХ 2021 оны 1 дүгээр улиралд 918,691.4 нэгжид хүрсэн нь 2020 оны 1 дүгээр улиралтай харьцуулахад 124,253.4 нэгжээр буюу 15.6 хувиар, 2017 оны 1 дүгээр улиралтай харьцуулахад 25.0 хувиар өссөн.

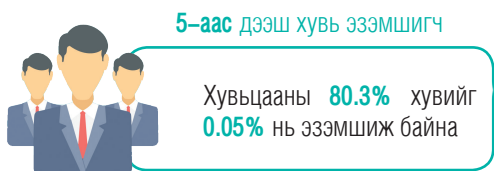
ХҮРТЭЭМЖТЭЙ БАЙДАЛ

ТОП-20 ИНДЕКСЭД БАГТАХ ХК-УУДЫН САЛБАРЫН АНГИЛАЛ /ЗЗҮ-ЭЭР/

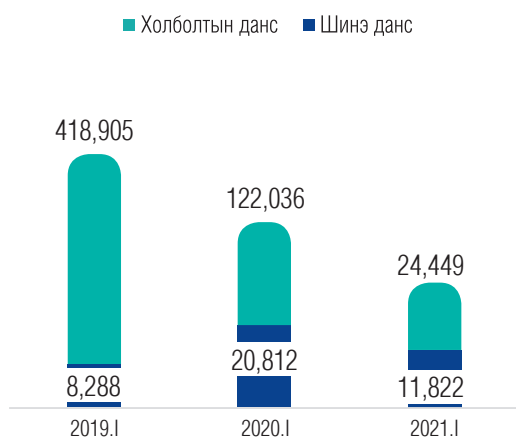

ХУВЬЦААНЫ ТӨВЛӨРӨЛ

- o ТОП 20 индексэд ХК-уудын төвлөрлийг тооцож үзэхэд хэт төвлөрөлтэй буюу нийт хувьцааны 80.3 хувийг нийт хувьцаа эзэмшигчдийн 0.05 хувь нь эзэмшиж байна.

НЭЭГДСЭН ДАНСНЫ ТОО

- o 2021 оны 1 дүгээр улиралд 11,822 данс нээгдэж нийт дансны тоо 2,397,644-т хүрсэн бол 24,449 холболтын данс нээгдэж холболтын дансны тоо 401,883-т хүрлээ.
- o 2020 оны 1 дүгээр улиралд нийт дансны тоо 1,949,760 байсан ба тайлант улиралд 23.0 хувиар нэмэгдэж 2,397,644 болсон.

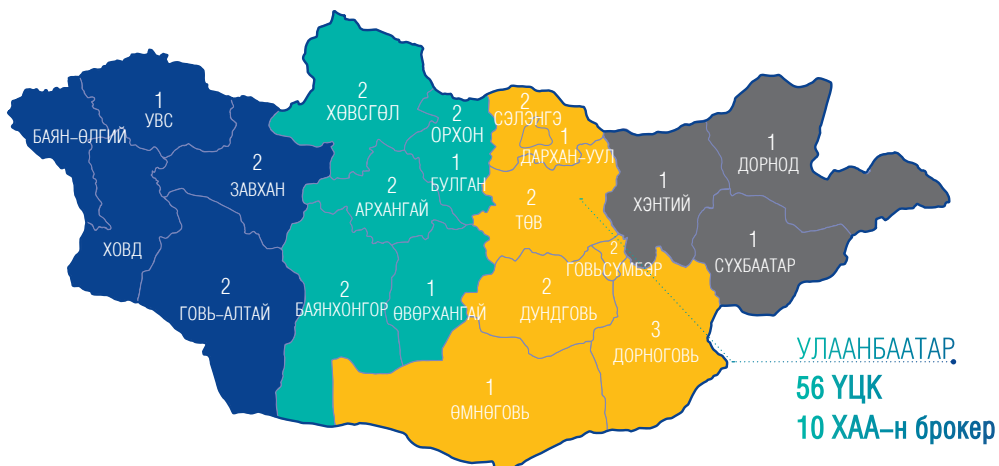
НИЙТ НЭЭГДСЭН ДАНСНЫ ТОО
/ӨССӨН ДҮНГЭЭР/**2,397,644**

ҮЦТХТ-Д БҮРТГЭЛТЭЙ ҮНЭТ ЦААС

ҮЦК БОЛОН ХАА-Н БРОКЕРЫН КОМПАНИУДЫН БАЙРШИЛ

- 2021 оны 1 дүгээр улиралд нийт 53 ҮЦК болон тэдгээрийн 30 салбар үйл ажиллагаа явуулав. Эдгээрийг газар зүйн байршлаар харуулбал 56 нь Улаанбаатар хотод, 27 нь орон нутагт байршиж байна.
- 2021 оны 1 дүгээр улиралд нийт 14 ХАА-н брокер үйл ажиллагаа явуулж байгаагийн 10 нь Улаанбаатар хотод, 4 нь орон нутагт байршиж байна.

БҮТЭЭГДЭХҮҮН, ҮЙЛЧИЛГЭЭ

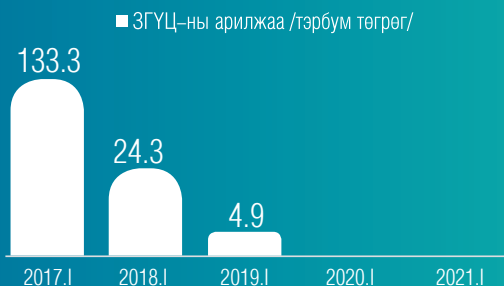
ХУВЬЦААНЫ АРИЛЖАА

- 2021 оны 1 дүгээр улиралд нийт хувьцааны арилжаа 65.9 тэрбум төгрөгт хүрсэн нь 2017 оны мөн үетэй харьцуулахад 13.2 дахин, өмнөх оны мөн үетэй харьцуулахад 6.9 дахин тус тус өсжээ.

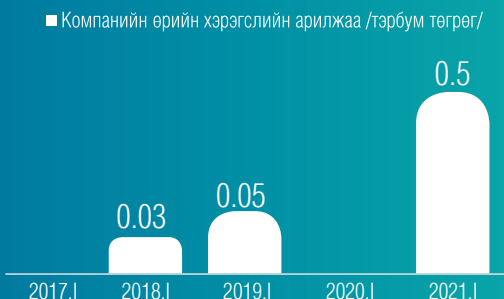
ЗГҮЦ–НЫ АРИЛЖАА

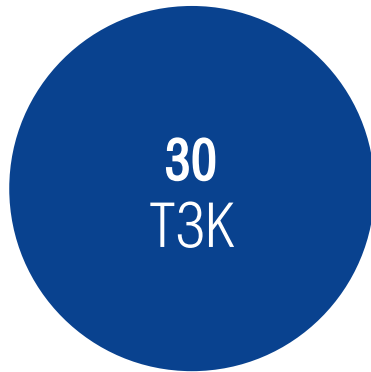
- 2020 болон 2021 оны 1 дүгээр улиралд ЗГҮЦ–ны арилжаа явагдаагүй. Зураглалд 2017–2019 оны 1 дүгээр улирлын ЗГҮЦ–ны арилжааг харууллаа.

КОМПАНИЙН ӨРИЙН ХЭРЭГСЛИЙН АРИЛЖАА

- 2021 оны 1 дүгээр улиралд компанийн бондын арилжаа 0.5 тэрбум төгрөгт хүрсэн нь 2018 оны мөн үетэй харьцуулахад 16.6 дахин, 2019 оны мөн үетэй харьцуулахад 8.3 дахин тус тус өсжээ.
- 2017 оны 1 болон 2020 оны 1 дүгээр улиралд компанийн бондын арилжаа хийгдээгүй.

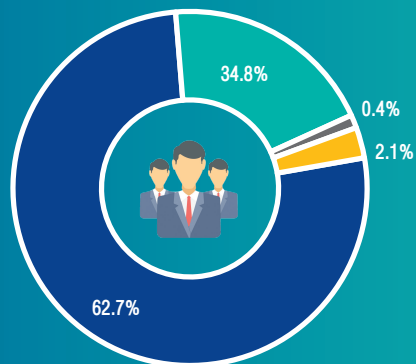
ХӨРӨНГӨӨР БАТАЛГААЖСАН ҮНЭТ ЦААС

- Орон сууцны санхүүжилтийн урт хугацааны тогтвортой тогтолцоог бий болгох зорилгоор 2013 оноос ипотекийн бага хүүтэйгээр орон сууцны зээлийг иргэдэд олгож эхэлсэн. Өнөөгийн байдлаар “МИК ОССК” ХХК-аас 25 ТЗК үүсгэн байгуулж, нийт 83,539 зээлдэгчийн ипотекийн зээлийг үнэт цаасжуулж 4.4 их наяд төгрөгийн хөрөнгөөр баталгаажсан үнэт цаасыг СЗХ бүртгээд байна.
- Монгол Улсад хөрөнгөөр баталгаажсан үнэт цаасыг үл хөдлөх хөрөнгийн зээлээр баталгаажуулж ирсэн бөгөөд 2021 оны 1 дүгээр улирлын байдлаар нийт 63,850 зээлдэгчийн 3.03 их наяд төгрөгийн баталгаат үнэт цаасны үлдэгдэлтэй байна.
- Үүрэн телефоны оператор болох “Жимобайл” ХХК хөрөнгөөр баталгаажсан үнэт цаас гаргасан нь үл хөдлөх хөрөнгийн зээлээс өөр төрлийн санхүүгийн хэрэгслээр баталгаажсан үнэт цаас гаргасан анхны тохиолдол болов.
- Ковид цар тахлын онцгой нөхцөлд ажиллаж буй төрийн албан хаагчдыг түрээслээд өмчлөх хэлбэрийн орон сууцны хөтөлбөрт хамруулах хүрээнд түрээсийн орлогод суурилсан хөрөнгөөр баталгаажсан үнэт цаас гаргах, шаардлагатай тусгай зөвшөөрөл олгож ажиллахыг УИХ-ын 2020 оны 32 дугаар тогтоолоор ЗГ, Монголбанк, СЗХ-нд даалгасан. СЗХ-ноос “Нийслэлийн орон сууцны корпораци” ХК-ийн үүсгэн байгуулсан тусгай зориулалтын компаниудад түрээсийн орлогоор баталгаажсан буюу хөрөнгөөр баталгаажсан үнэт цаас гаргах тусгай зөвшөөрлийг олгож, “НОСК нэг ТЗК” ХХК-ийн 34.4 тэрбум, “НОСК хоёр ТЗК” ХХК-ийн 39.6 тэрбум төгрөгийн үнийн дүн бүхий хөрөнгөөр баталгаажсан үнэт цаасыг бүртгээд байна.
- Улсын Их Хурлын 2020 оны 21 дүгээр тогтоолын хавсралтаар баталсан “Зээлийн хүүг бууруулах стратеги”-ийн хэрэгжүүлэх дэд арга хэмжээний 1.4.1-д “Уул уурхайн бус экспорт болон жижиг, дунд үйлдвэрийн салбарын зээлдэгчид бага хүүтэй зээл олгох нөхцөлийг банкнаас олгосон хэвийн зээлээр баталгаажсан үнэт цаас гаргах, уг үнэт цаасыг барьцаалан Төв банкны репо санхүүжилтийг 1–2 жилийн хугацаатай, бодлогын хүүтэй ойролцоо хүүтэй санхүүжилтийн эх үүсвэр олгох” арга хэмжээг хэрэгжүүлэхээр заасан. Дээрх зээлийн хүүг бууруулах стратегийн дэд арга хэмжээг Монголбанк болон СЗХ хамтран хэрэгжүүлэхээр тусгагдсан. Энэхүү ажлын хүрээнд “МҮЦСК” ХХК-д хөрөнгөөр баталгаажсан үнэт цаас гаргах, “Монголын Актив Удирдлагын Корпораци” ХХК-д хөрөнгө итгэмжлэн удирдах үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрлийг тус тус олгосон.
- СЗХ-ноос “Инвескор актив” ХХК-д хөрөнгөөр баталгаажсан үнэт цаас гаргах тусгай зөвшөөрлийг олгож, гаргасан хөрөнгөөр баталгаажсан үнэт цаасыг бүртгэсэн нь банк бус санхүүгийн байгууллагуудын зээлээр баталгаажсан хөрөнгөөр баталгаажсан үнэт цаасыг арилжаа эрхлэх байгууллагаар дамжуулан олон нийтэд анх удаа нээлттэй арилжаалах анхны тохиолдол болсон.

* “Монголын актив удирдлагын корпораци” ХХК нь оноосон нэрээ өөрчлөн “Үнэт цаас санхүүжилтийн корпораци” ХХК болгосон.

АРИЛЖААНЫ БҮТЭЦ /ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАГЧДААР/

- Арилжаанд оролцогчдын дийлэнх хувийг дотоодын иргэн эзэлж байгаа бөгөөд 2021 оны 1 дүгээр улирлын байдлаар дотоодын иргэний хийсэн арилжааны гүйлгээ 62.7 хувь, дотоодын ААН-ийн хийсэн арилжааны гүйлгээ 34.8 хувийг тус тус эзэлж байна.

● Дотоодын ААН, 34.8%

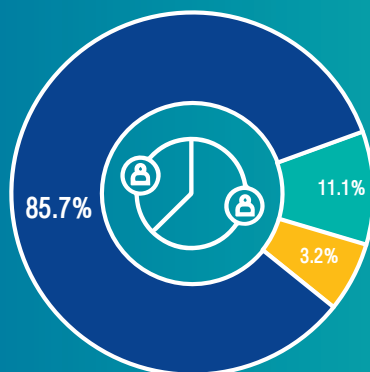
● Гадаадын ААН, 0.4%

○ Дотоодын иргэн, 62.7%

● Гадаадын иргэн, 2.1%

ХУВЬЦААНЫ ӨМЧИЙН БҮТЭЦ

- 2021 оны 1 дүгээр улирлын байдлаар СЗХ-ны үнэт цаасны бүртгэлд нийт 312 ХК бүртгэлтэй байна.
- Өмчийн бүтцийг задлан харвал нийт ХК-ийн 85.7 хувь нь хувийн өмчит, 11.1 хувь нь төрийн өмчит, 3.2 хувь нь төрийн өмчийн оролцоотой байна.

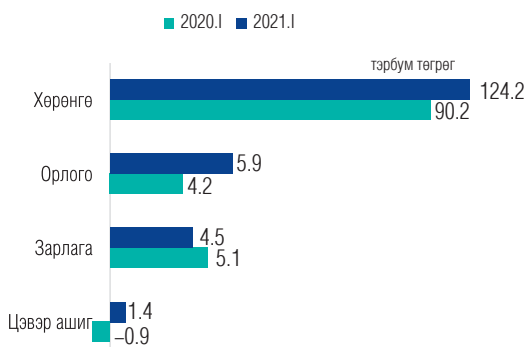

○ Хувийн өмчит 85.7%

● Төрийн өмчит оролцоотой 3.2%

● Төрийн өмчит 11.1%

АШИГТ АЖИЛЛАГАА

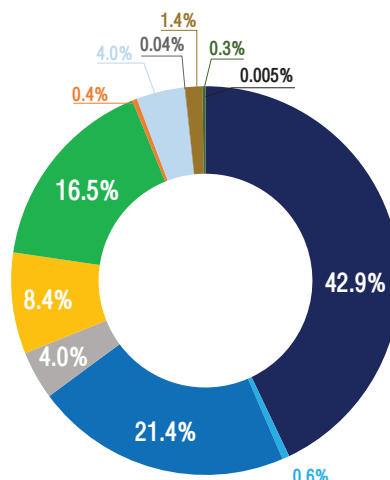

ҮЦК-ИЙН АШИГТ АЖИЛЛАГАА

- ҮЦК-уудын нийт хөрөнгө 2021 оны 1 дүгээр улиралд 124.2 тэрбум төгрөгт хүрсэн нь өмнөх оны мөн үеэс 37.7 хувиар өссөн үзүүлэлт юм.
- 2020 оны 1 дүгээр улиралтай харьцуулахад орлого 1.7 тэрбум төгрөгөөр, цэвэр ашиг 2.3 тэрбум төгрөгөөр тус тус өссөн бол зарлага 0.6 тэрбум төгрөгөөр буурчээ.

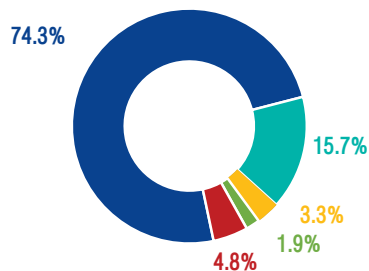
ҮЦК-ИЙН ОРЛОГЫН БҮТЭЦ

● Брокерын үйл ажиллагааны орлого	42.9%
● Дилерийн үйл ажиллагааны орлого	0.6%
● Андеррайтерийн үйл ажиллагааны орлого	21.4%
● Хөрөнгө оруулалтын зөвлөхийн үйл ажиллагааны орлого	4.0%
● Үнэт цаасны арилжааны цэвэр орлого	8.4%
● Бусад үйл ажиллагааны орлого	16.5%
● Түрээсийн орлого	0.4%
● Хүүний орлого	4.0%
● Ногдол ашгийн орлого	1.4%
● Бусад орлого	0.3%
● Үндсэн хөрөнгө данснаас хассаны олз	0.005%

ҮЦК-ИЙН ЗАРДЛЫН БҮТЭЦ

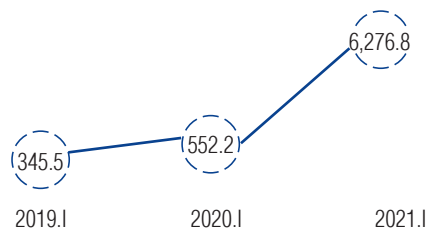
● Борлуулалт маркетингийн болон ерөнхий ба удирдлагын зардал	74.3%
● Санхүүгийн зардал	15.7%
● Орлогын татварын зардал	3.3%
● Бусад зардал	1.9%
● Бусад алдагдал	4.8%

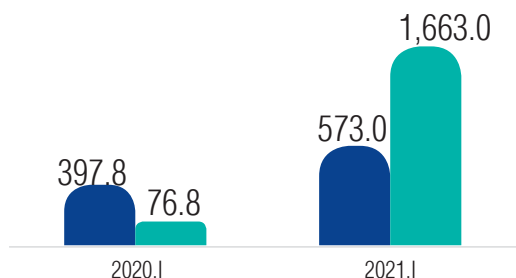
ТОГТВОРТОЙ БАЙДАЛ

ТОП-20 ИНДЕКСИЙН ХЭЛБЭЛЗЭЛ

- Хувьцааны үнийн хэлбэлзлийг ТОП-20 индексийн хүрээнд тооцон гаргалаа. Хувьцааны үнийн хэлбэлзэл 2021 оны 1 дүгээр улиралд 6,276.8 нэгж байгаа нь өмнөх оны мөн үеэс 5,682.4 пунктээр өссөн үзүүлэлт юм.

■ MSE A ■ MSE Б

MSE А БОЛОН MSE Б ИНДЕКСИЙН ХЭЛБЭЛЗЭЛ

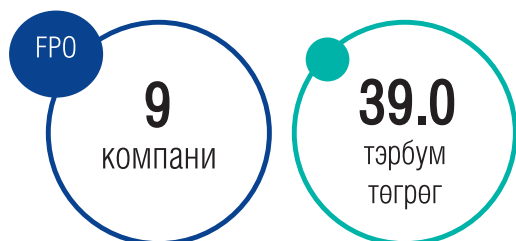
- Хувьцааны үнийн хэлбэлзлийг MSE А болон MSE Б индексүүдийн хувьд тооцож үзэхэд 2021 оны 1 дүгээр улиралд MSE А индексийн хэлбэлзэл 175.2 пунктээр, MSE Б индексийн хэлбэлзэл 1,586.2 нэгжээр тус тус өссөн үзүүлэлттэй байна.

IPO ХИЙСЭН МЭДЭЭЛЭЛ

- 2005 оноос 2021 оны 1 дүгээр улирал хүртэл нийт 24 компани IPO хийж нийт 139.8 тэрбум төгрөгийн хөрөнгийг анхдагч зах зээлээс татан төвлөрүүлсэн байна.

FPO

FPO ХИЙСЭН МЭДЭЭЛЭЛ

- Монголын анхны Follow on Public Offering (FPO) буюу нэмж хувьцаа гаргах замаар хөрөнгө татан төвлөрүүлэх арилжаа 2007 онд явагдаж байв. 2007 оноос хойш давхардсан тоогоор 9 компани 11 удаагийн арилжаагаар нийт 39.0 тэрбум төгрөгийн хөрөнгийг нэмэлт хувьцаа гаргах замаар татан төвлөрүүлжээ. 2020 онд нэг компанид нэмж хувьцаа гаргах зөвшөөрөл олгосон.

КОМПАНИЙН ӨРИЙН ХЭРЭГСЛИЙН АНХДАГЧ ЗАХ ЗЭЭЛИЙН АРИЛЖААНЫ МЭДЭЭЛЭЛ

- Монголд бондын анхдагч зах зээлийн арилжаа анх 2001 онд явагдаж байв. 2001 оноос хойш 2021 оны 1 дүгээр улирал хүртэл давхардсан тоогоор 15 компани 18 удаагийн арилжаагаар нийт 30.6 тэрбум төгрөгийн хөрөнгийг татан төвлөрүүллээ.

БОДЛОГО ЗОХИЦУУЛАЛТЫН ОРЧИН

ГАДААД ХАМТЫН АЖИЛЛАГАА

О Японы олон улсын хамтын ажиллагааны байгууллага (JICA)-тай хамтран "Монгол Улсын Хөрөнгийн зах зээлийн чадавхыг бэхжүүлэх" төслийн II үе шатыг хэрэгжүүлж байна. Төслийн хүрээнд биржийн бус зах зээлийн үйл ажиллагаа, компанийн бондын зах зээлийг хөгжүүлэх, зохицуулалтын орчныг боловсронгуй болгох чиглэлээр хамтран ажиллаж байна.

- О Олон Улсын Санхүүгийн Корпораци (ОУСК)-тай хамтран "Монгол Улсад Ногоон санхүүжилтийн зах зээлийг хөгжүүлэх төсөл"-ийг хэрэгжүүлж байна. Уг төслийн хүрээнд "Компанийн өрийн хэрэгслийн бүртгэлийн журам"-ын төсөлд ногоон бондын зохицуулалтыг нэмж, тусгах чиглэлээр хамтран ажиллаж байна.

ХУУЛЬ, ЭРХ ЗҮЙН ОРЧИН

О УИХ-аас 2021 оны 01 дүгээр сарын 29-ний өдөр баталсан Банкны тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хуулийг дагаж мөрдөх журмын тухай хуулийн 3 дугаар зүйлд "Банкийг нээлттэй хувьцаат компани хэлбэртэйгээр өөрчлөн байгуулах, банкны хувь нийлүүлсэн хөрөнгийн бүтэц, хэмжээг энэ хуульд нийцүүлэн өөрчлөх, энэ хуулийн 1 дүгээр зүйлд заасан төлөвлөгөөг боловсруулах, хэрэгжүүлэх, тайлагнах хянах түр журмыг Монголбанк, Санхүүгийн зохицуулах хороо хамтран батална" гэж заасан. Үүний дагуу Монголбанкны ерөнхийлөгч, СЗХ-ны даргын 2021 оны 3 дугаар сарын 26-ны өдрийн А-90/85 дугаар хамтарсан тушаалын хавсралтаар "Банкийг хувьцаат компани хэлбэртэйгээр өөрчлөн байгуулах, хувьцаа эзэмшигчдийн бүтэц, хувь нийлүүлсэн хөрөнгийн хэмжээг өөрчлөх төлөвлөгөө боловсруулах, хэрэгжүүлэх, тайлагнах, хянах түр журам"-ыг баталсан.

- О Хөрөнгийн зах зээлд дотоодын томоохон банкууд буюу банкны системд нөлөө бүхий банкууд компанийн хэлбэрийг өөрчлөн зохион байгуулж, нээлттэй хувьцаат компани болсноор чанартай, өндөр хөрвөх чадвартай бүтээгдэхүүн бий болох, гадаад, дотоодын хөрөнгө оруулагчдын идэвх сонирхол нэмэгдэх, улмаар олон тулгуурт санхүүгийн зах зээл бий болох нөхцөл бүрдэх юм.
- О УИХ-ын 2020 оны 21 дүгээр тогтоолоор баталсан "Зээлийн хүүг бууруулах стратеги"-д бөгөөд үнэт цаасны бүртгэлийн болон хувьцаат компанийн мэдээллийн ил тод байдлыг сайжруулах, компанийн бонд гаргахад тавигдах шалгуур, шаардлагыг багасгаж, зохицуулалтын орчинг боловсронгуй болгох чиглэлээр тодорхой ажлуудыг тусгасан. Үүний дагуу компанийн өрийн хэрэгслийг хувьцааны бүртгэлээс хөнгөвчилсөн байдлаар бүртгэхтэй холбоотойгоор компанийн бонд гаргахад СЗХ болон арилжаа эрхлэх байгууллагад хийгддэг хяналтын ажиллагааны давхардлыг арилгаж, бүртгэлийн үйл ажиллагааны хугацааг багасгах нөхцөлийг тусгасан "Компанийн өрийн хэрэгслийн бүртгэлийн журам"-ын төслийг боловсруулсан.
- О СЗХ-ны 2015 оны 408 дугаар тогтоолоор баталсан "Үнэт цаасны бүртгэлийн журам"-д нэмэлт, өөрчлөлт оруулж, нийтэд санал болгон хувьцаа гаргах ажиллагаа, үе шат, андеррайтерийн компанийн үүрэг хариуцлага, захиалга авах хэлбэр, хууль, үнэлгээ, аудитын компаниудад тавигдах шаардлага түүний үйл ажиллагааны зохицуулалт, үнэт цаас гаргагч компанийн ирүүлэх мэдээлэл, маягтын талаар олон улсын зохицуулалт, зөвлөмжийг үндэслэн журмын төслийг боловсруулсан.
- О УИХ-ын 2020 оны 21 дүгээр тогтоолоор баталсан "Зээлийн хүүг бууруулах стратеги"-д тусгасан "Хөрөнгийн зах зээлийг хөгжүүлэх, өрсөлдөөнийг бий болгож санхүүжилтийн зардлыг бууруулах" чиглэлд хамаарах арга хэмжээний хэрэгжилтийг хангуулах ажлын хэсгээс зах зээлийн дэд бүтцийн байгууллагуудын шимтгэл, хураамжийг бууруулах чиглэлээр 2020 онд "ҮЦТХТ" ХХК-ийн анхдагч зах зээл дэх арилжааны шимтгэл 0.24% байсныг 50 хувиар бууруулж 0.12%, 2021 оны нэгдүгээр улиралд "МҮЦКТ" ХХК-ийн хоёрдогч зах зээлийн арилжааны шимтгэлийг хэлцэл тус бүрээс 0.12% болгон 50 хувиар бууруулсан.

ДААТГАЛЫН ЗАХ ЗЭЭЛ

Нийт хөрөнгө

401.2 тэрбум төгрөг

Хөрөнгийн өсөлт 14.6%

Санхүүгийн зах зээлийн төлөв

Даатгалын нягтрал

61,117 төгрөг

Нягтралын өсөлт
0.7%

Хүртээмжтэй байдал

Зуучилсан даатгалын
болон давхар даатгалын
хураамж

14.2 тэрбум төгрөг

Бүтээгдэхүүн үйлчилгээ

Ашигт ажиллагаа

Цэвэр ашиг
13.1
тэрбум төгрөг

Тогтвортой байдал

Давхар даатгалын
хураамжийн зардал
28.0%

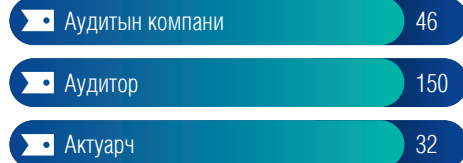
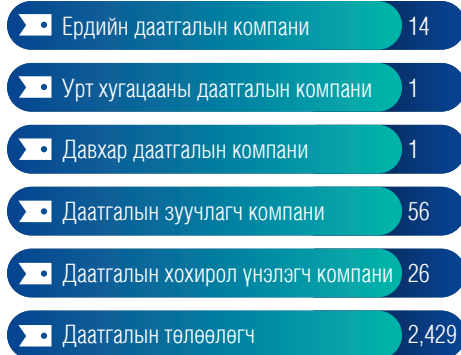
Бодлого зохицуулалт

САНХҮҮГИЙН ЗАХ ЗЭЭЛИЙН ТӨЛӨВ

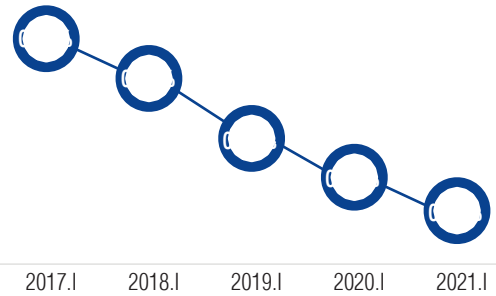
ДААТГАЛЫН ЗАХ ЗЭЭЛИЙН БҮТЭЦ

СЗХ–ноос олгосон тусгай зөвшөөрөл, зөвшөөрөл, эрхийн бүртгэлийн хүрээнд тайлант улиралд нийт 326 даатгалын компани, зуучлагч, хохирол үнэлэгч, аудитын компани, актуарч, аудитор мөн 2,429 даатгалын төлөөлөгч үйл ажиллагаа явуулсан.

ДААТГАЛЫН ГҮНЗГИЙРЭЛТ

- 2021 оны 1 дүгээр улиралд даатгалын гүнзгийрэлт 0.38 хувьд хүрч өмнөх оны мөн үетэй харьцуулахад 0.06 хувиар, 2017 оны 1 дүгээр улиралд 0.28 хувиар тус тус буурсан байна.
- 2019 онд дэвшилтэт зах зээлтэй улс орнуудын даатгалын дундаж гүнзгийрэлтийн түвшин 9.6 хувь байсан бол шинээр гарч ирж буй зах зээлтэй улс орнуудын даатгалын дундаж гүнзгийрэлтийн түвшин 3.3 хувьтай байсан байна.

ДААТГАЛЫН КОМПАНИУДЫН НИЙТ ХӨРӨНГӨ

- Тайлант улиралд нийт хөрөнгийн хэмжээ өмнөх оны мөн үеэс 14.6 хувиар өсөж 401.2 тэрбум төгрөгт хүрсэн бол 2017 оны 1 дүгээр улирлаас 78.5 хувиар өсжээ.
- Ердийн даатгалын компаниудын нийт хөрөнгийн хэмжээ бусад даатгалын төрөлтэй харьцуулахад өмнөх оны мөн үеэс 16.6 хувиар өсөж 334.0 тэрбум төгрөг хүрч, салбарын нийт хөрөнгийн 83.3 хувийг эзэлж байна.
- Давхар даатгалын компаниудын нийт хөрөнгө өмнөх оны мөн үетэй харьцуулахад 5.6 хувиар өсөж, 57.1 тэрбум төгрөг хүрсэн нь салбарын нийт хөрөнгийн 14.2 хувийг эзэлж байна.
- Урт хугацааны даатгалын компанийн нийт хөрөнгийн хэмжээ өмнөх оны мөн үеэс 6.8 хувиар өсөж, 10.1 тэрбум төгрөгт хүрч, салбарын 2.5 хувийг эзэлж байна.

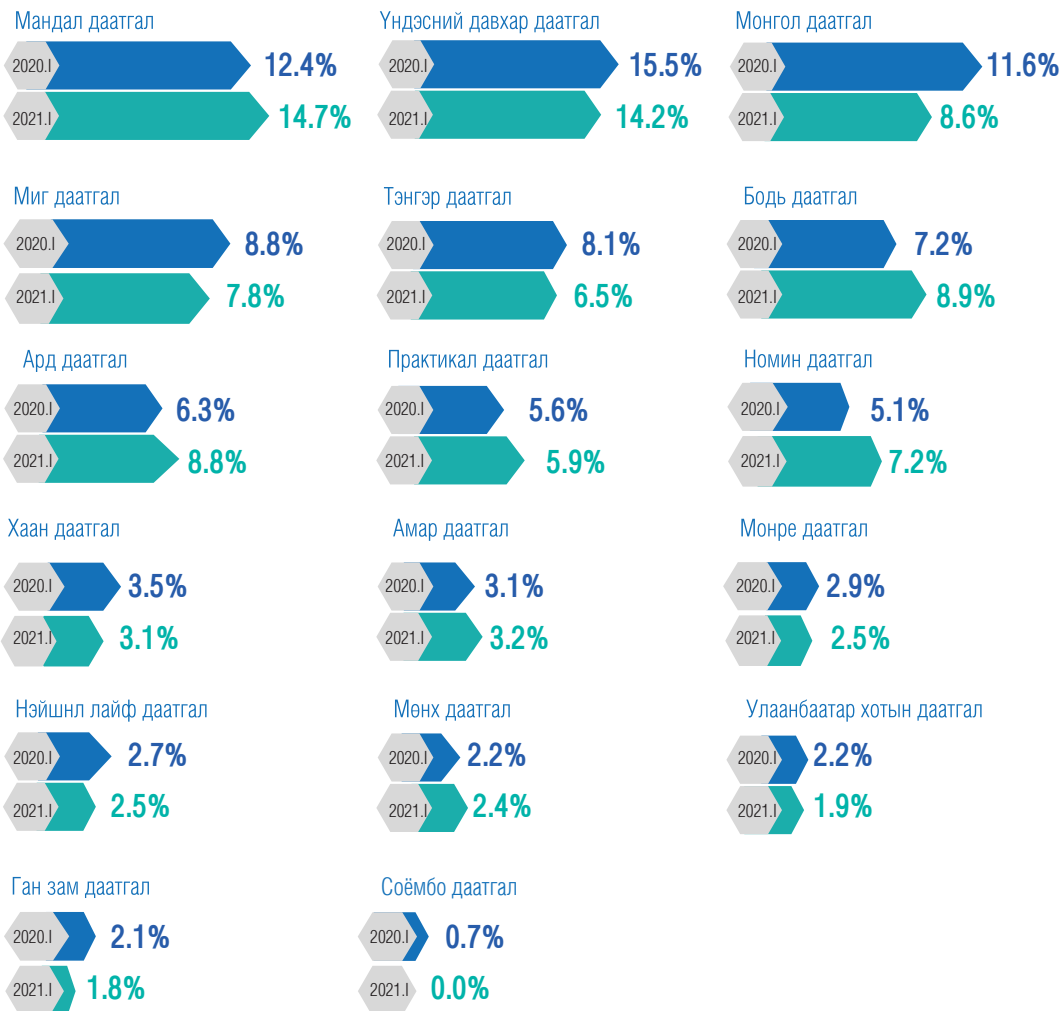
ЗАХ ЗЭЭЛД ЭЗЛЭХ БҮТЭЦ /НИЙТ ХӨРӨНГӨӨР/

Даатгалын компаниудын нийт хөрөнгийн бүтцийг авч үзвэл 15.0 тэрбум төгрөг буюу 3.8 хувийг мөнгө ба түүнтэй адилтгах хөрөнгө, 247.3 тэрбум төгрөг буюу 61.6 хувийг хөрөнгө оруулалт, 33.3 тэрбум төгрөг буюу 8.3 хувийг үндсэн ба биет бус хөрөнгө /цэвэр дүн/, 26.3 хувийг бусад хөрөнгө бүрдүүлж байна.

Даатгалын компаниудыг нийт хөрөнгөд эзэлж буй хувиар нь авч үзвэл 9 хувиас дээш хувийг 2 даатгалын, 6–9 хувийг 6 даатгалын, 3–6 хувийг 3 даатгалын, 3 хувиас доош хувийг 5 даатгалын, үйл ажиллагааг зогсоосон 1 компани бүрдүүлж байна.

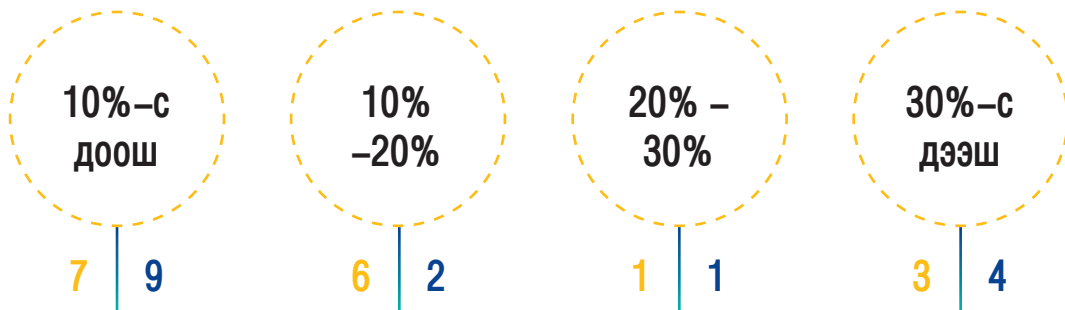
Даатгалын болон давхар даатгалын компаниудын нийт хөрөнгөд эзлэх хувь

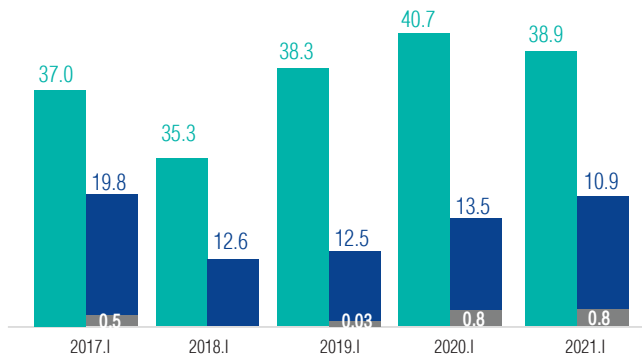
ДААТГАЛЫН КОМПАНИЙН ХӨРӨНГИЙН ӨСӨЛТИЙН ТАРХАЛТ

Нийт даатгалын компаниудын хөрөнгийн дундаж өсөлт 2020 оны 1 дүгээр улиралд 12.7 хувь байсан бол тайлант улиралд 15.9 хувьтай байна. Харин хөрөнгийн өсөлтөөр бүлэглэвэл 30 хувиас дээш өсөлттэй 4, 20–30 хувийн өсөлттэй 1, 10–20 хувийн өсөлттэй 2, 10 хувиас доош өсөлттэй 6, нийт хөрөнгийн хэмжээ буурсан 3 компани байна.

2020.I / 2021.I

- Erdийн болон урт хугацааны даатгалын нийт хураамж
- Erdийн болон урт хугацааны даатгалын давхар даатгалын хураамж
- Дотоодын давхар даатгалын компанийн нийт хураамж

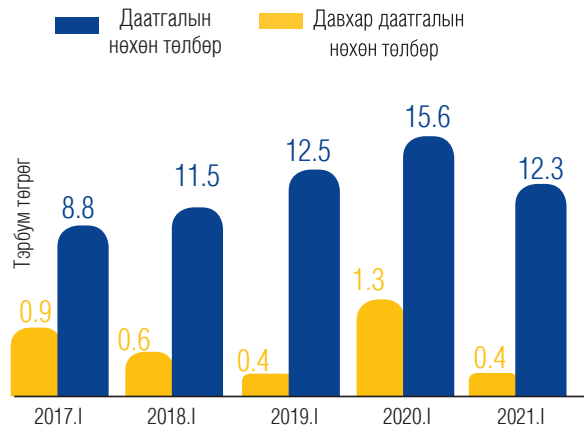

НИЙТ ХУРААМЖ

- Erdийн болон урт хугацааны даатгалын компаниуд 2021 оны 1 дүгээр улиралд нийт 38.9 тэрбум төгрөгийн даатгалын хураамжийг төвлөрүүлжээ. Үүнээс: ердийн даатгалын компаниуд 38.4 тэрбум төгрөг буюу 98.6 хувь, урт хугацааны даатгалын компани 0.5 тэрбум төгрөг буюу 1.4 хувийг бүрдүүлжээ.
- Нийт 10.9 тэрбум төгрөгийг давхар даатгалын хураамжид зарцуулсны 0.8 тэрбум төгрөг буюу 7.7 хувийг дотоодын давхар даатгагчид төлжээ.
- 2021 оны 1 дүгээр улиралд ердийн болон урт хугацааны даатгалын нийт хураамж өмнөх оны мөн үетэй харьцуулахад 4.2 хувиар буурчээ. Харин 2017 оны мөн үетэй харьцуулахад 5.3 хувиар өссөн үзүүлэлттэй байна.

ДААТГАЛЫН БОЛОН ДАВХАР ДААТГАЛЫН НӨХӨН ТӨЛБӨР

- Даатгалын компаниудын даатгалын нөхөн төлбөрийн зардал 2021 оны 1 дүгээр улиралд 12.3 тэрбум төгрөгт хүрч, өнгөрсөн оны мөн үетэй харьцуулахад нөхөн төлбөрийн зардал 21.3 хувиар буурсан үзүүлэлттэй байна. Харин 2017 оны 1 дүгээр улиралтай харьцуулахад 39.8 хувиар өсжээ.
- Үүнээс ердийн даатгалын компаниудын нөхөн төлбөр 98.5 хувийг бүрдүүлжээ.
- Тайлант хугацаанд давхар даатгагчийн хариуцсан нөхөн төлбөрийн хэмжээ 71.8 хувиар буурч 0.4 тэрбум төгрөгт хүрсэн байна.

НӨӨЦ САН

- Даатгалын салбарын нийт нөөц сангийн хэмжээ тайлант улиралд өнгөрсөн оны мөн үеэс 9.3 хувиар өсөж 172.6 тэрбум төгрөгт хүрсэн.
- Тайлант улиралд ердийн даатгалын компаниудын нийт нөөц сангийн хэмжээ өнгөрсөн оны мөн үетэй харьцуулахад 10.3 хувиар өсөж 142.7 тэрбум төгрөг, урт хугацааны даатгалын компанийн нөөц сан 24.5 хувиар өсөж 3.0 тэрбум төгрөг, давхар даатгалын компанийн нөөц сан 3.0 хувиар өсөж 26.9 тэрбум төгрөг болов.

172.6

Тэрбум төгрөг
2021.I

157.9

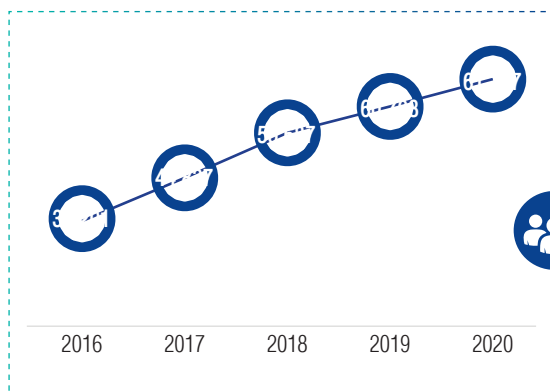
Тэрбум төгрөг
2020.I

ХҮРТЭЭМЖТЭЙ БАЙДАЛ

ДААТГАЛЫН НЯГТРАЛ

Даатгалын нягтралын үзүүлэлт буюу нэг хүнд ногдох хураамжийн орлогын харьцаа нь салбарын хүртээмж, эрэлтийг илэрхийлдэг. Хүн амын тоог жилд нэг удаа тооцдог тул даатгалын нягтралыг улирлаар тооцох боломжгүй юм.

- Даатгалын нягтрал 2020 онд 61,117 төгрөг болж 2019 онтой харьцуулахад 0.7 хувиар, 2017 онтой харьцуулахад 36.3 хувиар тус тус өссөн байна.
- Даатгалын нягтралыг ангиллаар авч үзвэл, нэг хүнд ногдох ердийн даатгалын хураамж 0.6 хувиар өсөж 60,668 төгрөг болсон бол урт хугацааны даатгалын хураамж 14.2 хувиар өсөж 449 төгрөгт хүрсэн байна.
- 2019 онд дэвшилтэт зах зээлтэй улс орнуудын даатгалын дундаж нягтралын түвшин 4,664 ам.доллар байдаг бол шинээр гарч ирж буй зах зээлтэй улс орнуудын даатгалын дундаж нягтралын түвшин 175 ам.доллар байсан байна.

ДААТГАЛЫН ГЭРЭЭНИЙ ТОО

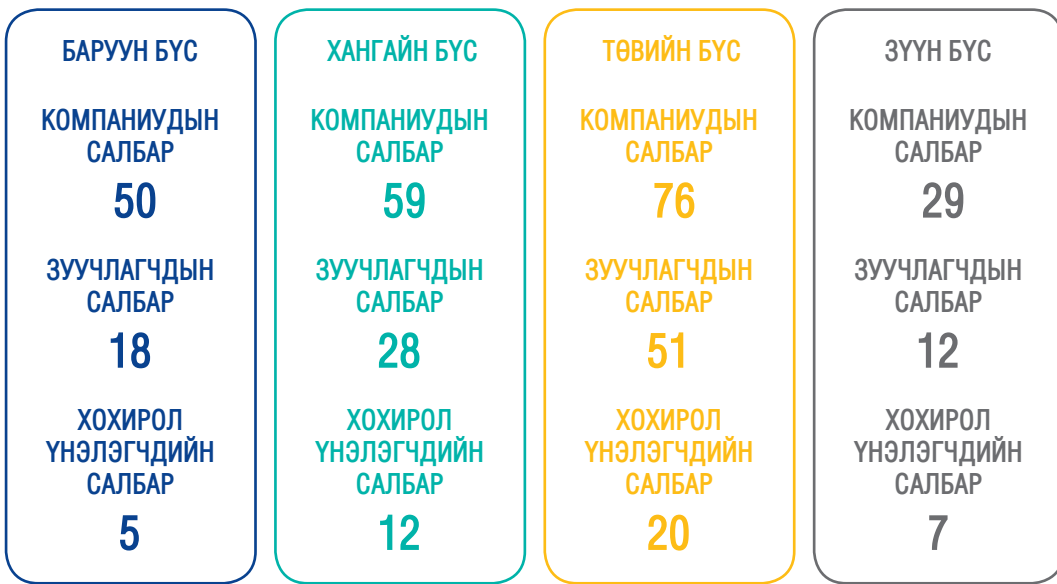
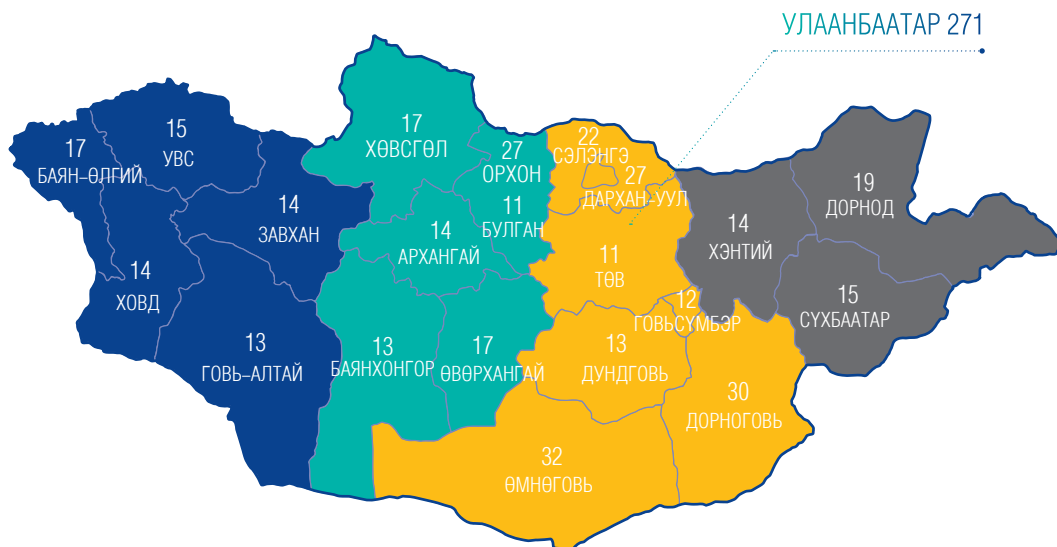
2021 оны 1 дүгээр улирлын байдлаар нийт 0.4 сая даатгалын гэрээ байгуулагдсан байна. Үүнээс 73.4 хувь буюу 276,844 нь хувь хүнтэй байгуулсан даатгалын гэрээ, 16.6 хувь буюу 100,462 нь хуулийн этгээдтэй байгуулсан даатгалын гэрээ байв.

ХУВЬ ХҮН **276,844**

ХУУЛИЙН
ЭТГЭЭД **100,462**

Даатгалын үйлчилгээний хүртээмжийг илэрхийлэгч өөр нэгэн үзүүлэлт нь даатгалын компанийн салбар, зуучлагчдын тоо юм. Даатгалын компани, зуучлагч, хохирол үнэлэгч компаниудын нийт 2,192 салбар, төлөөлөгчийн газар 21 аймагт байршиж байна. Эдгээр салбарыг бүсээр ангилбал хангайн бүсэд хамгийн их буюу 697, төвийн бүсэд 647, баруун бүсэд 569, зүүн бүсэд хамгийн бага буюу 279 салбар, төлөөлөгчийн газар тус тус үйл ажиллагаа явуулж байна.

ТӨЛӨӨЛӨГЧИД

496

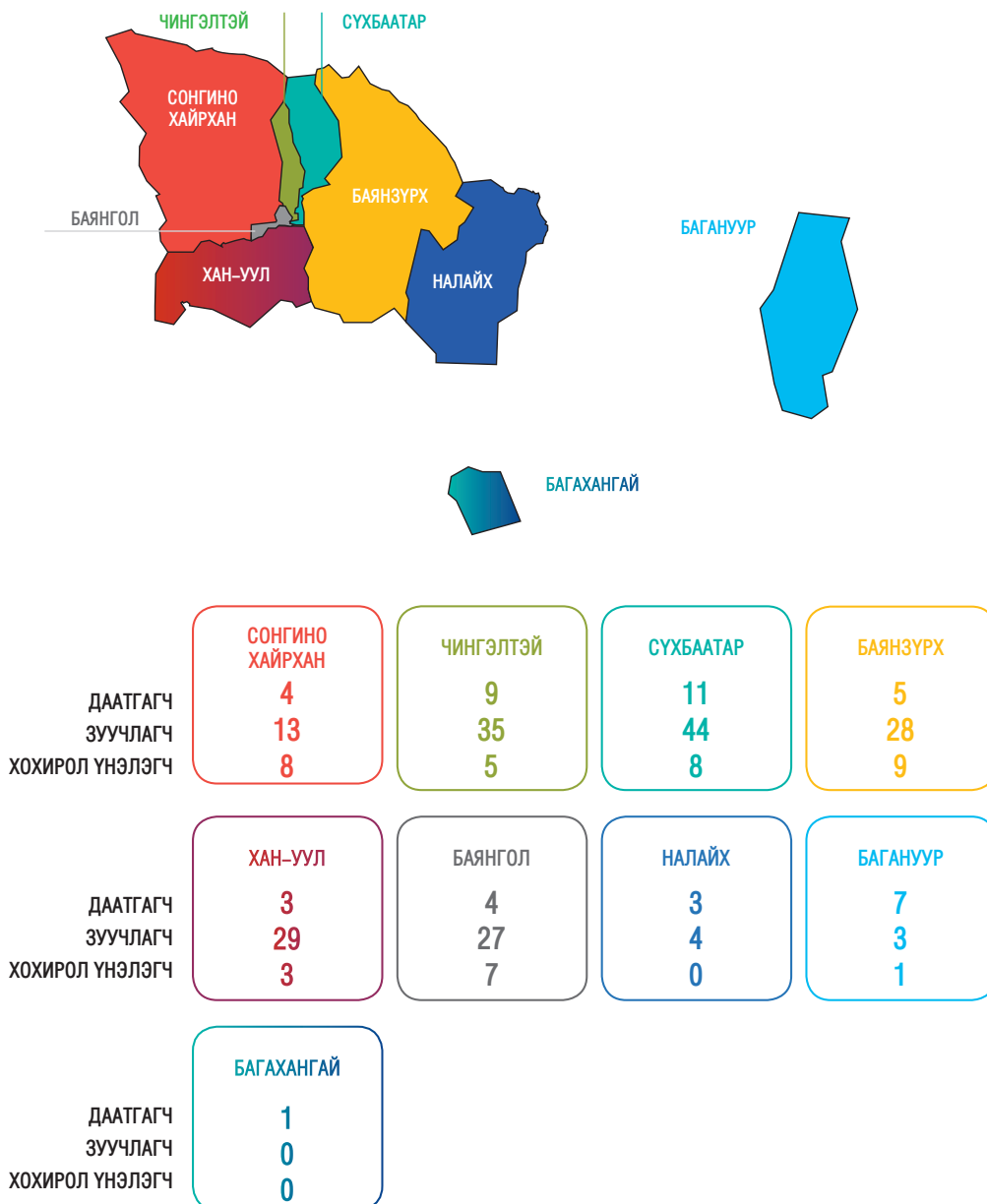
598

500

231

САЛБАР ТӨЛӨӨЛӨГЧ

- Тайлант улиралд Улаанбаатар хотод нийт даатгалын компанийн 47, даатгалын зуучлагчийн 183, хохирол үнэлэгчийн 41 салбар төлөөлөгч СЗХ-нд бүртгэлтэй байна.
- Эдгээрийг дүүргээр ангилан үзвэл салбар нэгжийн 93 хувь нь төвийн 6 дүүрэгт төвлөрчээ.
- Түүнчлэн СЗХ-нд бүртгэлтэй даатгалын компанийн төлөөлөгчийн газар 12 байгаагаас БНХАУ-д нэг төлөөлөгчийн газар байна.

БҮТЭЭГДЭХҮҮН ҮЙЛЧИЛГЭЭ

636

Давхардсан даатгалын
бүтээгдэхүүний тоо

23

Даатгалын
хэлбэр

- Ердийн болон урт хугацааны даатгалын нийт 23 хэлбэрээс “Жолоочийн хариуцлагын албан журмын даатгал”-аас бусад нь сайн дурын даатгалын хэлбэр юм.
- Давхардсан даатгалын бүтээгдэхүүний тоо 2020 оны 1 дүгээр улиралтай харьцуулахад 29-өөр нэмэгдэж 636 болов. 2017 оны 1 дүгээр улиралд 542 бүтээгдэхүүн буюу 94-өөр бага байсан байна.

Даатгалын нийт хураамж

2020.I

2021.I

Даатгалын нөхөн төлбөр

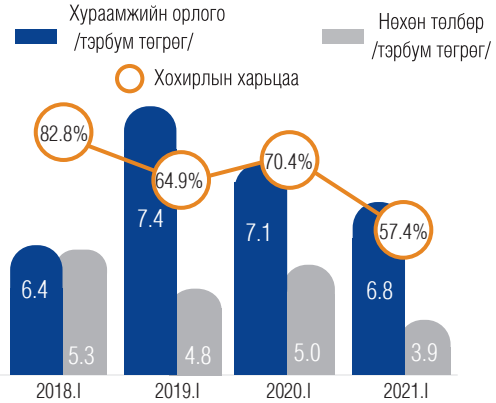
2020.I

2021.I

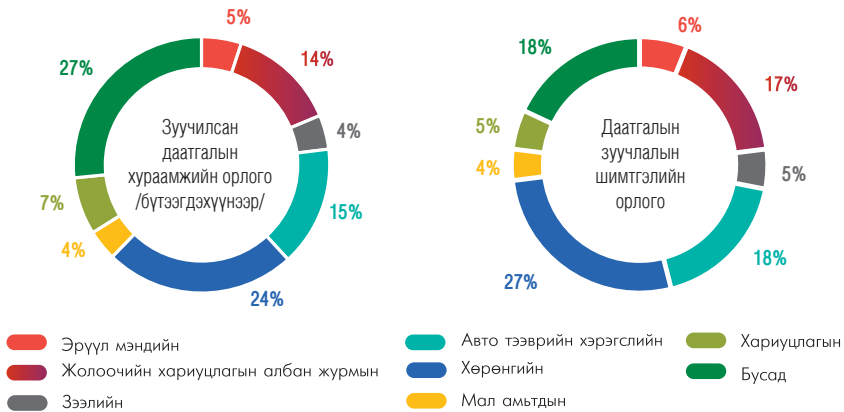
АЛБАН ЖУРМЫН ДААТГАЛ

- Жолоочийн хариуцлагын албан журмын даатгалын нийт хураамж тайлант улиралд 6.8 тэрбум төгрөгт хүрч, нийт даатгалын хураамжийн орлогын 17.4 хувийг эзэлж байна. Нөхөн төлбөрийн хувьд өнгөрсөн оны мөн үеэс 22.0 хувийн бууралттай байна.
- Энэ улиралд 3.9 тэрбум төгрөгийн нөхөн төлбөр тус хэлбэрээр олгосон нь салбарын нийт нөхөн төлбөрийн зардлын 32.0 хувийг бүрдүүлжээ.

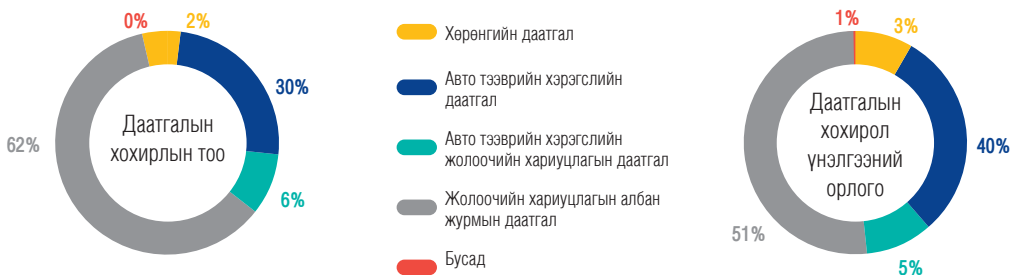
ДААТГАЛЫН ЗУУЧЛАГЧИД

- 2021 оны 1 дүгээр улиралд даатгалын зуучлагчдын төвлөрүүлсэн даатгалын болон давхар даатгалын хураамж 14.2 тэрбум төгрөгт хүрсэн байна. Харин даатгалын зуучлагчдын зуучлалын шимтгэлийн орлого өнгөрсөн оны мөн үед 2.1 тэрбум төгрөг байсан бол тайлант улиралд мөн үеэс 572.2 сая төгрөгөөр өсөж 2.7 тэрбум төгрөгт хүрэв.

ДААТГАЛЫН ХОХИРОЛ ҮНЭЛЭГЧИД

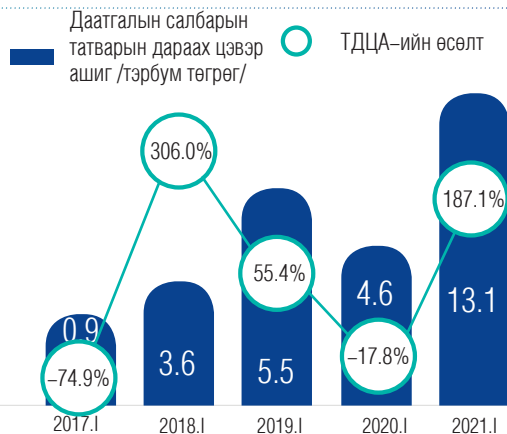
- Тайлант улиралд даатгалын хохирол үнэлэгч компаниуд нийт 5,483 хохирлыг 7.5 тэрбум төгрөгөөр үнэлэв. Нийт даатгалын хохирол үнэлгээний орлого өнгөрсөн оны мөн үетэй харьцуулахад 46.3 сая төгрөгөөр өсөж 0.3 тэрбум төгрөгт хүрэв.

АШИГТ АЖИЛЛАГАА

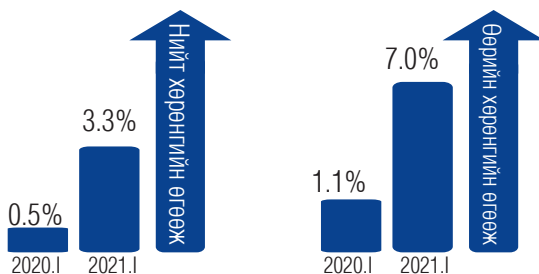
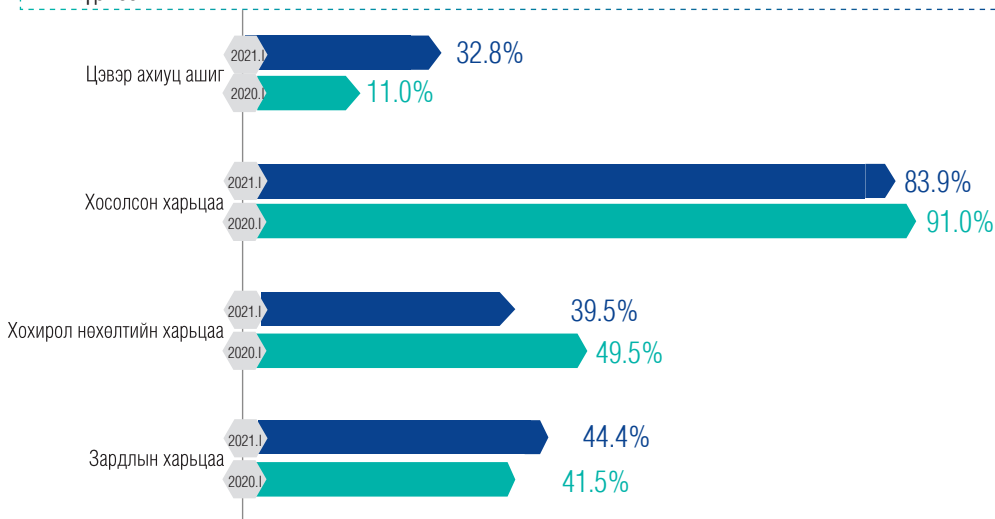
ДААТГАЛЫН КОМПАНИУДЫН ЦЭВЭР АШГИЙН ҮЗҮҮЛЭЛТ

- Тайлант улиралд даатгалын компаниудын цэвэр ашиг өнгөрсөн оны мөн үетэй харьцуулахад 8.5 тэрбум төгрөгөөр өсөж 13.1 тэрбум төгрөгт хүрсэн. Харин 2017 оны 1 дүгээр улиралтай харьцуулахад 14.9 дахин өссөн байна.
- Татварын дараах цэвэр ашгийн өсөлтийг бүлэглэн авч үзвэл цэвэр ашгийн хэмжээ буурсан 7, 50 хувь хүртэлх өсөлттэй 1, 50 хувиас 100 хувийн өсөлттэй 3, 100 хувиас дээш өсөлттэй 5 даатгалын компани байна.

ГОЛЛОХ ХАРЬЦААНУУД

- Хохирол нөхөлтийн харьцаа тайлант улиралд өнгөрсөн оны мөн үетэй харьцуулахад 10 пунктээр буурсан үзүүлэлттэй байв.
- Зардлын харьцаа өмнөх оны мөн үеэс 2.9 пунктээр өсөж 44.4 хувь болжээ.
- Даатгалын салбарын цэвэр ахиуц ашгийн харьцаа тайлант улиралд 21.9 пунктээр өсөж 32.8 хувьд хүрлээ.

АШИГТ АЖИЛЛАГААНЫ КОЭФФИЦИЕНТ

- Салбарын өөрийн хөрөнгийн өгөөж 2020 оны 1 дүгээр улиралд 1.1 хувьтай байсан бол 2021 оны 1 дүгээр улиралд 5.9 пунктээр өсөж 7.0 хувьд хүрлээ. Нийт хөрөнгийн өгөөжийн хувьд 2020 оны 1 дүгээр улиралд 0.5 хувьтай байсан бол 2021 оны 1 дүгээр улиралд 2.8 пунктээр өсөн 3.3 хувьд хүрлээ.

ТОГТВОРТОЙ БАЙДАЛ

ЗАХ ЗЭЭЛИЙН ЭРСДЭЛ

- Монгол Улсын даатгалын зах зээлийн тулгамдаж буй асуудлын нэг нь валютын ханшийн эрсдэл юм.
- Даатгалын компаниудын дийлэнх нь гадаад улсад давхар даатгуулдаг бөгөөд сүүлийн гурван жилийн хугацаанд 1 жилд дунджаар 50 гаруй тэрбум төгрөгийг гадаад улс руу шилжүүлсэн.
- Даатгалын компаниудын гадаад улсад төвлөрүүлсэн давхар даатгалын хураамж ийн зардал тайлант улиралд даатгалын нийт хураамжийн 28.0 хувьтай тэнцэж байна.

28.0%

Давхар даатгалын
хураамжийн нийт
хураамжид
эзлэх хувь

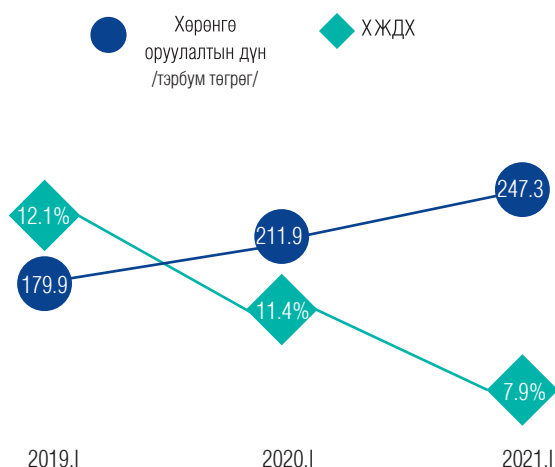
- Тайлант улиралд даатгалын компаниудын нийт хөрөнгийн 74.0 хувийг хөрөнгө оруулалт, үүний 82.2 хувийг хадгаламж, хадгаламжийн сертификат хэлбэрээр хийсэн хөрөнгө оруулалт бүрдүүлж байна.
- Хадгаламж, хадгаламжийн сертификат болон үнэт цаасны хөрөнгө оруулалтаас даатгалын компаниуд 2021 оны 1 дүгээр улиралд нийт 14.8 тэрбум төгрөгийн хүүгийн орлого олсон байна.

Хөрөнгө
оруулалтын
дүн
74.0%

Давхар даатгалын хураамж

Даатгалын нийт хөрөнгө оруулалт ба хадгаламжийн жигнэсэн дундаж хүү

БОДЛОГО ЗОХИЦУУЛАЛТ

ГАДААД ХАМТЫН АЖИЛЛАГАА

- Олон улсын даатгалын зохицуулагч байгууллагуудын холбоо (IAIS)–аас зохион байгуулсан "Даатгалын компанийн үйл ажиллагааны уян хатан байдлыг хангах" ажлын хэсэгт ажиллаж, улс орнуудын кибер эрсдэл болон гуравдагч этгээдээр дамжуулан үйл ажиллагааныхаа нэг хэсгийг гүйцэлдүүлэхэд гарах эрсдэлээс хэрхэн хамгаалах чиглэлээр санал солилцож, хамтран ажиллаж байна.
- ХБНГУ–ын Олон улсын хамтын ажиллагааны нийгэмлэг (GIZ), Хүртээмжтэй даатгалын асуудлаар Азийн орнуудын мэдлэг туршлага солилцох сүлжээ (MEFIN)–тэй хамтран 2021 оны 3 дугаар сарын 18,19–ний өдрүүдэд “Эрсдэлийг бууруулах замаар уур амьсгал, гамшгийн эрсдэлийн даатгалын өртгийг бууруулах нь” сэдвийн хүрээнд цахим хэлбэрээр MEFIN–ий гишүүн болон бусад холбогдох байгууллагын нийт 80 орчим даатгалын салбарын мэргэжилтэн, зохицуулах байгууллагын төлөөлөл, зочин илтгэгчид оролцсон Төр–Хувийн хэвшлийн Олон улсын зөвлөлдөх ээлжит 10 дугаар уулзалт зохион байгуулагдсан бөгөөд СЗХ нь уг сүлжээний гишүүн байгууллагын чиг үүргийн хүрээнд хамтран ажилласан.

ХУУЛЬ, ЭРХ ЗҮЙН ОРЧИН

- СЗХ–ны 2021 оны 25 дугаар тогтоолоор “Даатгалын багц дүрэм”–ийн нэгдүгээр хавсралт “Даатгагч болон мэргэжлийн оролцогчдод тавигдах шаардлага дагаж мөрдөх үзүүлэлт”, арван наймдугаар хавсралт “Тусгай зөвшөөрөл авах хүсэлт гаргахад бүрдүүлэх баримт бичгийн жагсаалт” болон арван гуравдугаар хавсралт “Даатгагчийн давхар даатгалын төлөвлөгөөнд тавигдах шаардлага”–ыг шинэчлэн баталсан. Энэ хүрээнд даатгалын бүртгэл зөвшөөрлийг үйл ажиллагааг хялбаршуулж, цахим даатгалын бүтээгдэхүүн, үйл ажиллагааг дэмжсэн зохицуулалтуудыг тусгасан ба давхар даатгалын төлөвлөгөөнд тавигдах шаардлагыг олон улсын стандартад нийцүүлэн шинэчилсэн.
- СЗХ–ны 2021 оны 64 дүгээр тогтоолоор “Даатгалын багц дүрэм”–ийн хоёрдугаар хавсралт “Даатгагчийн төлбөрийн чадварын шалгуур үзүүлэлт, түүнд хяналт тавих журам” болон дөрөвдүгээр хавсралт “Даатгалын нөөц санд болон албан журмын даатгалын санд төвлөрүүлэх хөрөнгийн хэмжээ, түүнийг хөрөнгө оруулалтад байршуулахад тавигдах нөхцөл, шаардлага”–д нэмэлт өөрчлөлт оруулж, даатгалын компаниудын хөрөнгийн зах зээл дэх оролцоог нэмэгдүүлэх боломжийг нээж өгсөн.

ХУРАЛ, СЕМИНАР, УУЛЗАЛТ

- Монголын даатгалын холбоо, Монголын даатгалын зуучлагчдын холбоо, Монголын хохирол үнэлэгчдийн холбоо, Албан журмын даатгагчдын холбоо болон холбогдох даатгалын компаниудад 2021 оны 1 дүгээр улиралд “Даатгалын багц дүрэм”–д оруулсан өөрчлөлттэй холбоотой холбогдох мэдээлэл, заавар, зөвлөгөөг хүргэн 2 удаагийн цахим сургалт зохион байгуулсан.

БАНК БУС САНХҮҮГИЙН БАЙГУУЛЛАГА

Нийт хөрөнгө

2.1

их наяд төгрөг

Санхүүгийн зах зээлийн төлөв

Хөрөнгийн өсөлт

17.6%

Дундаж зээлийн хэмжээ

2.3 сая төгрөг

Харилцагч

3.5 сая

Хүртээмжтэй байдал

Зээлийн ББСБ

92.8%

7.2%

Зөвхөн гадаад валютын
арилжааны ББСБ

Бүтээгдэхүүн үйлчилгээ

Ашигт ажиллагаа

Нийт орлого

109.1

тэрбум төгрөг

Тогтвортой байдал

Z индекс

27.8

Чанаргүй зээлийн нийт
зээлд эзлэх хувь

10.3%

Бодлого зохицуулалт

САНХҮҮГИЙН ЗАХ ЗЭЭЛИЙН ТӨЛӨВ

- 2021 оны 1 дүгээр улиралд СЗХ-ноос олгосон тусгай зөвшөөрөлтэйгөөр 530 банк бус санхүүгийн байгууллага үйл ажиллагаа явуулав. Энэ нь өмнөх оны мөн үеэс 1.9 хувиар буурсан, 2017 оны 1 дүгээр улирлаас 0.2 хувиар өссөн үзүүлэлт юм.

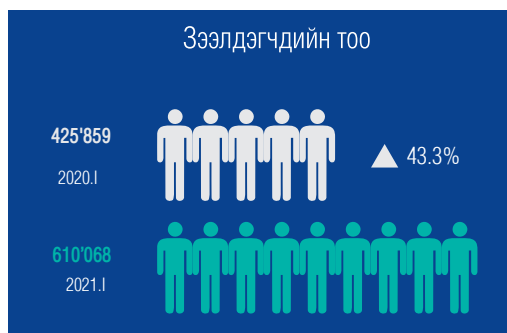
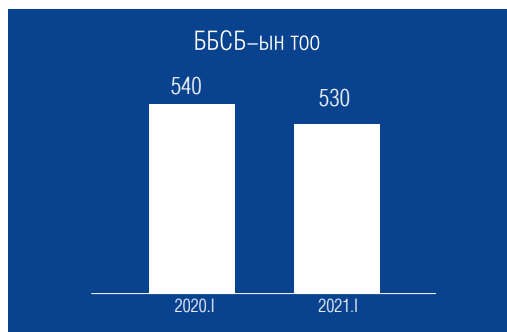

Нийт банк бус санхүүгийн байгууллагуудын 5.7 хувь нь гадаадын хөрөнгө оруулалтаар, 94.3 хувь нь үндэсний хөрөнгө оруулалттай байна.

БАНК БУС САНХҮҮГИЙН БАЙГУУЛЛАГУУДЫН ХӨРӨНГӨ

2021 оны 1 дүгээр улиралд банк бус санхүүгийн байгууллагуудын нийт хөрөнгийн хэмжээ 2.1 их наяд төгрөгт хүрч өмнөх оны мөн үеэс 312.3 тэрбум төгрөгөөр буюу 17.6 хувиар, 2017 оны 1 дүгээр улирлаас 1.3 их наяд төгрөгөөр буюу 161.7 хувиар өсжээ.

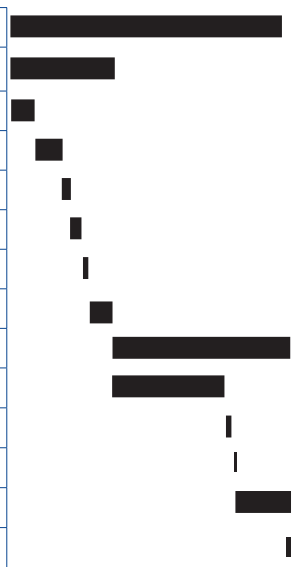
ББСБ-уудын активын бүтэц /тэрбум төгрөгөөр/

Нийт хөрөнгийн дүн	2,089.1	100.0%
Эргэлтийн хөрөнгө	2,007.6	96.1%
Мөнгөн хөрөнгө	465.8	22.3%
Зээл /цэврээр/	1,309.6	62.7%
Богино хугацаат хөрөнгө оруулалт /цэврээр/	14.4	0.7%
Факторингийн тооцооны авлага /цэврээр/	5.7	0.3%
Өмчлөх бусад үл хөдлөх болон өмчлөх бусад хөрөнгө /цэврээр/	14.2	0.7%
Бусад хөрөнгө	197.9	9.5%
Эргэлтийн бус хөрөнгө	81.6	3.9%

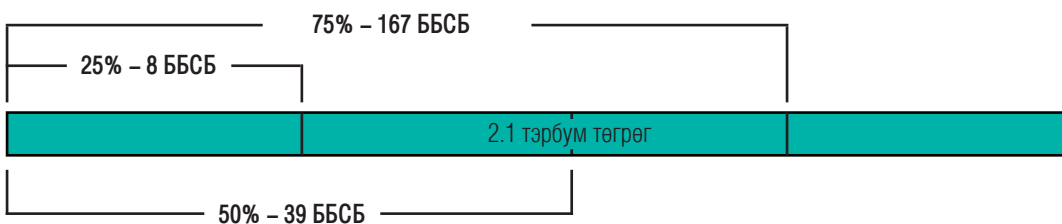
ББСБ-уудын пассивын бүтэц /тэрбум төгрөгөөр/

Нийт өр төлбөр ба өөрийн хөрөнгийн дүн	2,089.1	100.0%
Өр төлбөр	607.0	29.1%
Санхүүгийн эх үүсвэр	159.1	7.6%
Дотоод, гадаадын банк, санхүүгийн байгууллагад төлөх өглөг	162.7	7.8%
Бусад эх үүсвэр	45.5	2.2%
ББСБ-аас гаргасан өрийн бичиг	70.4	3.4%
Төслийн зээлийн санхүүжилт	20.5	1.0%
Бусад өр төлбөр	148.8	7.1%
Эздийн өмч	1,482.2	70.9%
Хувьцаат капитал	1,027.3	49.2%
Бусад өмч	35.2	1.7%
Сангууд	1.7	0.1%
Хуримтлагдсан ашиг/ алдагдал	410.1	19.6%
Хоёрдогч өглөг	7.8	0.4%

Зах зээлд эзлэх хувь хэмжээ буюу нийт хөрөнгөд эзлэх хувиар нь харвал салбарын нийт хөрөнгийн

- 25 хувийг хамгийн их хөрөнгө бүхий 8 ББСБ;
- 50 хувийг хамгийн их хөрөнгө бүхий 39 ББСБ;
- 75 хувийг хамгийн их хөрөнгө бүхий 167 ББСБ эзэлж байна.

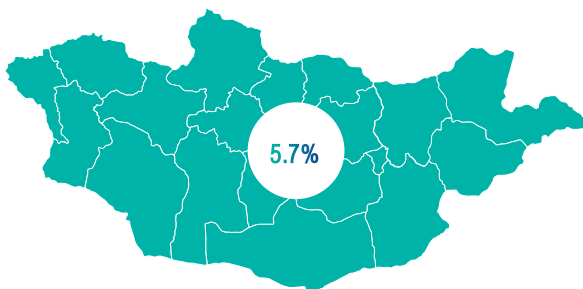
	ББСБ-ын тоо		Нийт хөрөнгө		Нийт зээл		Зээлийн багцад эзлэх чанаргүй зээлийн эзлэх хувь	Харилцагчдын тоо	
	Тоо	%	Хэмжээ /тэрбум төг/	%	Хэмжээ /тэрбум төг/	%		Тоо	%
Топ 25 %	8	1.5%	549.2	26.3%	407.1	28.6%	5.7%	1,232,806	35.4%
Топ 50 %	39	7.4%	1,045.4	50.0%	755.2	53.1%	8.0%	3,333,797	95.8%
Топ 75 %	167	31.5%	1,567.2	75.0%	1,121.9	78.9%	9.7%	3,412,224	98.0%
НИЙТ	530	100.0%	2,089.1	100.0%	1,422.0	100.0%	10.3%	3,481,431	100.0%

Банк бус санхүүгийн зах зээлийн нийт хөрөнгийн 25, 50 болон 75 хувийг бүрдүүлж буй банк бус санхүүгийн байгууллагуудын зээлийн үлдэгдэл салбарын нийт зээлийн үлдэгдлийн 28.6, 53.1, болон 78.9 хувийг тус тус эзэлж байна. Нийт хөрөнгө болон нийт зээлийн үлдэгдлийн эзлэх хувь ойролцоо хэдий ч нийт зээлд эзлэх чанаргүй зээлийн хувь харгалзан 5.7, 8.0 болон 9.7 хувьтай байна. Өөрөөр хэлбэл салбарт эзлэх хэмжээ их банк бус санхүүгийн байгууллагуудын зээлийн чанар салбарын дундажтай харьцуулахад сайн байна.

Салбарын нийт хөрөнгийн 50 хувийг бүрдүүлж буй 39 банк бус санхүүгийн байгууллагуудын зарим нь үйл ажиллагаандаа технологийн дэвшлийг ашиглан, хүртээмжтэй байдлаар үйлчилгээг үзүүлдэг тул нийт үйлчлүүлэгчдийн 90.3 хувь нь зөвхөн эдгээр банк бус санхүүгийн байгууллагуудын харилцагчид байна.

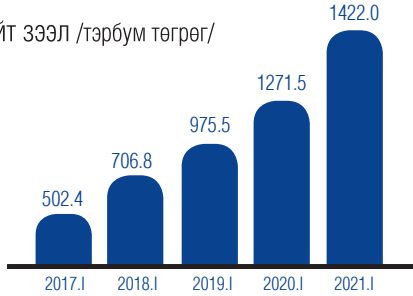
	ББСБ-ын тоо	Нийт хөрөнгө		Нийт зээл		Харилцагчдын тоо	
		Хэмжээ /тэрбум төг/	%	Хэмжээ /тэрбум төг/	%	Тоо	%
Дотоодын хөрөнгө оруулалт бүхий	500	1,776.9	85.1%	1,194.4	84.0%	3,415,943	98.1%
Гадаадын хөрөнгө оруулалт бүхий	30	312.2	14.9%	227.6	16.0%	65,488	1.9%

Нийт гадаад хөрөнгө оруулалт бүхий банк бус санхүүгийн байгууллагуудын 40.0 хувь буюу 12 нь Япон Улсын, 26.7 хувь нь буюу 8 нь БНСУ-ын, 2 нь АНУ-ын, 2 нь Их Британи Улсын, үлдсэн нь Малайз, Хонг Конг зэрэг бусад улсын хөрөнгө оруулалттай байна. Гадаадын хөрөнгө оруулалттай банк бус санхүүгийн байгууллагуудын хувьд хэдийгээр салбарын нийт хөрөнгийн 15.8 хувийг эзэмшдэг бөгөөд нийт харилцагчдын 1.9 хувьд үйлчилгээ үзүүлдэг байна.

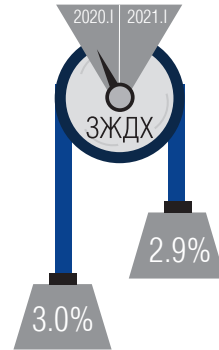

2021 оны 1 дүгээр улирлын байдлаар банк бус санхүүгийн байгууллагуудын нийт хөрөнгө Монгол Улсын ДНБ-ий 5.7 хувьтай тэнцэхүйц хэмжээнд байна.

Нийт зээл /тэрбум төгрөг/

Зээлийн хүү: 2021 оны 1 дүгээр улирлын байдлаар банк бус санхүүгийн байгууллагуудын олгосон зээлийн жигнэсэн дундаж сарын хүү 2.9 хувьд хүрч өмнөх оны мөн үеэс 0.1 нэгжээр, 2017 оны 1 дүгээр улирлаас 1.2 нэгжээр буурлаа.

НИЙТ ЗЭЭЛ

2021 оны 1 дүгээр улирлын байдлаар салбарын нийт зээлийн хэмжээ өмнөх оны мөн үеэс 11.8 хувиар буюу 150.5 тэрбум төгрөгөөр, 2017 оны 1 дүгээр 283.1 хувиар буюу 919.6 тэрбум төгрөгөөр өссөн дүнтэй байна.

2021 оны 1 дүгээр улирлын байдлаар нийт зээлийн үлдэгдлийн 96.9 хувийг төгрөгөөр олгосон зээл, үлдсэн 3.1 хувийг валютаар олгосон зээл эзэлж байна.

96.9%

ХЭВИЙН

85.5%

-2.1%

ХУГАЦАА ХЭТЭРСЭН

4.2%

+0.3%

ЧАНАРГҮЙ

10.3%

+2.0%

483.2 тэрбум төгрөг | Олгосон зээл

Төлөгдсөн зээл | 387.2 тэрбум төгрөг

Бөөний болон жижиглэн худалдаа

10.8%

11.7%

Барилга

7.1%

7.1%

Уул, уурхайн олборлолт

2.0%

2.7%

Машин, мотоциклийн засвар үйлчилгээ

2.9%

2.4%

Байр сууц болон хоол хүнсээр үйлчлэх үйлчилгээ

2.4%

2.4%

Боловсруулах үйлдвэр

0.9%

1.0%

Хөдөө аж, ахуй

0.8%

0.8%

Бусад

73.1%

71.9%

85.3%

ЗЭЭЛИЙН ҮЛДЭГДЭЛ

87.6%

ОЛГОСОН ЗЭЭЛ

88.2%

ТӨЛӨГДСӨН ЗЭЭЛ

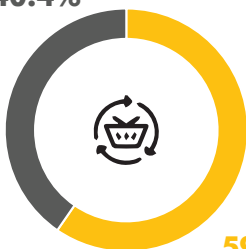

14.7%

12.4%

11.8%

40.4%

Олгосон зээл

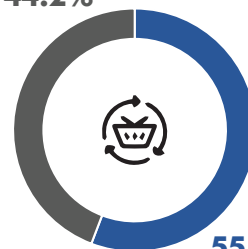
Төлөгдсөн зээл

2021 оны 1 дүгээр улиралд нийт олгосон зээлийн 59.6 хувь, төлөгдсөн зээлийн 55.8 хувийг хэрэглээний зориулалттай зээл бүрдүүлж байна.

59.6%

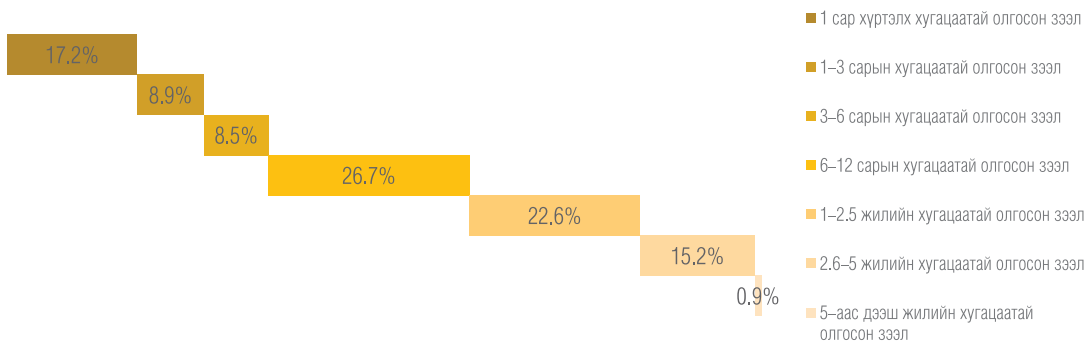
Хэрэглээний зээл

44.2%

Хэрэглээний зээл

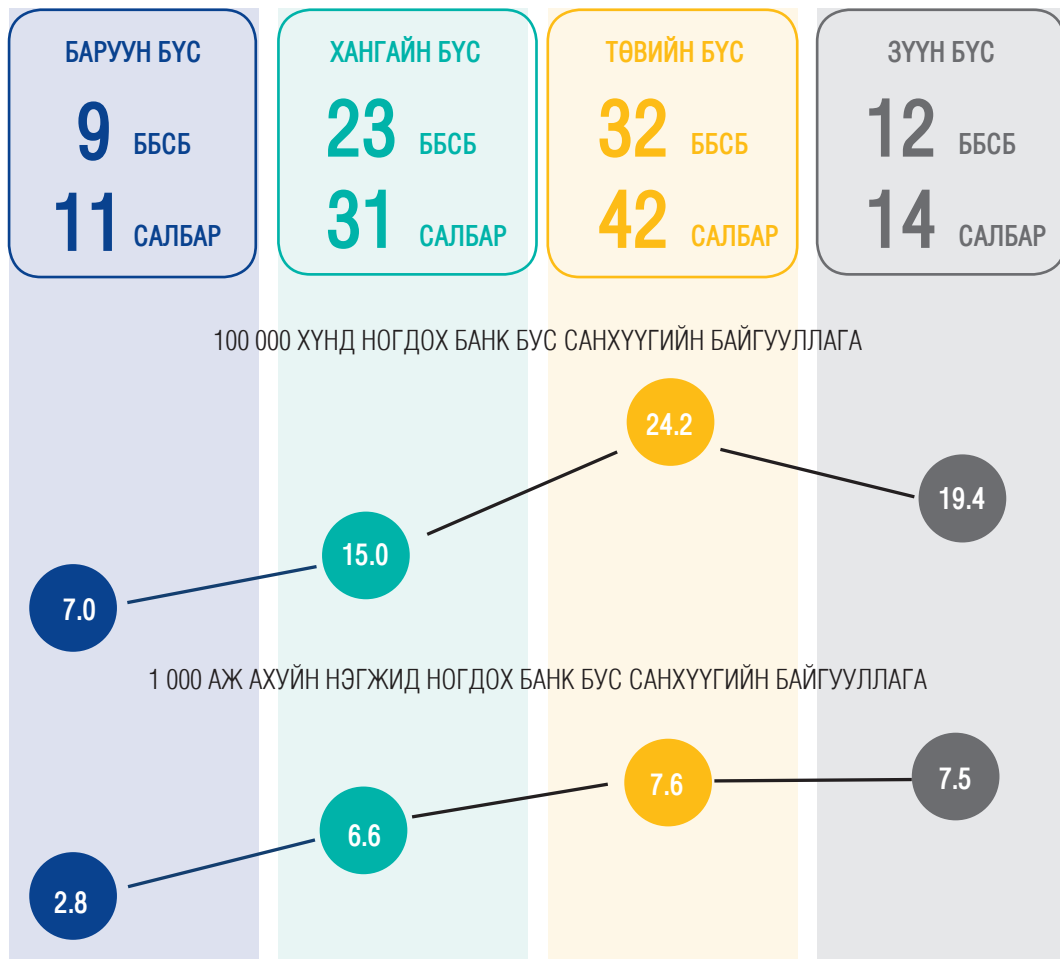
55.8%

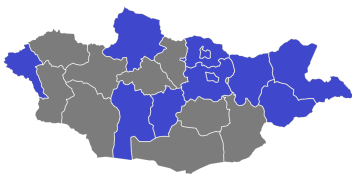

2021 оны 1 дүгээр улиралд банк бус санхүүгийн байгууллагуудын олгосон зээлийн 26.7 хувийг 6-12 сарын хугацаатай олгосон зээл, 22.6 хувийг 1-2.5 жилийн хугацаатай олгосон зээл, 17.2 хувийг 1 сар хүртэлх хугацаатай олгосон зээл бүрдүүлж байна.

ХҮРТЭЭМЖТЭЙ БАЙДАЛ

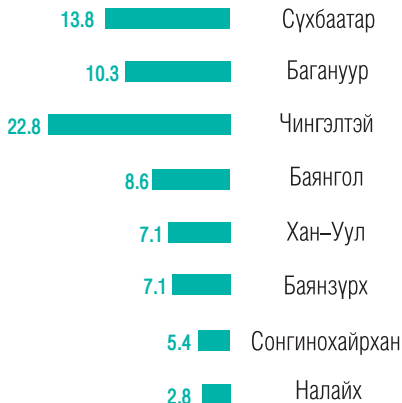
Улсын хэмжээнд тусгай зөвшөөрлийн дагуу үйл ажиллагаа эрхэлж буй 530 банк бус санхүүгийн байгууллага нийт 298 салбартай байна. Банк бус санхүүгийн байгууллагын байршлыг зураглалаар харуулбал дийлэнх нь буюу 85.7 хувь нь Улаанбаатар хотод үйл ажиллагаагаа явуулж байна.

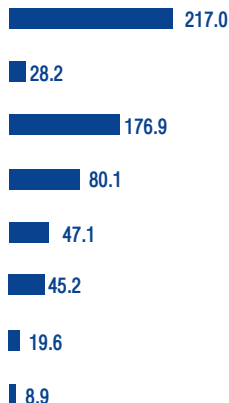

Олон улсын санхүүгийн хүртээмжийн нийгэмлэг (AFI)-ээс санхүүгийн хүртээмжийг тооцоход сонголттой байдлын үзүүлэлт болох дор хаяж 3 санхүүгийн байгууллага бүхий засаг захиргааны нэгжийн хувийг тооцохыг зөвлөсөн байдаг. Нийт 21 аймгийн 47.6 хувь буюу 10 аймагт 3 буюу түүнээс дээш тооны банк бус санхүүгийн байгууллага байна.

1 000 аж ахуйн нэгжид ногдох

100 000 хүн амд ногдох

Улаанбаатарт үйл ажиллагаа явуулж буй 454 ББСБ-ын 34.4 хувь нь Сүхбаатар дүүрэгт, 28.8 хувь нь Чингэлтэй дүүрэгт, 16.3 хувь нь Баянгол дүүрэгт, 11.5 хувь нь Баянзүрх дүүрэгт, 7.0 хувь нь Хан-Уул дүүрэгт, 1.8 хувь нь Сонгинохайрхан дүүрэгт, 0.2 хувь нь Багануур дүүрэгт тус тус байршилтай байна.

ББСБ-УУДЫН ХҮРТЭЭМЖ, ГАЗАРЗҮЙН БАЙРШЛААР

- Монгол Улсын хэмжээнд 18–64 насны 100,000 иргэнд 42 банк бус санхүүгийн байгууллага, 1000 аж ахуйн нэгжид 29 банк бус санхүүгийн байгууллага ногдож байна.
- Орон нутгийн хэмжээнд уг харьцаанууд нь 16, 6 байгаа бөгөөд бүс нутгийн хувьд Төвийн бүс 100,000 иргэнд 24, 1000 аж ахуй нэгжид 8 банк бус санхүүгийн байгууллага ногдож байгаагаар банк бус санхүүгийн байгууллагын хүртээмжээр тэргүүлж байна.
- Улаанбаатар хотын хувьд 100,000 иргэнд 74, 1000 аж ахуйн нэгжид 10 банк бус санхүүгийн байгууллага ногдож байгаа нь хөдөө орон нутгаас хүртээмж сайтай байгааг харуулж байна

Улсын хэмжээнд
100 000 хүнд

42
ББСБ

1 000 аж
ахуйн нэгжид

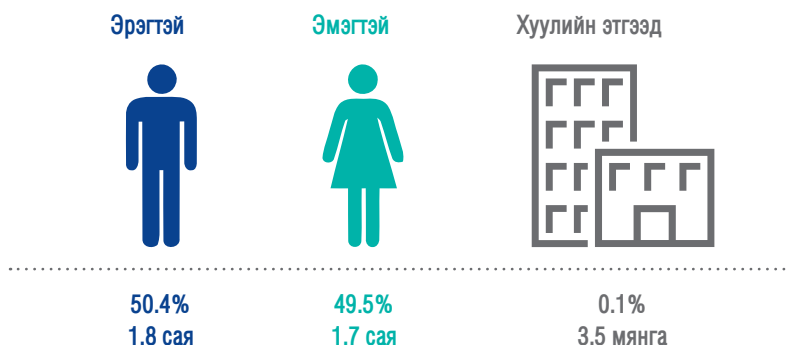
29
ББСБ

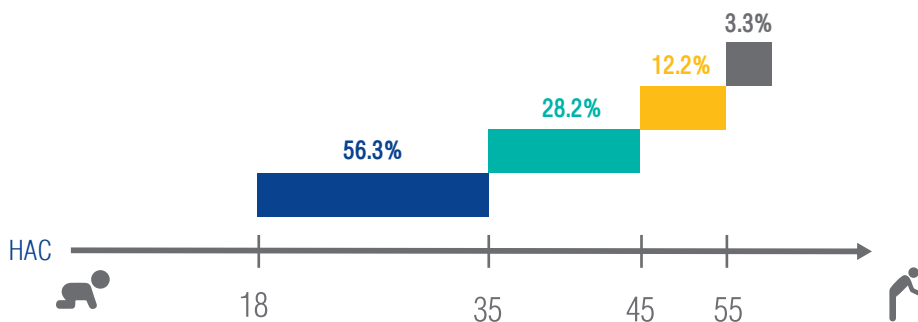
ДУНДАЖ ЗЭЭЛ

- 2021 оны 1 дүгээр улиралд Монгол Улсын хэмжээнд ББСБ-аас нэг зээлдэгч дунджаар 2.3 сая төгрөгийн зээл авсан бол орон нутагт энэхүү үзүүлэлт 2.2 сая төгрөг, Улаанбаатар хотын хувьд 2.3 сая төгрөг байна.
- Харин уг үзүүлэлт өмнөх оны мөн үед улсын хэмжээнд 3.0 сая төгрөг байсан ба тайлант улирлын хувьд банк бус санхүүгийн байгууллагаас зээл авсан нэг зээлдэгчид ногдох зээлийн дундаж хэмжээ 28.1 хувиар буюу 654.7 мянган төгрөгөөр буурчээ.
- Энэхүү бууралт нь зээлдэгчдийн тооны өсөлт зээлийн өсөлтөөс өндөр байгаатай холбоотой.
- Нийт зээлдэгчдийн тоо 610.1 мянга байгаа нь давхардсан тоогоор хөдөлмөрийн насны буюу 18–64 насны 100 хүн тутмын 19 нь банк бус санхүүгийн байгууллагаас зээлтэй байна гэсэн үг юм.

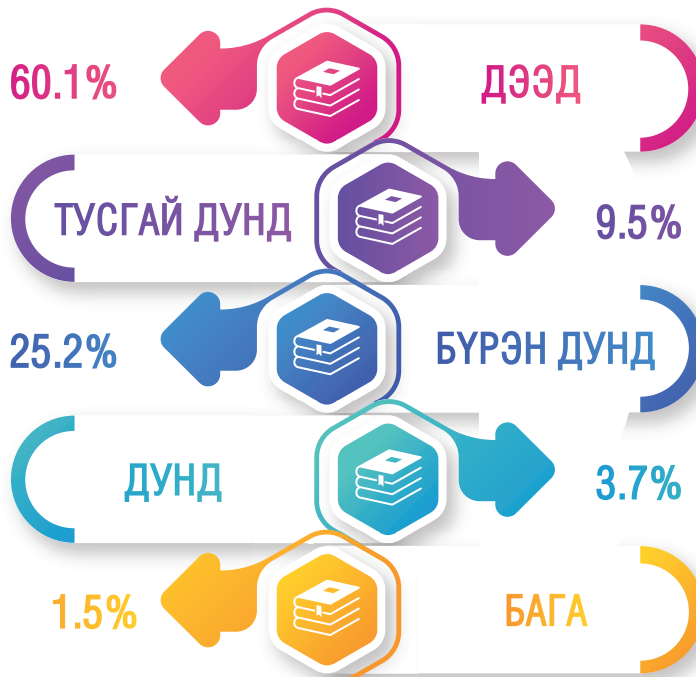
ББСБ-ын харилцагчид

ББСБ-ын зээлдэгчид /насны бүлгээр/

ББСБ-ын зээлдэгчид /боловсролын түвшингээр/

БҮТЭЭГДЭХҮҮН ҮЙЛЧИЛГЭЭ

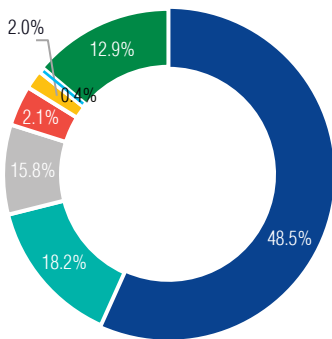
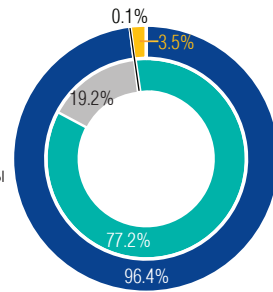
ББСБ-ЫН ТОО, ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ТӨРЛӨӨР /ДАВХАРДСАН ТООГООР/

БҮТЭЭГДЭХҮҮН, ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ОРЛОГО

- 2021 оны 1 дүгээр улирлын байдлаар банк бус санхүүгийн байгууллагуудын нийт орлого 109.1 тэрбум төгрөгт хүрэв.
- Нийт орлогын 96.4 хувийг үндсэн үйл ажиллагааны орлого буюу хүүгийн болон хүүгийн бус орлого бүрдүүлж байна. Үүнээс нийт орлогын 77.2 хувь буюу 84.2 тэрбум төгрөгийг хүүгийн орлого, 19.2 хувь нь буюу 21.0 тэрбум төгрөгийг хүүгийн бус орлого бүрдүүлж байна.

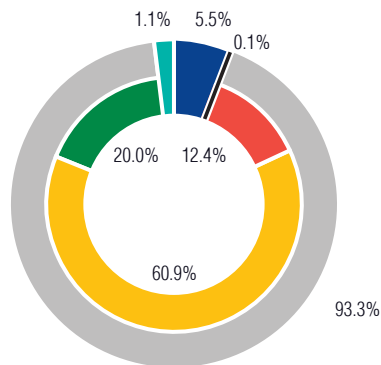
- Хүүгийн орлого
- Хүүгийн бус орлого
- Үндсэн бус үйл ажиллагааны орлого
- Үндсэн үйл ажиллагааны орлого
- Ердийн бус орлого

- Үйлчилгээний хураамж, шимтгэлийн орлого
- Ханш болон үнэлгээний тэгшитгэлийн орлого
- Арилжааны орлого
- Мөнгөн гуйвуулгын орлого
- Санхүүгийн зөвлөгөө, мэдээлэл өгөх үйлчилгээний орлого
- Бусад

ХҮҮГИЙН БУС ОРЛОГЫН ЗАДАРГАА

- Хүүгийн бус орлогын 41.2 хувийг үйлчилгээний хураамж, шимтгэлийн орлого, 19.7 хувийг ханш болон үнэлгээний тэгшитгэлийн орлого, 9.5 хувийг арилжааны орлого, 3.2 хувийг мөнгөн гуйвуулгын орлого, 0.6 хувийг санхүүгийн зөвлөгөө, мэдээлэл өгөх үйлчилгээний орлого, 25.8 хувийг бусад орлого тус тус бүрдүүлж байна.

- Хүүгийн зардал
- Хүүгийн бус зардал
- Болзошгүй эрсдэлийн зардал
- Үндсэн бус үйл ажиллагааны зардал
- Үндсэн үйл ажиллагааны зардал
- Орлогын албан татварын зардал
- Ердийн бус зардал

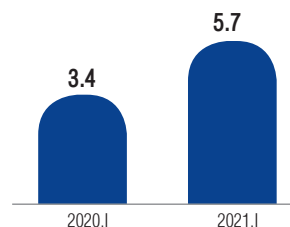
БҮТЭЭГДЭХҮҮН, ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ

- Нийт зардлын 93.3 хувь нь үндсэн үйл ажиллагааны зардал, 1.1 хувь нь үндсэн бус үйл ажиллагааны зардал, 5.5 хувь нь орлогын албан татварын зардал, 0.1 хувь нь ердийн бус зардлаас бүрдэж байна.
- Үндсэн үйл ажиллагааны зардлын бүрэлдэхүүн болох хүүгийн зардал нь нийт зардлын 12.4 хувь, хүүгийн бус зардал нь 60.9 хувь, болзошгүй эрсдэлийн зардал 20.0 хувийг бүрдүүлж байна.

Бүтээгдэхүүн, үйлчилгээний эрсдэлтэй холбоотой гарах зардал буюу болзошгүй эрсдэлийн зардлын хувьд нийт 13.5 тэрбум төгрөг ба үүний 91.7 хувийг зээлийн эрсдэлийн зардал, 6.8 хувийг өмчлөх бусад үл хөдлөх хөрөнгийн эрсдэлийн зардал, 1.5 хувийг авлагын эрсдэлийн зардал бүрдүүлж байна.

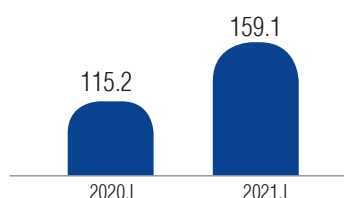
- Факторингийн үйлчилгээ гэдэг нь зээлдүүлэгч буюу үүрэг гүйцэтгүүлэгчээс мөнгөн төлбөрийн үүргийг шаардах эрхээ гуравдагч этгээдэд бүхэлд нь худалдах, энэхүү эрхийг хүлээн авагч нь эрхээ хэрэгжүүлэх болон үүсэн гарах үр дагаврыг бүхэлд нь хариуцах үйл ажиллагааг хэлдэг. 2021 оны 1 дүгээр улирлын байдлаар салбарын хэмжээнд нийт 5.7 тэрбум төгрөгийн факторингийн цэвэр авлага бүртгэлтэй байна.

Факторингийн үйлчилгээний цэвэр авлага /тэрбум төгрөг/

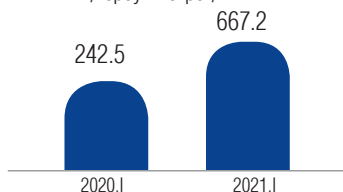

- Салбарын хэмжээнд нийт 43 банк бус санхүүгийн байгууллага итгэлцлийн үйлчилгээг эрхэлж байна.
- Тэдгээрийн үзүүлсэн итгэлцлийн үйлчилгээний нийт өглөг 159.1 тэрбум төгрөг байгаа ба өмнөх оны мөн үеэс 38.1 хувиар өслөө.

Итгэлцлийн үйлчилгээний өглөг /тэрбум төгрөг/

Мөнгөн гуйвуулгын үйлчилгээний орлого /тэрбум төгрөг/

- 2021 оны 1 дүгээр улирлын байдлаар банк бус санхүүгийн байгууллагууд мөнгөн гуйвуулгын үйлчилгээнээс нийт 667.2 сая төгрөгийн орлогыг олжээ. Энэ нь өмнөх оны мөн үеэс 424.7 сая төгрөгөөр өссөн үзүүлэлт юм.
- Салбарын хэмжээнд нийт 35 байгууллага уг үйлчилгээг эрхлэх тусгай зөвшөөрөл эзэмшиж байгаагаас тайлант улиралд 10 нь уг үйлчилгээнээс орлого олсон байна.

ХУДАЛДСАН, ХУДАЛДАН АВСАН ВАЛЮТЫН МЭДЭЭ

2021 оны 1 дүгээр улиралд банк бус санхүүгийн байгууллагууд нийт 456.4 тэрбум төгрөгийн валют худалдан авч, 487.1 тэрбум төгрөгийн валютыг худалдсан байна. Худалдаж авсан валютын 47.8 хувийг, худалдсан валютын 47.9 хувийг АНУ-ын доллар бүрдүүлж байна.

ВАЛЮТЫН НЭР	Худалдаж авсан Дүн /тэрбум төгрөг/	Худалдсан Дүн /тэрбум төгрөг/
АНУ-ЫН ДОЛЛАР	218.3	233.4
БНХАУ-ЫН ЮАНЬ	210.3	225.6
ЕВРО	22.4	22.8
ЯПОНЫ ИЕН	2.0	1.9
БНСУ-ЫН ВОН	1.8	1.7
БУСАД	1.6	1.7

ФИНТЕК

20 ББСБ

5 Зөвхөн технологид суурилсан

15 Технологи + Уламжлалт

- o Салбарын нийт харилцагчдын 93.1 хувь нь эдгээр банк бус санхүүгийн байгууллагын харилцагчид буюу технологид суурилсан зээлийн үйлчилгээг хүртэх боломжтой байна.
- o Нийт зээлдэгчдийн 59.5 хувь нь зөвхөн гар утсаараа дамжуулан зээл авч байна.

o 2021 оны 1 дүгээр улирлын байдлаар санхүүгийн үйлчилгээнд технологийн дэвшил ашиглаж буй банк бус санхүүгийн байгууллагуудын зээлийн үлдэгдлийн 90.7 хувийг хэвийн зээл, 3.0 хувийг хугацаа хэтэрсэн зээл, 6.3 хувийг чанаргүй зээлийн үлдэгдэл бүрдүүлээ.

93.1%

90.7%

Хэвийн

3.0%

Хугацаа хэтэрсэн зээл

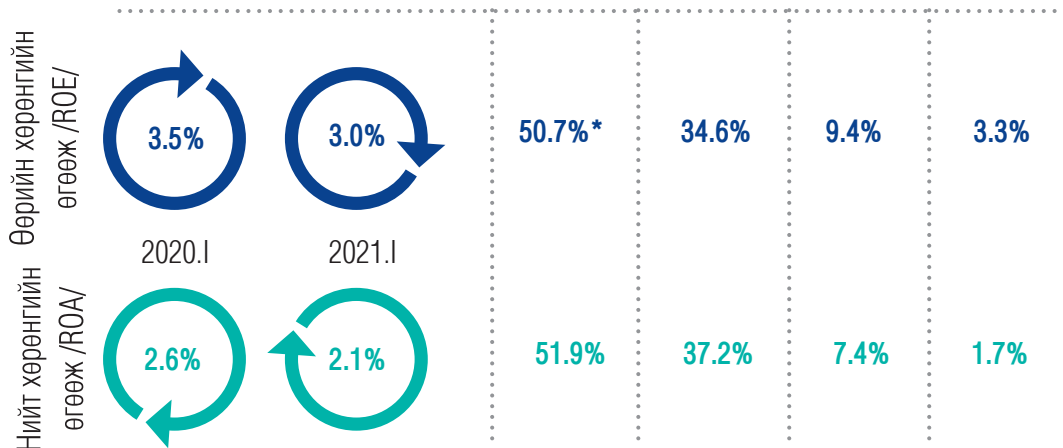
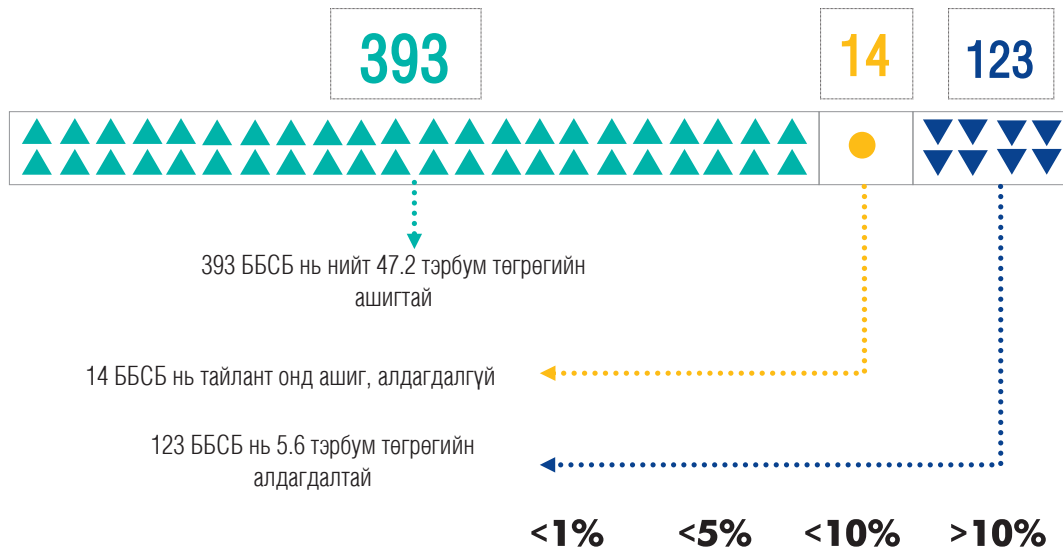
6.3%

Чанаргүй

Зөвхөн технологид суурилсан зээл олгодог банк бус санхүүгийн байгууллагуудын хувьд салбарын нийт зээлийн үлдэгдэлд бага хувь эзэлж байгаа ч олгосон болон төлөгдсөн зээлд эзлэх хувиас харахад эдгээр банк бус санхүүгийн байгууллагуудын зээл эргэлт сайтай байгаа нь харагдаж байна.

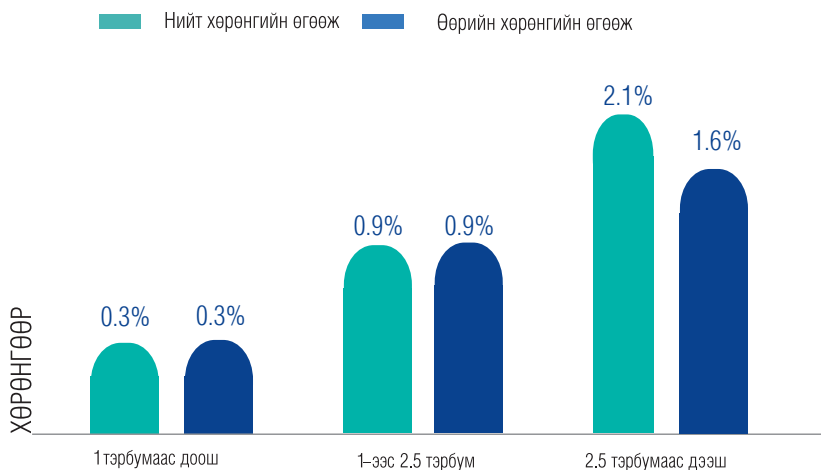
	Нийт зээл		Зээлдэгчийн тоо		1 зээлдэгчид ногдох дундаж зээлийн хэмжээ /мян. төгрөг/
	Хэмжээ /тэрбум төг/	%	Тоо	%	
Финтек	98.2	6.9%	362,943	59.5%	270.7
Уламжлалт	1,323.8	93.1%	247,125	40.5%	5,356.7
НИЙТ	1,422.0	100.0%	610,068	100.0%	2,330.9

АШИГТ АЖИЛЛАГАА

ROE болон ROA-ийн харгалзах интервал дахь ББСБ-ын тоо /хувиар/

(*) Жишээ нь: Нийт ББСБ-уудын 50.7 хувь нь 1 хувиас доош өөрийн хөрөнгийн өгөөжтэй ажиллаж байна

НИЙТ БОЛОН ӨӨРИЙН ХӨРӨНГИЙН ӨГӨӨЖИЙН ХАРЬЦАА /ХӨРӨНГИЙН АНГИЛЛААР/

Банк бус санхүүгийн байгууллагуудын нийт болон өөрийн хөрөнгийн өгөөжийг хувь нийлүүлсэн хөрөнгийн ангиллаар харахад 1 тэрбумаас доош хувь нийлүүлсэн хөрөнгөтэй банк бус санхүүгийн байгууллагуудын тал хувь нь 0.3 хувиас бага нийт хөрөнгийн өгөөжтэй, 1–2.5 тэрбум төгрөгийн хувь нийлүүлсэн хөрөнгөтэй банк бус санхүүгийн байгууллагуудын тал хувь нь 0.9 хувиас бага нийт хөрөнгийн өгөөжтэй, 2.5 тэрбум төгрөгөөс дээш хувь нийлүүлсэн хөрөнгөтэй банк бус санхүүгийн байгууллагуудын тал хувь нь 1.6 хувиас бага нийт хөрөнгийн өгөөжтэй байна. Өөрийн хөрөнгийн өгөөжийн хувьд холбогдох утгууд нь харгалзан 0.3, 0.9 болон 2.1 хувьтай байна.

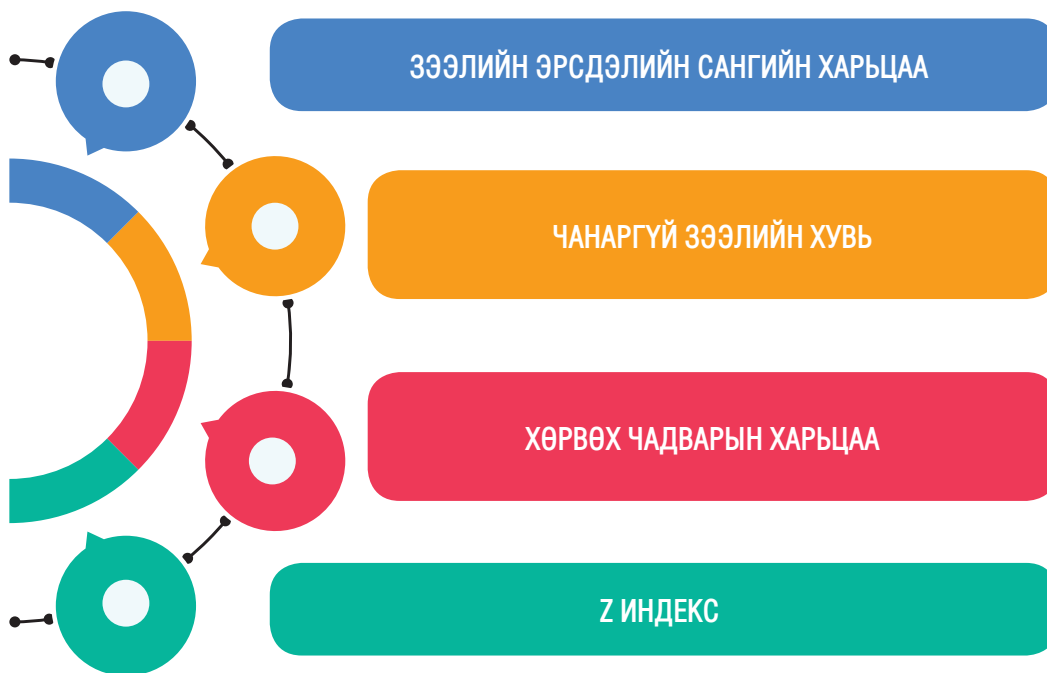
ЗАРДАЛ, ОРЛОГЫН ХАРЬЦАА

Банк бус санхүүгийн байгууллагууд нэг төгрөгийн орлого олохын тулд дунджаар хэдэн төгрөгийн зардал гаргаж буйг тооцдог харьцаа болох зардал, орлогын харьцаа тайлант улиралд 45.4 хувь гарсан буюу өмнөх оны мөн үеэс 1.0 нэгжээр өсчээ. Өөрөөр хэлбэл банк бус санхүүгийн байгууллагууд 100 төгрөгийн орлого олохын тулд дунджаар 45.4 төгрөгийн зардал гаргаж байна гэсэн үг юм.

ТОГТВОРТОЙ БАЙДАЛ

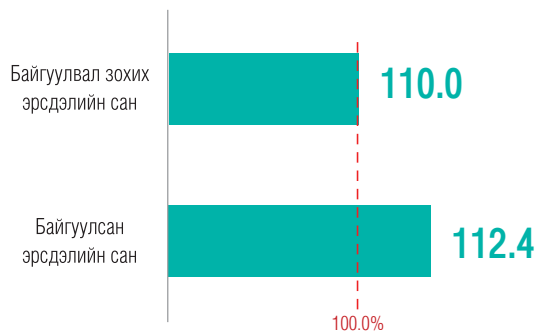
- o AFI буюу “Санхүүгийн хүртээмжийн нийгэмлэг”-ээс санхүүгийн хүртээмж болон санхүүгийн тогтвортой байдлыг тодорхойлох зөвлөмж зааврын дагуу банк бус санхүүгийн байгууллагуудын дараах 4 үзүүлэлтийг тооцож байна. Үүнд:

ЗЭЭЛИЙН ЭРСДЭЛИЙН САНГИЙН ХАРЬЦАА

- o Тайлант улиралд уг харьцаа 102.2 хувь гарч байгуулбал зохих эрсдэлийн санг бүрдүүлж чадсан бөгөөд эрсдэлийг 102.2 хувиар нөхөх чадамжтайг харуулжээ.
- o Энэ нь өмнөх оны мөн үеэс 0.5 нэгжээр буурсан үзүүлэлт юм.

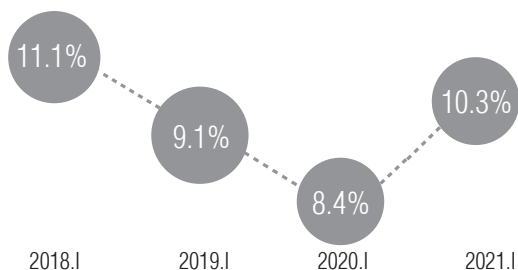
102.2%

Тэрбум төгрөг

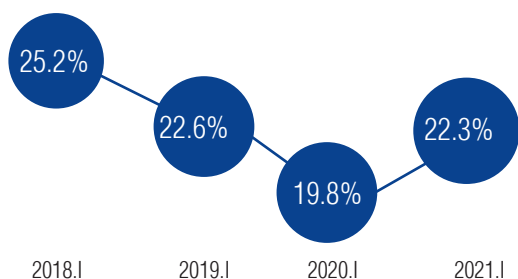
ЧАНАРГҮЙ ЗЭЭЛИЙН ХУВЬ

Тайлант улиралд чанаргүй зээлийн хэмжээ 146.7 тэрбум төгрөгт хүрч чанаргүй зээлийн нийт зээлд эзлэх хувь 10.3 хувь болж өслөө. Энэ нь өмнөх оны мөн үеэс 1.9 нэгжээр өссөн байна.

ХӨРВӨХ ЧАДВАРЫН ХАРЬЦАА

- Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийг нийт хөрөнгөд харьцуулсан харьцаа буюу хөрвөх чадвар тайлант улиралд 22.3 хувь болжээ.
- 2021 оны 1 дүгээр улиралд мөнгөн хөрөнгийн өсөлт 32.6 хувьтай байгаа нь нийт хөрөнгийн өсөлтөөс 15.0 пунктээр их байгаа тул хөрвөх чадвар өмнөх оны мөн үеэс 2.5 пунктээр өссөн байна.

Z ИНДЕКС

Z индекс нь банк бус санхүүгийн байгууллагын дампуурах магадлалыг харуулдаг ба активын өгөөж болон өөрийн хөрөнгийн харьцааны нийлбэрийг активын өгөөжийн хэлбэлзэлд харьцуулж тооцдог. Z индексийн утга ашигт ажиллагаа болон өөрийн хөрөнгийн хөшүүрэг өндөр байх үед их гарах ба өгөөжийн хэлбэлзэл ихтэй үед буюу орлогын тодорхойгүй байдал их үед бага гарна. Өөрөөр хэлбэл индексийн их утга нь эрсдэл багатай, тогтвортой байдлыг илэрхийлдэг. 2021 оны 1 дүгээр улирлын байдлаар банк бус санхүүгийн салбарын Z индекс өмнөх оны мөн үеэс 1.7 нэгжээр өссөн үзүүлэлттэй байна.

БОДЛОГО ЗОХИЦУУЛАЛТ

ГАДААД ХАМТЫН АЖИЛЛАГАА

- СЗХ нь банк бус санхүүгийн байгууллагын салбарын бодлого зохицуулалтын чиглэлээр дараах олон улсын байгууллага, холбоодтой хамтран ажиллаж байна.
- СЗХ-ны зохицуулалтын чиглэлээр үйл ажиллагаа явуулдаг олон улсын мэргэжлийн холбоод болон сургалтын байгууллагуудтай хамтран ажиллаж Азийн хөгжлийн банкнаас хэрэгжүүлж байгаа төслийн хүрээнд “Банк бус санхүүгийн байгууллагуудад эрсдэлд суурилсан хяналт шалгалтыг хэрэгжүүлэх аргачлалыг танилцуулах” семинарыг 2021 оны оны 3 дугаар сарын 03-ны өдөр СЗХ-ны Банк бус санхүүгийн байгууллагын газар, Хяналт шалгалт, зохицуулалтын газрын Банк бус санхүүгийн байгууллагын чиглэлийн хянан шалгагчдад онлайнгаар зохион байгуулсан.
- Азийн хөгжлийн банкнаас шинээр хэрэгжүүлж эхэлж буй “Уур амьсгалын өөрчлөлтийн санхүүжилт” төслийн талаар 2021 оны 02 дугаар сарын 26-ны өдөр Азийн хөгжлийн банкны төлөөллүүдтэй уулзалт хийж, санал солилцсон. Азийн хөгжлийн банкны зүгээс Банк бус санхүүгийн байгууллагуудыг энэхүү төсөлд оролцохыг уриалж байгаа бөгөөд СЗХ энэ чиглэлээр зохицуулалттай этгээдүүдийг дэмжиж ажиллахаа илэрхийлсэн.
- Санхүүгийн хүртээмжийн нийгэмлэг (AFI)-ээс хэрэгжүүлж буй “Зохицуулалттай этгээдүүдийн ногоон санхүү эрхлэх чадавх” төслийн хүрээнд “Ногоон санхүүжилт” сэдэвт сургалтыг зохион байгуулж 300 гаруй бичил санхүүгийн байгууллагуудыг хамруулсан.
- ОУСК, СЗХ-ны хооронд байгуулсан харилцан ойлголцлын санамж бичгийн хүрээнд “Авлага худалдан авалт буюу Факторингийн үйл ажиллагаа эрхлэх гарын авлага”-г ОУСК-аас боловсруулан ирүүлсэн бөгөөд, гарын авлагад санал өгч хэвлүүлэхэд бэлэн болоод байна.
- Финтек зээлийн үйлчилгээ эрхэлдэг ББСБ-уудтай онлайн уулзалт хийж, финтек бүтээгдэхүүн, үйлчилгээ эрхлэхэд үүсэж буй хүндрэл, бэрхшээлийн талаар санал авсан.
- Санхүүгийн хүртээмжийн нийгэмлэг (AFI)-ийн “Хүртээмжтэй ногоон санхүүжилт” ажлын хэсэгт ажиллаж, онлайн хурал, гишүүдэд зориулсан онлайн семинарт тухай бүр оролцож байна.

ХУУЛЬ, ЭРХ ЗҮЙН ОРЧИН

- “Зээлийн батлан даалтын сангийн үйл ажиллагааг зохицуулах, хяналт тавих журам”-д өөрчлөлт оруулах тухай тогтоолыг 2021 оны 02 дугаар сарын 24-ний өдрийн СЗХ-ны хуралдаанаар хэлэлцүүлэн, 65 дугаар тогтоолоор батлуулсан ба Захиргааны хэм хэмжээний актын улсын нэгдсэн санд 2021 оны 3 дугаар сарын 02-ны өдөр хүлээн авсан.
- СЗХ-ны 2019 оны 441 дүгээр тогтоол /Банк бус санхүүгийн байгууллагын хувь нийлүүлсэн хөрөнгийн доод хэмжээ, үе шаттай нэмэгдүүлэх хуваарийг шинэчлэн батлах тухай/-ын хавсралтад өөрчлөлт оруулах тухай тогтоолыг 2021 оны 02 дугаар сарын 24-ний өдрийн СЗХ-ны хуралдаанаар хэлэлцүүлэн, 66 дугаар тогтоолоор батлуулсан ба Захиргааны хэм хэмжээний актын улсын нэгдсэн санд 2021 оны 3 дугаар сарын 02-ны өдөр хүлээн авсан.
- “Банк бус санхүүгийн байгууллагаас гаргах хаалттай өрийн бичгийг бүртгэх, түүнд хяналт тавих журам”-ыг боловсруулж, 2021 оны 4 дүгээр сарын 28-ны өдрийн СЗХ-ны хуралдаанаар хэлэлцүүлэн, 165 дугаар тогтоолоор батлуулсан.
- Банк бус санхүүгийн үйл ажиллагааны тухай хуулийн шинэчилсэн найруулгын төслийг боловсруулсан. Хуулийн төслийг УИХ-ын Эдийн засгийн байнгын хорооны гишүүдэд танилцуулсан. Цаашид УИХ-д өргөн мэдүүлэхээр ажиллаж байна.

ХАДГАЛАМЖ, ЗЭЭЛИЙН ХОРШОО

Нийт хөрөнгө

278.9 тэрбум төгрөг

Хөрөнгийн өсөлт **21.5%**

Санхүүгийн зах зээлийн төлөв

Нийт салбар **61**

Нийт гишүүдийн

42.7%

дээд боловсролтой

Хүртээмжтэй байдал

Хэрэглээ болон түүнтэй
холбогдох бусад зориулалтаар
олгогдсон зээл

80.1%

Бүтээгдэхүүн үйлчилгээ

Ашигт ажиллагаа

Цэвэр ашиг

1.6

тэрбум төгрөг

Тогтвортой байдал

Нийт зээлд эзлэх чанаргүй
зээлийн хувь

3.6%

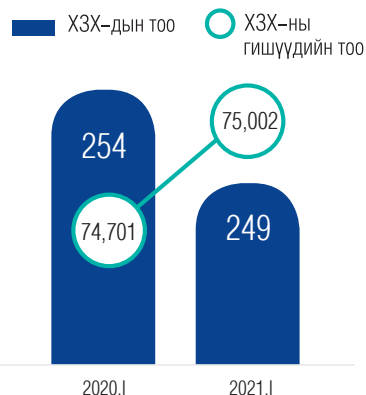
Бодлого зохицуулалт

САНХҮҮГИЙН ЗАХ ЗЭЭЛИЙН ТӨЛӨВ

ХЗХ–ДЫН ТОО БА ГИШҮҮД

- 2020 оны байдлаар тусгай зөвшөөрөлтэйгөөр үйл ажиллагаа явуулж буй ХЗХ–дын тоо 249–д хүрч өмнөх оны мөн үеэс 2.0 хувиар буурлаа.
- ХЗХ–дын гишүүдийн тоо 2020 оны 1 дүгээр улиралд 74,701 байсан бол тайлант үед 0.4 хувиар өсөж 75,002 болжээ.
- ХЗХ–дын тоо 2017 оны 1 дүгээр улиралд 282 байсан бол тайлант улиралд 11.7 хувиар буурсан. Харин ХЗХ–дын гишүүдийн тоо 2017 оны 1 дүгээр улиралд 47,918 байсан бол 2021 оны 1 дүгээр улиралд 56.5 хувиар өсжээ.

АЖИЛЛАГСАД

829

ХЗХ–дын нийт ажилтнуудын тоо өнгөрсөн оны мөн үеэс 2.3 хувиар өссөн бөгөөд түүний 71.9 хувь нь эмэгтэй ажиллагсад байна.

НИЙТ ГИШҮҮДИЙН

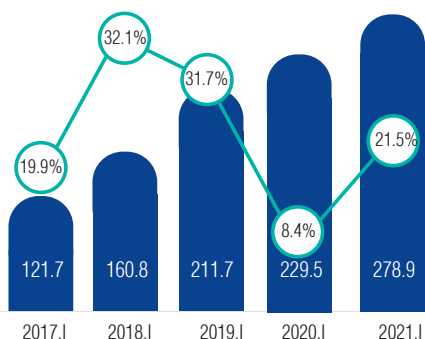
38,353

ЗЭЭЛДЭГЧ

40,166

ХАДГАЛАМЖ
ЭЗЭМШИГЧ

■ Нийт хөрөнгө /тэрбум төгрөг/ ○ Нийт хөрөнгийн өсөлт /хувь/

НИЙТ ХӨРӨНГӨ, ТҮҮНИЙ ӨСӨЛТ

- Тайлант үед нийт хөрөнгө өмнөх оны мөн үеэс 21.5 хувиар өсөж 278.9 тэрбум төгрөгт хүрлээ.
- Хөрөнгийн өсөлтийн хувь /инерци/ өмнөх оны мөн үеэс 13.1 пунктээр өссөн.
- Тайлант үеийг 2017 оны 1 дүгээр улиралтай харьцуулахад ХЗХ–ны нийт хөрөнгийн дүн 157.2 тэрбум төгрөгөөр буюу 129.2 хувиар нэмэгдэж 278.9 тэрбум төгрөгт хүрсэн.

НИЙТ ЗЭЭЛ

192.1

ТЭРБУМ ТӨГРӨГ

НИЙТ ХАДГАЛАМЖ

201.4

ТЭРБУМ ТӨГРӨГ

НИЙТ ЗАХ ЗЭЭЛД ЭЗЛЭХ ХУВЬ

- 85.9 хувийг 1 тэрбум төгрөгөөс дээш хөрөнгөтэй 21 ХЗХ;
- 5.3 хувийг 500 саяас 1 тэрбум төгрөгийн хөрөнгөтэй 20 ХЗХ;
- 8.8 хувийг 500 сая төгрөгөөс доош хөрөнгөтэй 208 ХЗХ эзэлж байна.

85.9%

21 ХЗХ

5.3%
20 ХЗХ8.8%
208 ХЗХ

ХЗХ-дын актив болон пассивын бүтэц /тэрбум төгрөгөөр/

Нийт хөрөнгийн дүн	278.9	100.0%
Эргэлтийн хөрөнгө	271.6	97.4%
Мөнгөн хөрөнгө	73.6	26.4%
Зээл /цэврээр/	186.9	67.0%
Авлага	9.3	3.3%
Бусад эргэлтийн хөрөнгө	0.7	0.3%
Өмчлөх бусад хөрөнгө /цэврээр/	0.7	0.3%
Эргэлтийн бус хөрөнгө	7.4	2.6%
Үндсэн хөрөнгө /цэврээр/	4.3	1.5%
Биет бус хөрөнгө /цэврээр/	3.1	1.1%
Хөрөнгө оруулалт ба бусад эргэлтийн бус хөрөнгө	0.02	0.0%
Нийт өр төлбөр ба өөрийн хөрөнгийн дүн	278.9	100.0%
Өр төлбөр	227.8	81.7%
Хадгаламж	201.4	72.2%
Богино хугацаат зээл	2.5	0.9%
Бусад богино хугацаат өр төлбөр	18.9	6.8%
Урт хугацаат өр төлбөр	5.0	1.8%
Өөрийн хөрөнгө	51.1	18.3%
Гишүүдийн оруулсан хувь хөрөнгө	21.3	7.6%
Дахин үнэлгээний нэмэгдэл	0.2	0.1%
Хоршоологчдын өмч	0.3	10.6%

- Нийт хөрөнгийн 97.4 хувь нь эргэлтийн хөрөнгө, үлдсэн 2.6 хувь нь эргэлтийн бус хөрөнгө байна.
- Нийт хөрөнгийн 26.4 хувийг мөнгөн хөрөнгө, 67.0 хувийг зээлийн цэвэр үлдэгдэл, 3.3 хувийг авлагын үлдэгдэл бүрдүүлж байна.
- Эх үүсвэрийн хувьд нийт хөрөнгийн 81.7 хувийг өр төлбөр, 18.3 хувийг өөрийн хөрөнгө бүрдүүлж байна.

ХҮРТЭЭМЖТЭЙ БАЙДАЛ

БАРУУН БҮС

45 ХЗХ

8 САЛБАР

ХАНГАЙН БҮС

24 ХЗХ

15 САЛБАР

ТӨВИЙН БҮС

22 ХЗХ

19 САЛБАР

ЗҮҮН БҮС

10 ХЗХ

12 САЛБАР

- Тайлант улиралд нийт 249 ХЗХ-ноос 148 ХЗХ нь нийслэл Улаанбаатар хотод, 101 ХЗХ нь хөдөө, орон нутагт бүртгэлтэй байна.
- Хөдөө, орон нутагт үйл ажиллагаа явуулж буй ХЗХ-дын 44.5 хувь нь баруун бүсэд, 9.9 хувь нь зүүн бүсэд, 23.8 хувь нь хангайн бүсэд, 21.8 хувь нь төвийн бүсэд байршжээ.
- Улаанбаатар хотод үйл ажиллагаа явуулж буй 148 ХЗХ-ны 92.6 хувь нь төвийн зургаан дүүрэгт, 7.4 хувь нь алслагдмал гурван дүүрэгт байршиж байна.

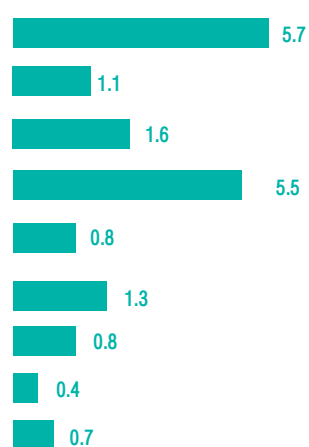

“Санхүүгийн хүртээмжийн нийгэмлэг (AFI)”-ийн Санхүүгийн хүртээмжийн тоон мэдээллийн ажлын хэсгээс улс орнуудын санхүүгийн хүртээмжийг үнэлэх үндсэн индикаторуудыг¹ 2013 онд гаргасан. Тус индикаторуудыг ашиглан салбарын хүртээмжтэй байдлыг харуулъя. Үүнийг хөдөлмөрийн насны буюу 18–64 насны 10,000 хүнд ногдох, 1,000 аж ахуйн нэгж (ААН)-д ногдох ХЗХ-дын тоогоор илэрхийлж болно.

10 000 хүнд ногдох ХЗХ-ны тоо

1 000 ААН-д ногдох ХЗХ-ны тоо

- 1,000 ААН-д ногдох ХЗХ-ны тоогоор Багануур 5.7, Налайх дүүрэг 5.5, Чингэлтэй дүүрэг 1.6 үзүүлэлттэйгээр тус тус тэргүүлж байгаа бол Баянгол дүүрэг 0.4 гэсэн үзүүлэлттэйгээр хамгийн доогуур жагсаж байна.
- Харин 10,000 хүнд ногдох ХЗХ-ны тоогоор Багахангай, Налайх, Сүхбаатар, Чингэлтэй дүүргүүд тус тус 3.8, 3.6, 3.6, 3.2 гэсэн үзүүлэлтээр тэргүүлж байна.

¹ <https://www.afi-global.org/sites/default/files/publications/fidwg-core-set-measuring-fi.pdf>

Хүртээмжийн үзүүлэлтийг 4 бүсээр ангилахад баруун бүс 10,000 хүнд ногдох, 1,000 ААН-д ногдох ХЗХ-дын тоогоор бусад бүсээс илүү сайн үзүүлэлттэй байна.

ЗЭЭЛИЙН ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ХҮРТЭЭМЖ

- Улсын хэмжээнд 18-с 64 насны 50 хүн тутмын нэг нь ХЗХ-нд гишүүнчлэлтэй, зээлийн үйлчилгээг хүртэж байна.
- Дээрх үзүүлэлт нь хөдөө, орон нутагт 64 хүн тутмын нэг байгаа бол Улаанбаатар хотын хэмжээнд 40 хүнд нэг тохиож байна.
- Улсын хэмжээнд ХЗХ-ноос зээл авсан нэг зээлдэгч гишүүн дунджаар 5.0 сая төгрөгийн зээлтэй байна.
- Улаанбаатар хотын хэмжээнд энэ дүн 7.2 сая төгрөг байгаа бол хөдөө, орон нутагт 2.0 сая төгрөг байна.

ХАДГАЛАМЖИЙН ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ХҮРТЭЭМЖ

- Улсын хэмжээнд 18-с 64 насны 48 хүн тутмын нэг нь ХЗХ-нд гишүүнчлэлтэй, хадгаламжийн үйлчилгээг хүртэж байна.
- Дээрх үзүүлэлт хөдөө, орон нутагт 57 хүнд нэг байгаа бол Улаанбаатар хотын хэмжээнд 40 хүнд нэг тохиож байна.
- Улсын хэмжээнд ХЗХ-нд хадгаламжтай нэг хадгаламж эзэмшигч гишүүн дунджаар 5.0 сая төгрөгийн хадгаламжтай байна.
- Улаанбаатар хотын хэмжээнд энэ дүн 7.8 сая төгрөг байгаа бол хөдөө, орон нутагт 1.6 сая төгрөг байна.

Нэг гишүүнд ногдож буй хадгаламжийн дундаж хэмжээ

ХЗХ-НЫ ГИШҮҮДИЙН ХҮРТЭЭМЖ

Эрэгтэй

52.7%

Эмэгтэй

47.1%

Хуулийн этгээд

0.2%

НАСНЫ БҮЛГЭЭР

18-35 НАС

29.0%

36-45 НАС

30.5%

46-55 НАС

24.0%

55-ААС ДЭЭШ

16.5%

БОЛОВСРОЛЫН ТҮВШИНГЭЭР

42.7%

ДЭЭД

15.0%

ТУСГАЙ
ДУНД

30.0%

БҮРЭН
ДУНД

8.8%

ДУНД

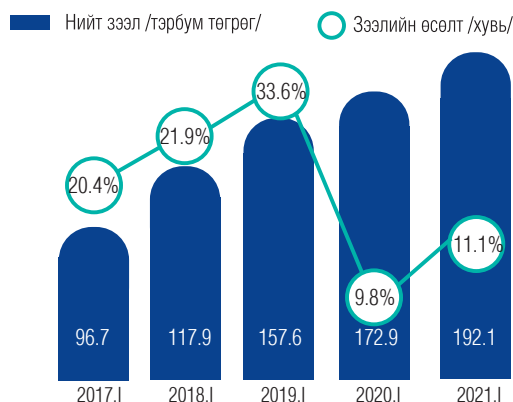
3.5%

БАГА

БҮТЭЭГДЭХҮҮН ҮЙЛЧИЛГЭЭ

ХЗХ–ДЫН ЗЭЭЛ

- Тайлант улиралд нийт зээлийн хэмжээ 192.1 тэрбум төгрөгт хүрч өмнөх оны мөн үеэс 11.1 хувиар өслөө.
- Цэвэр зээлийн хэмжээ өмнөх оны мөн үеэс 11.3 хувиар өсөж 187.0 тэрбум төгрөгт, зээлийн эрсдэлийн сангийн хэмжээ 2.6 хувиар өсөж 5.1 тэрбум төгрөгт хүрлээ.
- Тайлант үеийг 2017 оны 1 дүгээр улиралтай харьцуулахад ХЗХ–ны нийт зээлийн үлдэгдлийн дүн 95.3 тэрбум төгрөгөөр буюу 98.6 хувиар нэмэгдэж 192.1 тэрбум төгрөгт хүрсэн.

ХЭВИЙН

93.5%

ХУГАЦАА ХЭТЭРСЭН

2.9%

ЧАНАРГҮЙ

3.6%

ХЗХ–ДЫН ЗЭЭЛИЙН ЧАНАР

- Тайлант улиралд хэвийн зээлийн хэмжээ өмнөх оны мөн үеэс 12.5 хувиар өсөж 179.5 тэрбум төгрөгт хүрлээ.
- Нийт зээлийн 93.5 хувийг хэвийн зээл эзэлж байна.
- Хугацаа хэтэрсэн зээлийн хэмжээ өмнөх оны мөн үеэс 7.5 хувиар буурч 5.6 тэрбум төгрөгт хүрлээ.
- Чанаргүй зээлийн хэмжээ 5.7 хувиар буурч 7.0 тэрбум төгрөгт хүрлээ.
- Тайлант үеийг 2017 оны 1 дүгээр улиралтай харьцуулахад ХЗХ–ны салбарын нийт чанаргүй зээлийн дүн 2.5 тэрбум төгрөгөөр буюу 55.8 хувиар нэмэгдэж 7.0 тэрбум төгрөгт хүрсэн.

ХЗХ–ДЫН ЗЭЭЛИЙН ЗОРИУЛАЛТ

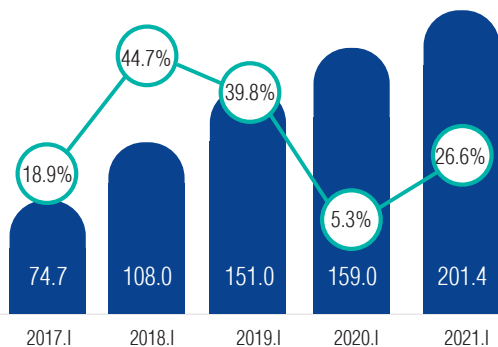
- Нийт олгосон зээлийн 78.9 хувь нь хэрэглээ болон түүнд холбогдох бусад зориулалтаар, 5.7 хувь нь бөөний болон жижиглэн худалдааны салбарт, 2.3 хувь нь хөдөө аж ахуйн салбарт олгогдсон байна.
- Нийт эргэн төлөгдсөн зээлийн 80.1 хувь нь хэрэглээнээс, 6.3 хувь нь бөөний болон жижиглэнгийн худалдааны үйл ажиллагаанаас, 2.1 хувь нь хөдөө аж ахуйн салбараас эргэн төлөгдсөн байна.

ТӨЛӨГДСӨН ЗЭЭЛ

ОЛГОСОН ЗЭЭЛ

■ Нийт хадгаламж /тэрбум төгрөг/ ○ Хадгаламжийн өсөлт /хувь/

ХЗХ-ДЫН ХАДГАЛАМЖ

- ХЗХ-дын нийт хадгаламжийн хэмжээ өмнөх оны мөн үеэс 26.6 хувиар өсөж 201.4 тэрбум төгрөг боллоо.
- Тайлант улиралд 2017 оны 1 дүгээр улиралтай харьцуулахад ХЗХ-ны нийт хадгаламжийн хэмжээ 126.7 тэрбум төгрөгөөр буюу 169.6 хувиар нэмэгдэж 201.4 тэрбум төгрөгт хүрсэн.

НИЙТ ХАДГАЛАМЖ

- 98.6 хувийг хугацаатай хадгаламж, 1.4 хувийг хугацаагүй хадгаламж бүрдүүлж байна.

98.6%

ХУГАЦААТАЙ

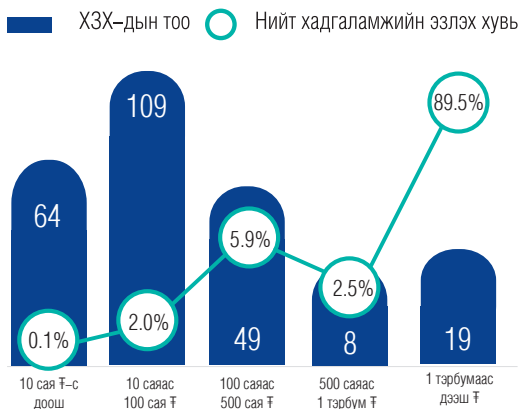

1.4%

ХУГАЦААГҮЙ

- Тайлант улиралд ХЗХ-дын 94.4 хувь буюу 235 ХЗХ нь нийт 201.4 тэрбум төгрөгийн хадгаламж төвлөрүүлсэн.
- Үлдсэн 5.6 хувь буюу 14 ХЗХ нь хадгаламж татаагүй байна.

НИЙТ ХАДГАЛАМЖИД ЭЗЛЭХ ХУВЬ

- 1 тэрбумаас дээш төгрөгийн хадгаламжтай 19 ХЗХ нь нийт 180.1 тэрбум төгрөг буюу салбарын нийт хадгаламжийн 89.5 хувийг;
- 10 саяас 1 тэрбум төгрөгийн хадгаламжтай 166 ХЗХ нь нийт 20.9 тэрбум төгрөг буюу салбарын нийт хадгаламжийн 10.4 хувийг;
- 10 саяас доош төгрөгийн хадгаламжтай 50 ХЗХ нь нийт 0.3 тэрбум төгрөг буюу салбарын нийт хадгаламжийн 0.1 хувийг тус тус бүрдүүлж байна.
- 14 ХЗХ нь хадгаламж татаагүй байна.

1.4%

Хадгаламжийн жигнэсэн
дундаж сарын хүү

2.4%

Зээлийн жигнэсэн
дундаж сарын хүү

	2019.IV	2020.I	2020.II	2020.III	2020.IV	2021.I
ЭЖДХ	3.4	3.1	2.9	2.9	2.9	2.4
ХЖДХ	1.6	1.5	1.5	1.46	1.5	1.4

БУСАД ТӨРЛИЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГАА ЭРХЭЛЖ БҮЙ ХЗХ

2020.I

2021.I

Төслийн санхүүжилтийн үйлчилгээ, төсөл хөтөлбөрийг
дамжуулан хэрэгжүүлэх үйлчилгээ эрхлэх зөвшөөрөлтэй

102

90

Санхүүгийн түрээсийн үйлчилгээ эрхлэх зөвшөөрөлтэй

3

3

Даатгалын төлөөлөгчийн үйл ажиллагаа эрхлэх
зөвшөөрөлтэй

4

4

Салбарын зөвшөөрөлтэй

САЛБАР-61

САЛБАР-61

ОРЛОГО

- ХЗХ–дын хүүгийн орлого өнгөрсөн оны мөн үетэй харьцуулахад 0.1 хувиар өсөж 13.5 тэрбум төгрөгт хүрлээ.
- Нийт хүүгийн орлогын 95.4 хувийг зээлийн хүүгийн орлого эзэлж байна.
- Банк, санхүүгийн байгууллагаас авсан хүүгийн орлого 4.5 хувийг, зээлийн нэмэгдүүлсэн хүүгийн орлого 0.3 хувийг тус тус эзэлжээ.
- Санхүүгийн түрээсийн хүүгийн орлого болон үнэт цаасны хүүгийн орлого байхгүй байна.

ЗАРДАЛ

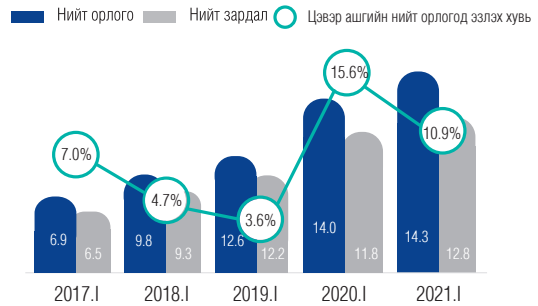
- ХЗХ–дын нийт хүүгийн зардал өнгөрсөн оны мөн үетэй харьцуулахад 16.8 хувиар өсөж 8.8 тэрбум төгрөгт хүрлээ.
- Нийт хүүгийн зардлын 97.8 хувийг хадгаламжийн хүүгийн зардал эзэлж байна.
- Хүүгийн зардлын 2.1 хувийг эзэлж буй банк, санхүүгийн байгууллагад төлсөн хүү өмнөх оны мөн үеэс 1.7 хувиар өсөж 181.2 сая төгрөг болжээ.
- Санхүүгийн түрээсийн хүүгийн зардал гараагүй байна.

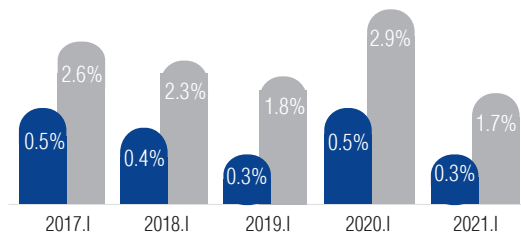
АШИГТ АЖИЛЛАГАА

ХЗХ-ДЫН ОРЛОГО, ЗАРДАЛ

- Тайлант улиралд нийт ХЗХ 14.3 тэрбум төгрөгийн орлого, 12.8 тэрбум төгрөгийн зардал, 1.6 тэрбум төгрөгийн ашигтай ажилласан.
- Цэвэр ашгийн нийт орлогод эзлэх хувь өмнөх оны мөн үеэс 4.7 пунктээр буурч 10.9 хувьд хүрчээ.

■ Нийт хөрөнгийн өгөөж   ■ Өөрийн хөрөнгийн өгөөж

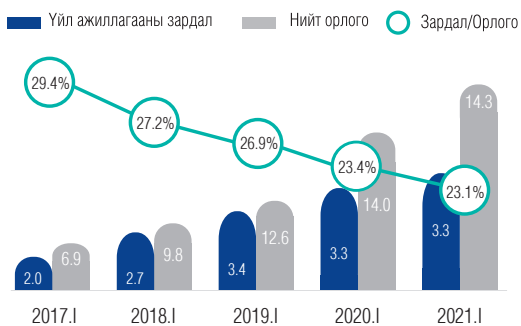
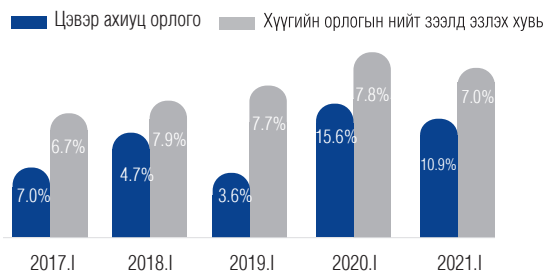

НИЙТ БОЛОН ӨӨРИЙН ХӨРӨНГИЙН ӨГӨӨЖ

- ХЗХ-дын өөрийн хөрөнгийн өгөөж нь өмнөх оны мөн үетэй харьцуулахад 1.2 пунктээр буурч 1.7 хувьд хүрлээ.
- Нийт хөрөнгийн өгөөж нь 0.2 пунктээр буурч 0.3 хувьд хүрчээ.

ГОЛЛОХ ХАРЬЦААНУУД

- Тайлант улиралд хүүгийн орлогын нийт зээлд эзлэх хувь өмнөх оны мөн үеэс 0.8 пунктээр буурч 7.0 хувьд хүрлээ.
- Тайлант үед ойролцоогоор 100 төгрөг бүрийн зээлийн үйлчилгээнээс 7 төгрөгийн хүүгийн орлого олсон байна.
- Цэвэр орлогыг нийт орлогод харьцуулан тооцдог цэвэр ахиуц ашгийн харьцаа нь өмнөх оны мөн үеэс 4.7 пунктээр буурч 10.9 хувь болжээ.

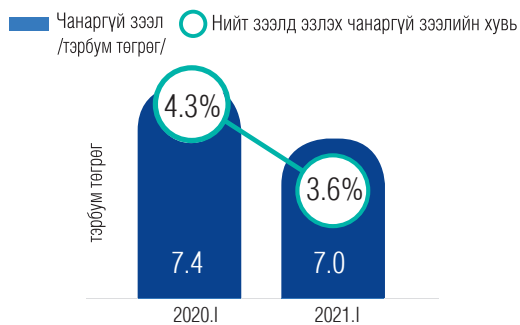
ЗАРДАЛ ОРЛОГЫН ХАРЬЦАА

- ХЗХ-дын 100 төгрөгийн орлого тутмын 23.1 төгрөг нь үйл ажиллагааны зардалд ногдож байна.

ТОГТВОРТОЙ БАЙДАЛ

ХЗХ нь өөрийн үйл ажиллагаанд учирч болзошгүй эрсдэлийг дараах үндсэн 4 үзүүлэлт /PEARLS аргачлал/-ийн дагуу тооцож, мөрдлөг болгон ажилладаг. Үүнд:

1. Хөрөнгийн чанарын болон хамгаалалтын үзүүлэлт;
2. Үр ашигтай санхүүгийн бүтцийн үзүүлэлт;
3. Өгөөж, зардлын хувь хэмжээний үзүүлэлт;
4. Төлбөр түргэн гүйцэтгэх чадварын үзүүлэлт.

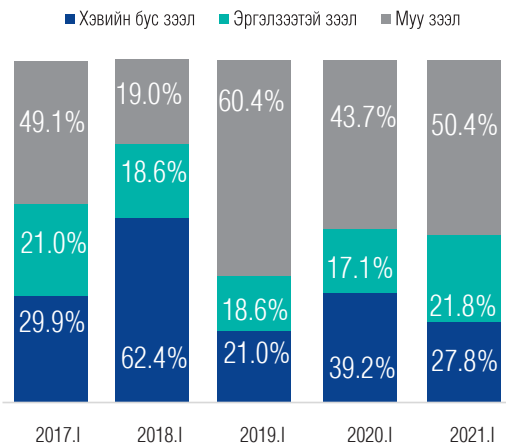

ХЗХ-ДЫН ЧАНАРГҮЙ ЗЭЭЛ

- Нийт чанаргүй зээлийн дүн өнгөрсөн оны мөн үеэс 0.4 тэрбум төгрөгөөр буурч 7.0 тэрбум төгрөг боллоо.
- Нийт зээлд эзлэх чанаргүй зээлийн хувь өнгөрсөн оны мөн үеэс 0.7 пунктээр буурч 3.6 хувьд хүрлээ. ХЗХ-дын мөрдөж буй зохистой харьцааны шалгуур үзүүлэлтээр энэхүү үзүүлэлт 5 хувиас бага байх ёстой.

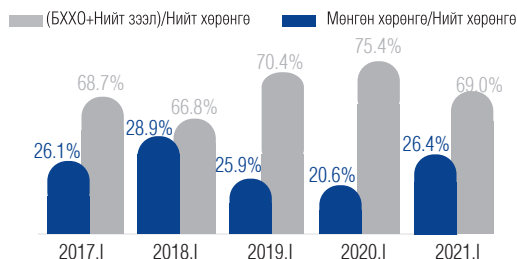
ЧАНАРГҮЙ ЗЭЭЛИЙН АНГИЛАЛ

- Чанаргүй зээлийн ангилал дахь хэвийн бус зээлийн эзлэх хувь өнгөрсөн оны мөн үеэс 11.4 пунктээр буурч 27.8 хувь болжээ.
- Эргэлзээтэй зээлийн хувьд өнгөрсөн оны мөн үеэс 4.7 пунктээр өсөж 21.8 хувьд хүрсэн бол муу зээлийн нийт чанаргүй зээлд эзлэх жин 50.4 хувь байна.

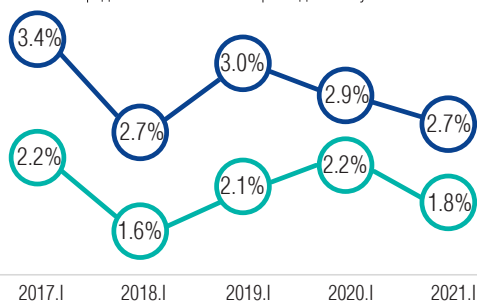

ХЗХ–ДЫН ХӨРВӨХ ЧАДВАР:

- ХЗХ–дын нийт мөнгөн хөрөнгө болон нийт хөрөнгийн харьцаа тайлант улиралд 26.4 хувьтай байна.
- Богино хугацаат хөрөнгө оруулалт болон нийт зээлийн нийлбэрийг нийт хөрөнгөд харьцуулсан үзүүлэлт 69.0 хувьтай байна.

- Зээлийн эрсдэлийн сангийн нийт зээлд эзлэх хувь
- Зээлийн эрсдэлийн сангийн нийт хөрөнгөд эзлэх хувь

ЗЭЭЛИЙН ЭРСДЭЛИЙН САН

- Тайлант улиралд ХЗХ–дын зээлийн эрсдэлийн сангийн нийт зээлд эзлэх хувь 2.7 хувь, харин нийт хөрөнгөд эзлэх хувь 1.8 хувь байна.

Харьцаа	Зохистой хувь	Тайлант улиралд
Бусдаас авсан зээл/Нийт зээл	<20%	3.9%
Нийт хадгаламж/Нийт хөрөнгө	20%–80%	72.2%
Цэвэр зээл/Нийт хөрөнгө	60%–85%	67.0%
Хоршоологчдын өмч/Нийт хөрөнгө	>5%	10.6%
Нөөцийн сан/Хоршоологчдын өмч	>10%	34.7%
Хадгаламж хамгааллын сан/Хоршоологчдын өмч	>5%	7.2%
Тогтворжилтын сан/Хоршоологчдын өмч	>5%	7.2%
Үйл ажиллагааны зардал/Нийт хөрөнгө	<15%	1.2%

БОДЛОГО ЗОХИЦУУЛАЛТ

ХУУЛЬ, ЭРХ ЗҮЙН ОРЧИН

- Улсын Их Хурлын Эдийн засгийн байнгын хорооны 2020 оны 10 дугаар сарын 27-ны өдрийн 02 дугаар тогтоолоор байгуулсан Хоршооны тухай хууль /шинэчилсэн найруулга/-ийн төсөл болон хамт өргөн мэдүүлсэн бусад хуулийн төслүүдийг хэлэлцүүлэгт бэлтгэх үүрэг бүхий ажлын дэд хэсгийн бүрэлдэхүүнд ажиллаж байна.
- Хадгаламж, зээлийн хоршооны бүх гишүүдийн хурлыг өмнөх жилийн адилаар цахим хэлбэрээр болон итгэмжлэгдсэн төлөөлөгчөөр дамжуулан оролцоог хангах зэргээр өөрийн хоршооны онцлогт тохируулан боломжтой хэлбэрээр зохион байгуулах зөвлөмжийг албан бичгээр нийт хоршоодод хүргүүлсэн.
- Нийт хоршоод өөрийн хөрөнгө болон гишүүдийн бүртгэлд орсон өөрчлөлтийг Хадгаламж, зээлийн хоршооны тухай хуулийн 43 дугаар зүйлийн 43.3-т зааснаар хагас, бүтэн жилээр СЗХ-нд ирүүлэх шаардлагатай. Цаг үеийн нөхцөл байдал нийцүүлж 2020 оны 4 дүгээр улирлын байдлаарх тусгай зөвшөөрөлтэй 249 ХЗХ-ны 72,651 гишүүний бүртгэлийг цахимжуулах ажлыг эхлүүлсэн ба 2021 оны 3 дугаар сарын 31-ний өдрийн байдлаар Зөвшөөрлийн цахим системд 42 ХЗХ-ны 5176 гишүүний мэдээллийг бүртгээд байна.
- Засгийн газрын 2021 оны 02 дугаар сарын 17-ны өдрийн ээлжит хуралдаанаар “Эрүүл мэндээ хамгаалж, эдийн засгаа сэргээх 10 их наядын цогц төлөвлөгөө”-г 3 жилийн хугацаанд хэрэгжүүлэхээр баталж, жижиг, дунд үйлдвэр, үйлчилгээ эрхлэгчдэд жилийн гурван хувийн хүүтэй, гурван жилийн хугацаатай хоёр их наяд төгрөгийн зээлийг жижиг, дунд бизнес эрхлэгчдэд банкаар дамжуулан олгохоор шийдвэрлэсэн. Хөтөлбөрт хамрагдаж хүү багатай зээл авсан этгээд эх үүсвэрийг банкнаас бусад санхүүгийн байгууллагад хөрөнгө оруулалт хийж мөнгө угаах эрсдэл үүсэж болзошгүй тул гишүүдийн хувь нийлүүлсэн болон хадгаламжид байршуулах хөрөнгө, тэдгээртэй адилтгах бусад орлогын эх үүсвэрийг шалгаж, холбогдох нотолгоог гаргуулж байх шаардлагатай бөгөөд орлогын эх үүсвэрийг шалгахгүйгээр зээлийг зориулалтын бусаар ашиглах боломжийг аливаа этгээдэд олгосон тохиолдолд холбогдох хууль тогтоомжид заасны дагуу хадгаламж, зээлийн үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрлийг хүчингүй болгох тухай анхааруулгыг нийт хоршоодод хүргүүлсэн.
- Засгийн газрын 2020 оны 12 дугаар сарын 13-ны өдрийн 211 дүгээр тогтоолын 1.4-т зааснаас бусад санхүүгийн байгууллагын цахилгаан, дулааны эрчим хүч, дулааны уур хэрэглэсний төлбөр, цэвэр, бохир усны үйлчилгээний төлбөр болон энгийн хог хаягдлын үйлчилгээний хураамжийг төрөөс хариуцан төлөхөөр заасантай холбогдуулан ХЗХ-д болон МХЗХҮХ-оос ирүүлсэн гомдлын дагуу Эрчим хүчний яамнаас тодруулга авч, мэдээллийг хүргүүлсэн.

ГАДААД ХАМТЫН АЖИЛЛАГАА

- Азийн хөгжлийн банктай хамтран хэрэгжүүлж буй “Бичил санхүүгийн зах зээлийг чадавхжуулах, санхүүгийн хүртээмжийг нэмэгдүүлэх төсөл”-ийн хүрээнд эрсдэлд суурилсан хяналт, шалгалтын практик сургалтыг 2021 оны 3 дугаар сарын 22-ны өдөр зохион байгуулсан. Эрсдэлд суурилсан хяналт шалгалтын матрицыг ФинА системд үүсгэн зайны үнэлгээг туршиж байна.

ХУРАЛ, СЕМИНАР, УУЛЗАЛТ

- Бичил санхүүгийн бодлогын зөвлөлийн ээлжит хурлыг 2021 оны 02 дугаар сарын 09-ний өдөр цахимаар хуралдуулж, гишүүдэд цаг үеийн байдлын талаар мэдээлэл өгсөн.
- СЗХ-ноос Санхүүгийн хүртээмжийн нийгэмлэгтэй хамтран банкнаас бусад санхүүгийн салбарын байгууллагуудад эко системийг дэмжсэн тогтвортой хөгжлийн зарчмууд, шинэ тутам нэвтэрч буй ногоон бодлого, ногоон бүтээгдэхүүний ач холбогдол, хөгжлийн чиг хандлагын талаар танилцуулах “Ногоон санхүүжилт” вебинарыг 2021 оны 3 дугаар сарын 31-ний өдөр зохион байгуулсан.

ЗЭЭЛИЙН БАТЛАН ДААЛТЫН САН

Нийт хөрөнгө

249.1
тэрбум төгрөг

Санхүүгийн зах зээлийн төлөв

Нэг батлан даалтын
дундаж хэмжээ

113.1
сая төгрөг

Хүртээмжтэй байдал

Ирүүлсэн
хүсэлтийн тоо **28**

Зөвшөөрөгдсөн
хүсэлтийн тоо **14**

Бүтээгдэхүүн үйлчилгээ

Ашигт ажиллагаа

Нийт орлого

2.5 тэрбум төгрөг

Нийт ашиг

2.1 тэрбум төгрөг

Тогтвортой байдал

Чанаргүй батлан
даалтын эзлэх хувь

18.9%

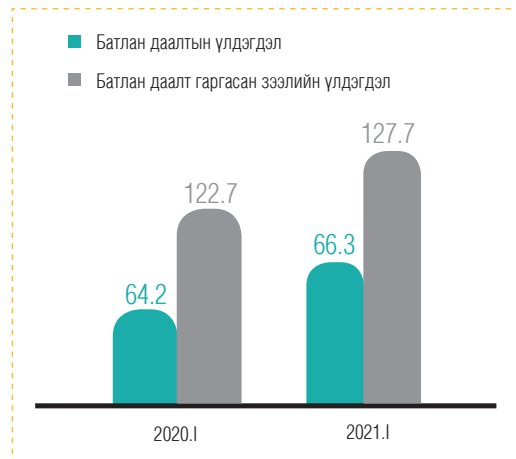
САНХҮҮГИЙН ЗАХ ЗЭЭЛИЙН ТӨЛӨВ

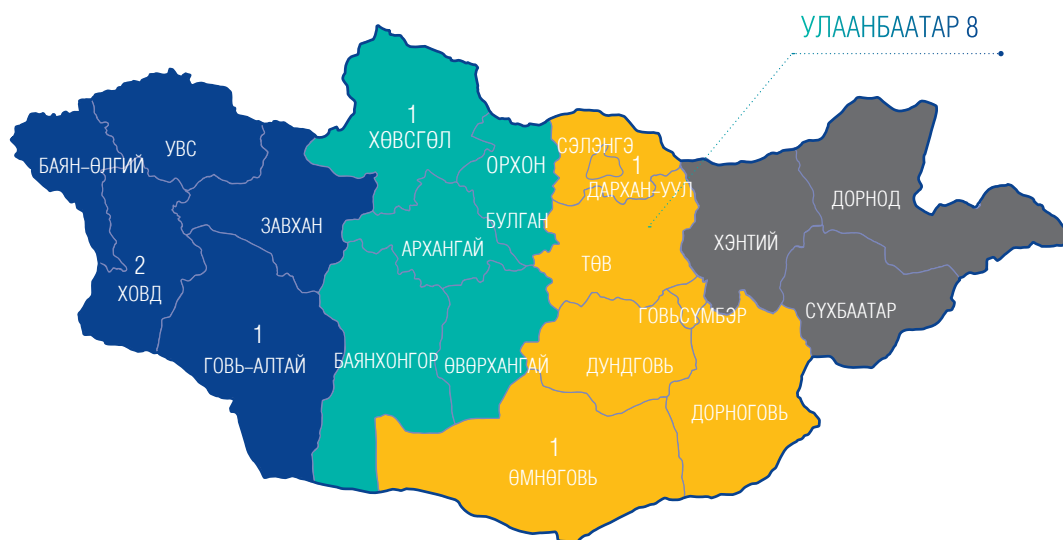
2021 оны 1 дүгээр улирлын байдлаар Сангийн нийт хөрөнгийн хэмжээ 249.1 тэрбум төгрөг хүрч өмнөх оны мөн үеэс 126.8 хувиар буюу 139.3 тэрбум төгрөгөөр өслөө.

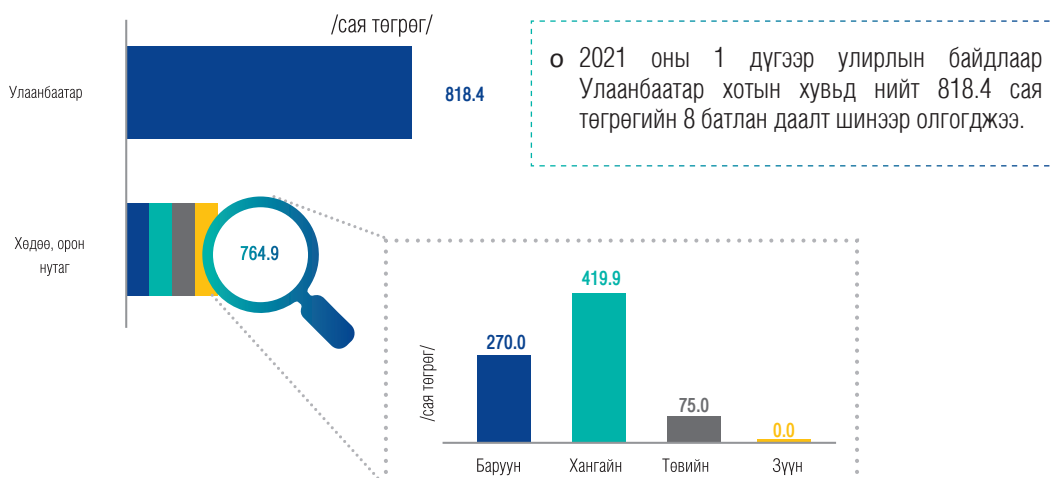
- Сангийн батлан даалтын үлдэгдэл 2021 оны 1 дүгээр улирлын байдлаар 66.3 тэрбум төгрөгт хүрч өмнөх оны мөн үеэс 3.3 хувиар буюу 2.1 тэрбум төгрөгөөр өслөө.
- Батлан даалт гаргасан зээлийн үлдэгдэл өмнөх оны мөн үеэс 4.0 хувиар буюу 5.0 тэрбум төгрөгөөр өсөж 127.7 тэрбум төгрөгт хүрлээ.

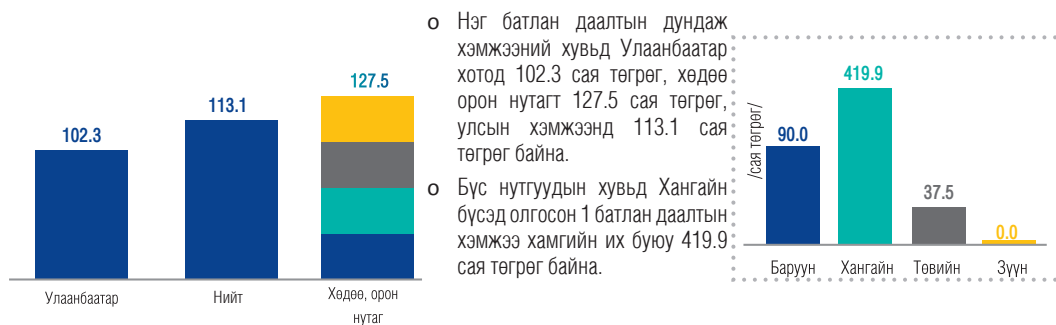
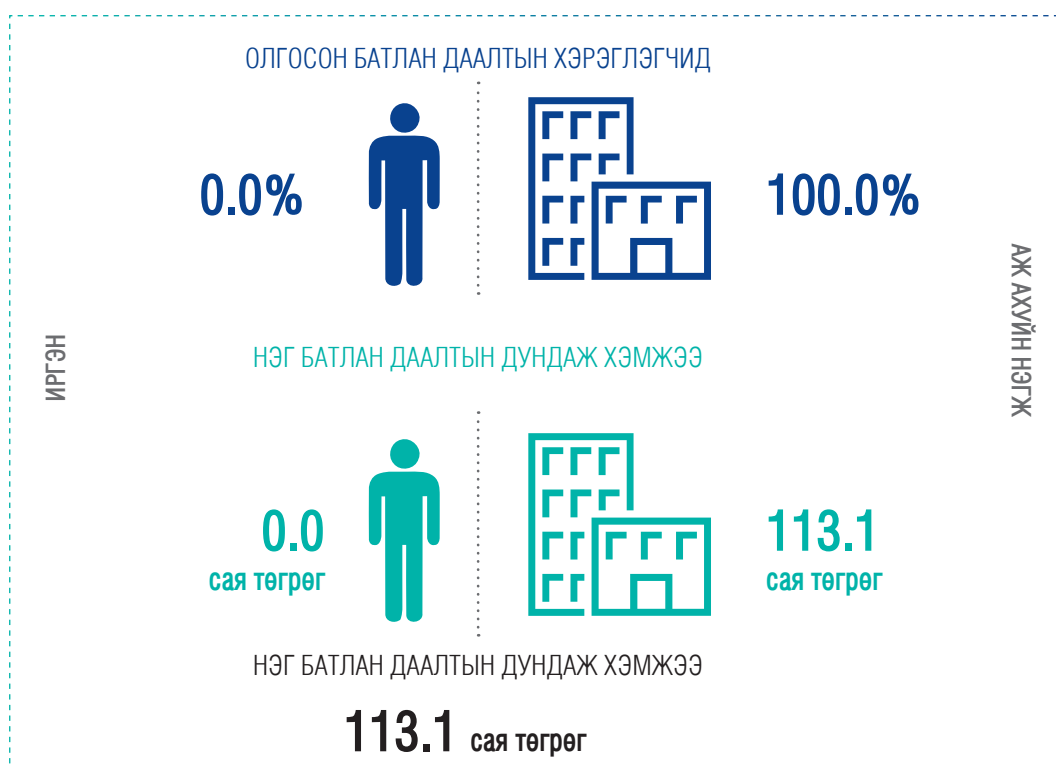
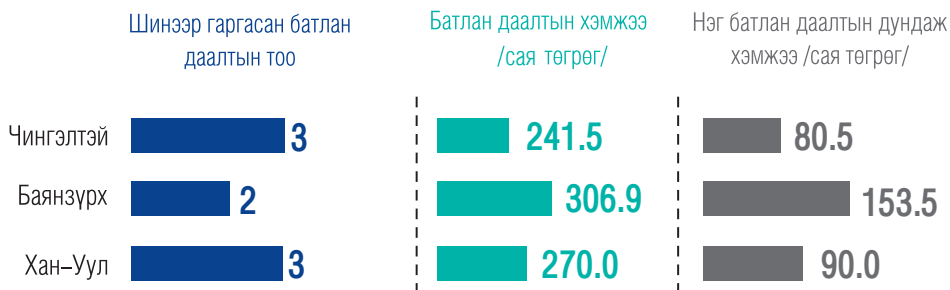

ХҮРТЭЭМЖТЭЙ БАЙДАЛ

НИЙТ БАТЛАН ДААЛТЫН ХЭМЖЭЭ

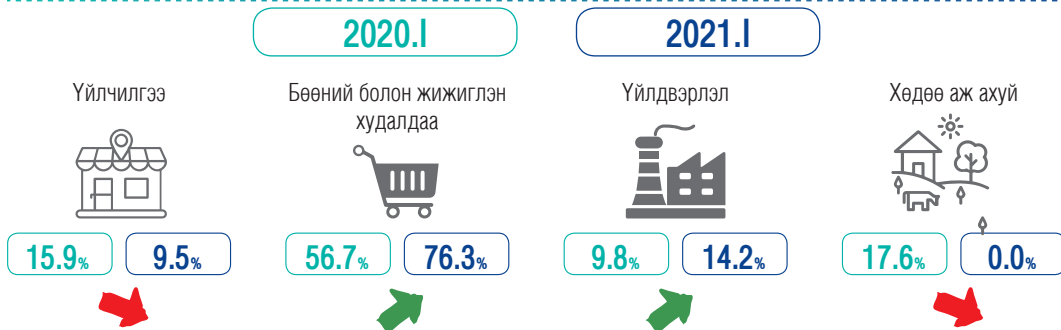

БҮТЭЭГДЭХҮҮН ҮЙЛЧИЛГЭЭ

	Батлан даалт гаргуулахаар ирүүлсэн хүсэлтийн тоо	Зөвшөөрөгдсөн хүсэлтийн тоо	Эзлэх хувь
2018.I	109	50	45.9%
2019.I	46	18	39.1%
2020.I	31	14	45.2%
2021.I	28	14	50.0%

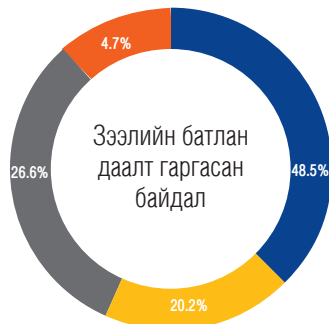
2021 оны 1 дүгээр улиралд батлан даалт гаргуулах нийт 28 хүсэлт ирснээс 14 хүсэлт нь зөвшөөрөгдсөн байна. Ирүүлсэн хүсэлтийн тоо нь өмнөх оны мөн үеэс 9.7 хувиар бага, зөвшөөрөгдсөн хүсэлтийн тоо ижил байна.

2021 оны 1 дүгээр улирлын байдлаар нийт олгосон батлан даалтын 76.3 хувийг бөөний болон жижиглэн худалдааны салбарт, 14.2 хувийг үйлдвэрлэлийн салбарт 9.5 хувийг үйлчилгээний салбарт тус тус гаргасан байна. Бөөний болон жижиглэн худалдаа ба үйлдвэрлэлийн салбарт гаргасан батлан даалтын эзлэх хувь өмнөх оны мөн үеэс 19.6, 4.4 пунктээр тус тус өссөн үзүүлэлттэй байна.

- 2021 оны 1 дүгээр улиралд гаргасан батлан даалтын дундаж хугацаа 79.7 сар буюу 6.6 жил байна.
- Энэ үзүүлэлт нь өмнөх оны мөн үеэс 15.4 сар буюу 1.3 жилээр буурсан үзүүлэлт юм

79.7
SAR

Банкны ангиллаар

- Төрийн банк 48.5%
- Капитрон банк 20.2%
- Худалдаа хөгжлийн банк 4.7%
- Хаан банк 26.6%

2021 оны 1 дүгээр улиралд Сангаас гаргасан батлан даалтын 48.5 хувийг Төрийн банк, 26.6 хувийг Хаан банк, 20.2 хувийг Капитрон банк, 4.7 хувийг Худалдаа хөгжлийн банкны зээлд гаргасан батлан даалт тус тус бүрдүүлж байна.

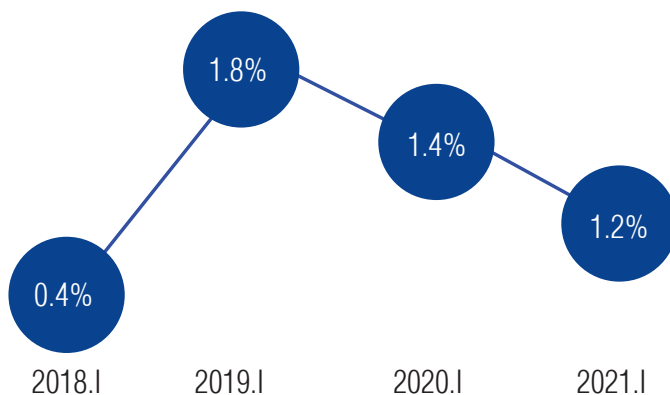
АШИГТ АЖИЛЛАГАА

Орлогын бүтэц

Нийт хөрөнгийн өгөөж

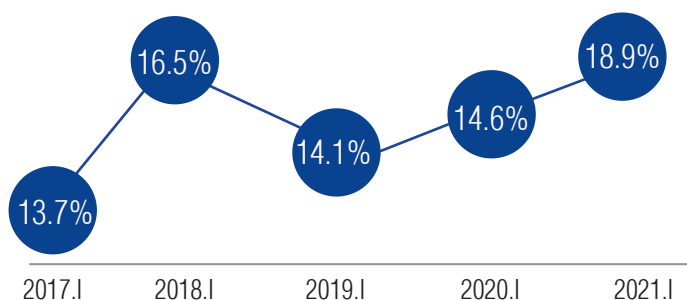
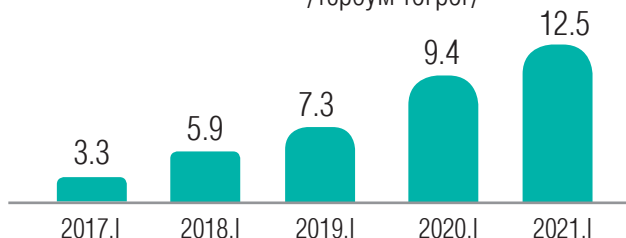

2021 оны 1 дүгээр улирлын байдлаар сангийн нийт хөрөнгийн өгөөж 1.2 хувь байгаа нь өмнөх оны мөн үеэс 0.2 нэгжээр буурсан байна.

ТОГТВОРТОЙ БАЙДАЛ

2021 оны 1 дүгээр улирлын байдлаар чанаргүй батлан даалтын үлдэгдэл 12.5 тэрбум төгрөгт хүрлээ.

Чанаргүй батлан даалтын үлдэгдэл /тэрбум төгрөг/

Батлан даалтын нийт үлдэгдэлд эзлэх чанаргүй батлан даалтын хувь 18.9 болж өмнөх оны мөн үеэс 4.3 пунктээр өслөө.

- Чанаргүй батлан даалтын үлдэгдлийг эдийн засгийн үйл ажиллагааны салбараар авч үзвэл 45.2 хувь нь үйлдвэрлэлийн салбарт, 32.1 хувь нь үйлчилгээний салбарт, 13.2 хувь нь хөдөө аж ахуйн салбарт 9.5 хувь нь бөөний болон жижиглэн худалдааны салбарт олгосон батлан даалтууд бүрдүүлж байна.
- Жил ирэх тусам үйлдвэрлэлийн болон хөдөө аж ахуйн салбарын чанаргүй батлан даалтын эзлэх хувь багасаж байгаа бол болон үйлчилгээний салбарын чанаргүй батлан даалт өссөн байна.

Хөдөө аж ахуй

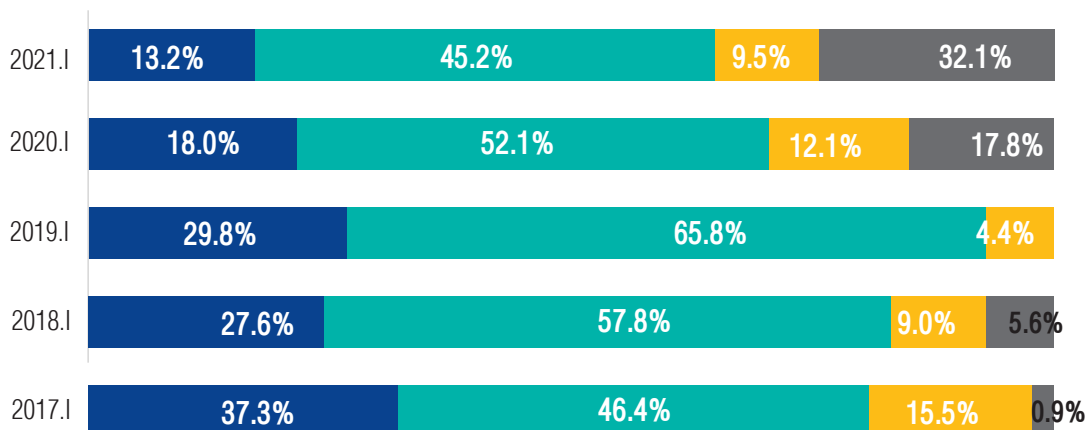
Үйлдвэрлэл

Бөөний болон жижиглэн худалдаа

Үйлчилгээ

ҮЛ ХӨДЛӨХ ЭД ХӨРӨНГӨ ЗУУЧЛАЛЫН САЛБАР

Зохицуулалттай этгээд

185

Салбарын төлөв

127.2 тэрбум
төгрөгийн үнэ бүхий
ҮХХ-ийг зуучлан
худалдан, худалдан
авч, шилжүүлжээ

Бүтээгдэхүүн, үйлчилгээ

Хүртээмжтэй байдал

98.4%

Улаанбаатар хотод үйл
ажиллагаа эрхэлж байна

Бодлого зохицуулалт

САЛБАРЫН ТӨЛӨВ

Хорооны тусгай
зөвшөөрөлтэй

185

Мөнгө угаах болон терроризмыг санхүүжүүлэхтэй тэмцэх чиглэлийн хүрээнд үл хөдлөх эд хөрөнгө зуучлалын байгууллага нь СЗХ-ны зохицуулалтад тусгай зөвшөөрөлтэйгөөр үйл ажиллагаа эрхлэхээр хуульчлагдсан.

СЗХ-ны 2020 оны 4 дүгээр сарын 22-ны өдрийн хуралдаанаар анхны ҮХЭХЗ-ын байгууллагад тусгай зөвшөөрөл олгосон бөгөөд 2021 оны 1 дүгээр улирлын байдлаар нийт 185 ҮХЭХЗ-ын байгууллага тусгай зөвшөөрөлтэйгөөр үйл ажиллагаа эрхэлж байна.

Тусгай зөвшөөрөлтэй ҮХЭХЗ-ын
байгууллагууд:

Брокер
206

Агент
1,219

Нэг ҮХЭХЗ-ын байгууллага дунджаар 1 брокер, 7 агенттай ажиллаж байна. Хамгийн олон агенттай ҮХЭХЗ-ын байгууллагын агентын тоо 106 байна.

ХУВЬ НИЙЛҮҮЛСЭН ХӨРӨНГӨ

Тусгай зөвшөөрөлтэй ҮХЭХЗ-ын байгууллагуудын 265 хувьцаа эзэмшигчдийн нийт хувь нийлүүлсэн хөрөнгийн хэмжээ 19.9 тэрбум төгрөг байна.

ХҮРТЭЭМЖТЭЙ БАЙДАЛ

ТУСГАЙ ЗӨВШӨӨРӨЛТЭЙ ҮХЭХЗ-ЫН КОМПАНИУДЫН БАЙРШИЛ

СҮХБААТАР

54

ХАН-УУЛ

42

ЧИНГЭЛТЭЙ

27

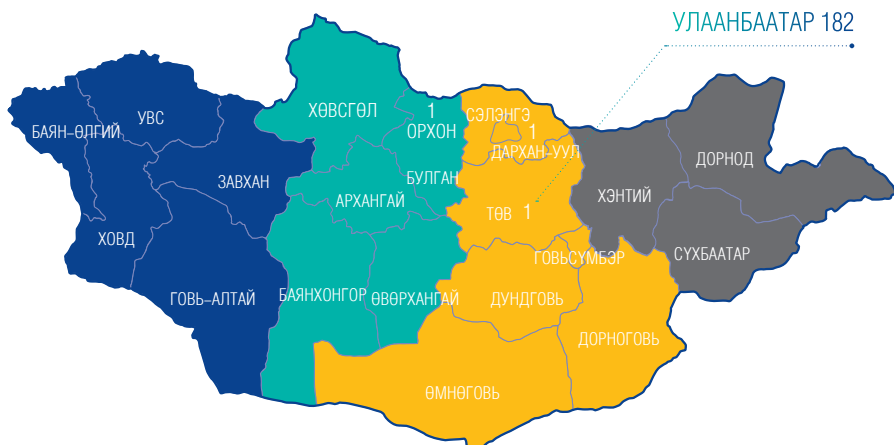
БАЯНГОЛ

25

БАЯНЗҮРХ

31

СОНГИНОХАЙРХАН 3

БАЙРШИЛ

Нийт тусгай зөвшөөрөлтэй ҮХЭХЗ-ын байгууллагуудын 29.2 хувь нь Сүхбаатар, 22.7 хувь нь Хан-Уул, 14.6 хувь нь Чингэлтэй, 16.8 хувь нь Баянзүрх, 13.5 хувь нь Баянгол, 1.6 хувь нь Сонгинохайрхан дүүрэгт тус тус үйл ажиллагаа эрхэлж байгаа бол хөдөө, орон нутагт 3 ҮХЭХЗ-ын байгууллага буюу 1.6 хувь нь үйл ажиллагаа эрхэлж байна.

БҮТЭЭГДЭХҮҮН, ҮЙЛЧИЛГЭЭ

ҮЛ ХӨДЛӨХ ЭД ХӨРӨНГӨ ЗУУЧЛАЛЫН БАЙГУУЛЛАГУУДЫН ТОО, ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ТӨРЛӨӨР /ДАВХАРДСАН ТООГООР/

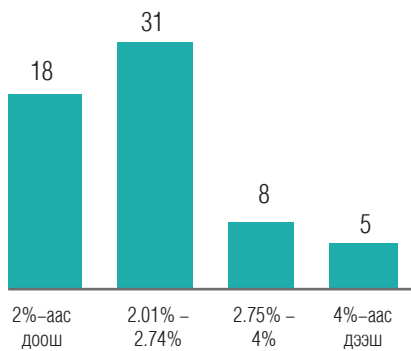
ШИГТГЭЭ

Манай улсын үл хөдлөх хөрөнгийн салбар нь нийгэм, эдийн засгийн хувьд өндөр ач холбогдолтой салбарын нэгд зүй ёсоор тооцогддог бөгөөд үл хөдлөх хөрөнгийн үйл ажиллагаа нь 2020 оны байдлаар нэрлэсэн ДНБ-ий 5.3 хувийг бүрдүүлж байна.

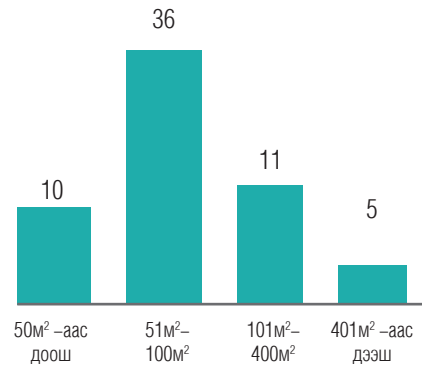
**ХУДАЛДАХ, ХУДАЛДАН АВАХ,
ШИЛЖҮҮЛЭХ ҮЙЛЧИЛГЭЭ**

2021 оны 1 дүгээр улиралд давхардсан тоогоор 290 ҮХЭХЗ-ын байгууллага нийт 935 хэлцлээр 98.6 мянган м.кв талбай, 127.2 тэрбум төгрөгийн үнэ бүхий үл хөдлөх хөрөнгийг зуучлан худалдан, шилжүүлжээ.

Шимтгэлийн хэмжээ
/ҮХЭХЗ-ын байгууллагын тоогоор/

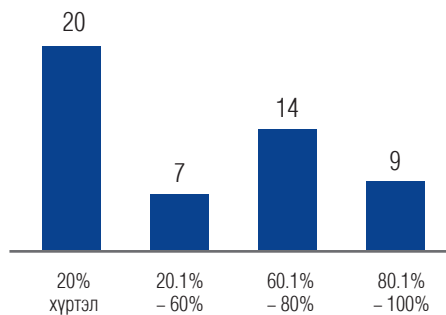
Талбайн хэмжээ
/ҮХЭХЗ-ын байгууллагын тоогоор/

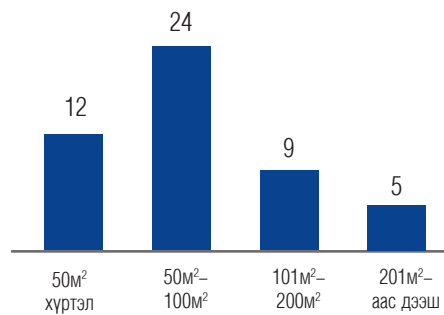
**ТҮРЭЭСЛЭХ, ТҮРЭЭСЛҮҮЛЭХ, ХӨЛСЛӨХ,
ХӨЛСЛҮҮЛЭХ ҮЙЛЧИЛГЭЭ**

2021 оны 1 дүгээр улиралд нийт 390 хэлцлээр 39.3 мянган м.кв талбай, 2.8 тэрбум төгрөгийн үнэ бүхий үл хөдлөх хөрөнгийг зуучлан хөлслүүлж, түрээслүүлжээ.

Шимтгэлийн хэмжээ
/ҮХЭХЗ-ын байгууллагын тоогоор/

Талбайн хэмжээ
/ҮХЭХЗ-ын байгууллагын тоогоор/

Жич: Түрээсийн шимтгэл сарын түрээсийн дүнд нэг удаа суутгагдсан болно.

БОДЛОГО ЗОХИЦУУЛАЛТ

ГАДААД ХАМТЫН АЖИЛЛАГАА

- o Үл хөдлөх эд хөрөнгө зуучлалын салбарын мэдээллийн санг үүсгэх, мөнгө угаах эрсдэлийг үнэлэх зориулалттай тоон мэдээлэл цуглуулах, салбарын зохицуулалтыг бүртгэлжүүлэх, мэдээллийн санг бий болгох системийн ажлын даалгаврыг Дэлхийн банкны зөвлөх үйлчилгээний тусламжтайгаар гүйцэтгэлээ.
- o СЗХ нь 2021 оны 3 дугаар сарын 15-ны өдөр байгуулагдсан Үл хөдлөх хөрөнгийн бизнес эрхлэгчдийн дэвэр нэгдсэн холбоотой санхүүгийн зах зээлийг хөгжүүлэх, мэргэжлийн оролцогчдыг чадавхжуулах, мэргэшүүлэх хүрээнд 2 талт хамтын ажиллагаагаа өргөжүүлэхээр “Сургалт зохион байгуулах гэрээ”-г байгуулав.
- o Олон улсад дагаж мөрдөгдөж буй стандартад нийцсэн өөрийн орны онцлогт тохирсон эрх зүйн орчныг бүрдүүлэх зорилгоор үл хөдлөх эд хөрөнгө зуучлалын үйл ажиллагааг зохицуулах тухай хуулийн төсөл боловсруулах чиг үүрэг бүхий зөвлөх үйлчилгээний ажлын удирдамжийн төслийг боловсруулаад байна.

ХУУЛЬ, ЭРХ ЗҮЙН ОРЧИН

- o Үл хөдлөх эд хөрөнгө зуучлалын үйл ажиллагааг зохицуулах, бодлого тодорхойлох судалгааг 5 улс орны хүрээнд хийж, цаашид авах арга хэмжээний төлөвлөгөөний төслийг боловсруулсан.
- o Төрөөс санхүүгийн бус бизнес, мэргэжлийн үйлчилгээ үзүүлэгчдийг зохицуулах хууль, эрх зүйн орчныг бүрдүүлэхээр холбогдох судалгааг боловсруулж, цаашид нэн түрүүнд авч хэрэгжүүлэх арга хэмжээний талаар танилцуулга бэлтгэсэн.
- o СЗХ-ны 2020 оны 181 дүгээр тогтоолоор баталсан “Үл хөдлөх эд хөрөнгө зуучлалын байгууллагын үйл ажиллагаанд зайны болон газар дээрх хяналт, шалгалт хийх журам”-д нэмэлт, өөрчлөлт оруулсан төслийг 2020 оны 02 дугаар сарын 18-ны өдөр СЗХ-ны цахим хуудсанд байршуулж, олон нийтээс санал авах ажлыг зохион байгуулсан. Энэ хүрээнд Зөрчлийн тухай хууль, Зөрчил хянан шийдвэрлэх тухай хууль, Компанийн тухай хуульд нэмэлт өөрчлөлт тусгах саналын төслийг боловсруулсан.
- o Санхүүгийн бус бизнес, мэргэжлийн үйл ажиллагааны 2020 оны тайлангийн нэгтгэлийг бэлтгэж, 2021 оны 3 дугаар сарын 05-ны өдөр СЗХ-ны цахим хуудсанд байршуулан олон нийтэд мэдээлсэн.

ХУРАЛ, СЕМИНАР, УУЛЗАЛТ

- Үл хөдлөх эд хөрөнгө зуучлалын байгууллагын үйл ажиллагааны талаар болон тусгай зөвшөөрөл аваагүй томоохон этгээдийг бүртгэлжүүлэх, тусгай зөвшөөрөл олгох үйл явц, тайлан мэдээг баталгаажуулах зэрэг ажлын хүрээнд Барилга, хот байгуулалтын яамны Бодлого, төлөвлөлтийн газрын Орон сууц санхүүжилтийн хэлтсийн удирдлагатай 3 удаагийн уулзалт зохион байгуулсан.
- Үл хөдлөх хөрөнгө зуучлалын байгууллагын салбарын нэгдсэн бүртгэл, тусгай зөвшөөрөл олгох үйл явц, тайлан мэдээг хялбаршуулах, төрийн давхар үйлчилгээг цөөрүүлэх ажлын хүрээнд “Гааль татвар, санхүүгийн мэдээллийн технологийн төв” УҮГ, Татварын ерөнхий газар, Барилга, хот байгуулалтын яам, СЗХ хамтран 2021 оны 3 дугаар сарын 17–ны өдөр цахим уулзалт зохион байгуулсан ба тус уулзалтаар төрийн мэдээллийн нэгдсэн урсгалыг бий болгох, үл хөдлөх хөрөнгө зуучлалын салбарын зохицуулалтыг цахим системд шилжүүлэх ажлыг эхлүүлэхээр боллоо.
- Санхүүгийн бус бизнес мэргэжлийн үйлчилгээ үзүүлэгч нарын бүртгэл, хяналт шалгалтыг технологийн дэвшил ашиглан хэрхэн шийдвэрлэх боломжтой талаар судалж, дээрх чиглэлээр судалгаа хийж байгаа холбогдох хувийн хэвшил, төрийн байгууллагуудтай цахим уулзалтыг зохион байгуулсан. Өөрөөр хэлбэл, дээрх авч хэрэгжүүлж буй арга хэмжээ, уулзалтуудын үр дүнд салбарыг системтэйгээр хөгжүүлэх, тус салбарт бизнес эрхлэгчдийн хувьд үйл ажиллагаа эрхлэх таатай суурь орчинг бүрдүүлэх, улмаар санхүүгийн зөв, эрүүл тогтолцоог бий болгохоор ажиллаж байна.
- СЗХ, Экологийн цагдаагийн алба, салбарын төлөөллийн хамтарсан уулзалтыг 2021 оны 3 дугаар сарын 05–ны өдөр зохион байгуулж мөнгө угаах, терроризмыг санхүүжүүлэх эрсдэл болон салбарын зохицуулалт, хамтран ажиллах чиглэлд мэдээ, мэдээлэл солилцсон.

ҮНЭТ МЕТАЛЛ, ҮНЭТ ЧУЛУУНЫ АРИЛЖАА ЭРХЛЭГЧДИЙН САЛБАР

Арилжаа эрхлэгчдийн тоо

34

Хуулийн этгээд

Салбарын төлөв

404

Иргэн

Худалдаж, худалдан
авсан үнэт металл

205.5

тэрбум төгрөг

Бүтээгдэхүүн, үйлчилгээ

Хүртээмжтэй байдал

83.1%

Улаанбаатар хотод үйл
ажиллагаа эрхэлж байна

Бодлого зохицуулалт

САЛБАРЫН ТӨЛӨВ

ТУСГАЙ ЗӨВШӨӨРӨЛТЭЙ ҮЙЛ АЖИЛЛАГАА ЭРХЛЭГЧДИЙН ТОО:

СЗХ 2020 оны 5 дугаар сарын 06-ны өдрөөс үнэт металл, үнэт чулууны, эсхүл тэдгээрээр хийсэн эдлэлийн арилжаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл олгож эхэлснээр 2021 оны 1 дүгээр улирлын байдлаар нийт 34 хуулийн этгээд, 404 иргэн тусгай зөвшөөрөлтэй үйл ажиллагаа явуулж байна.

ҮНЭТ МЕТАЛЛ, ҮНЭТ ЧУЛУУНЫ, ЭСХҮЛ
ТЭДГЭЭРЭЭР ХИЙСЭН ЭДЛЭЛИЙН
АРИЛЖАА ЭРХЛЭГЧ ХУУЛИЙН ЭТГЭЭД

34

58

ҮНЭТ МЕТАЛЛ, ҮНЭТ ЧУЛУУНЫ, ЭСХҮЛ
ТЭДГЭЭРЭЭР ХИЙСЭН ЭДЛЭЛИЙН
АРИЛЖАА ЭРХЛЭГЧ

ҮНЭТ МЕТАЛЛ, ҮНЭТ ЧУЛУУНЫ АРИЛЖАА
ЭРХЛЭГЧИЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГАА ЭРХЛЭГЧ
ИРГЭД

117

229

ҮНЭТ МЕТАЛЛ БОЛОН ҮНЭТ ЧУЛУУГААР
ХИЙСЭН ЭДЛЭЛИЙН АРИЛЖАА ЭРХЛЭГЧ
ИРГЭД

ХУВЬ НИЙЛҮҮЛСЭН ХӨРӨНГӨ

Тайлант хугацаанд тусгай зөвшөөрөлтэй 34 хуулийн этгээдийн 51 хувьцаа эзэмшигчдийн нийт хувь нийлүүлсэн хөрөнгийн хэмжээ 8.4 тэрбум төгрөг байна.

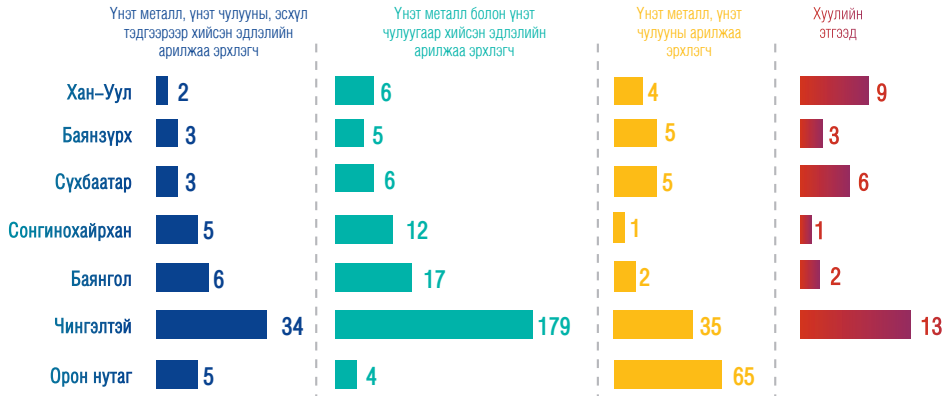
Тайлант улиралд салбарт үйл ажиллагаа эрхэлж буй нийт тусгай зөвшөөрөлтэй арилжаа эрхлэгчдийн 83.1 хувь нь Улаанбаатар хотод, үлдсэн 16.9 хувь нь хөдөө, орон нутагт үйл ажиллагаа эрхэлж байна.

Улаанбаатар хотод

83.1%

ХҮРТЭЭМЖТЭЙ БАЙДАЛ

ҮНЭТ МЕТАЛЛ БОЛОН ҮНЭТ ЧУЛУУНЫ, ЭСХҮЛ ТЭДГЭЭРЭЭР ХИЙСЭН ЭДЛЭЛИЙН АРИЛЖАА ЭРХЛЭГЧ /БАЙРШЛААР/

Үнэт металл, үнэт чулууны арилжаа эрхлэгчид ихэвчлэн хөдөө, орон нутагт, харин тэдгээрээр хийсэн эдлэлийн арилжаа эрхлэгчид голчлон Улаанбаатар хотод байршсан. Тухайлбал үнэт металл, үнэт чулууны арилжаа эрхлэгчдийн 55.5 хувь нь хөдөө, орон нутаг, 44.5 хувь нь Улаанбаатар хотод үйл ажиллагаа явуулж байна.

Үнэт металл, үнэт чулууны, эсхүл тэдгээрээр хийсэн эдлэлийн арилжаа эрхлэгч

**ӨМНӨГОВЬ 2
ДАРХАН-УУЛ 1
ГОВЬ-АЛТАЙ 1**

Үнэт металл болон үнэт чулуугаар хийсэн эдлэлийн арилжаа эрхлэгч

**ХОВД 2
ДАРХАН-УУЛ 2**

Үнэт металл, үнэт чулууны арилжаа эрхлэгч

**БАЯНХОНГОР 14
СЭЛЭНГЭ 20
ТӨВ 11
ДАРХАН-УУЛ 5
ГОВЬ-АЛТАЙ 2
ӨМНӨГОВЬ 6
УВС 2
ДОРНОГОВЬ 1
ӨВӨРХАНГАЙ 1
ХОВД 3**

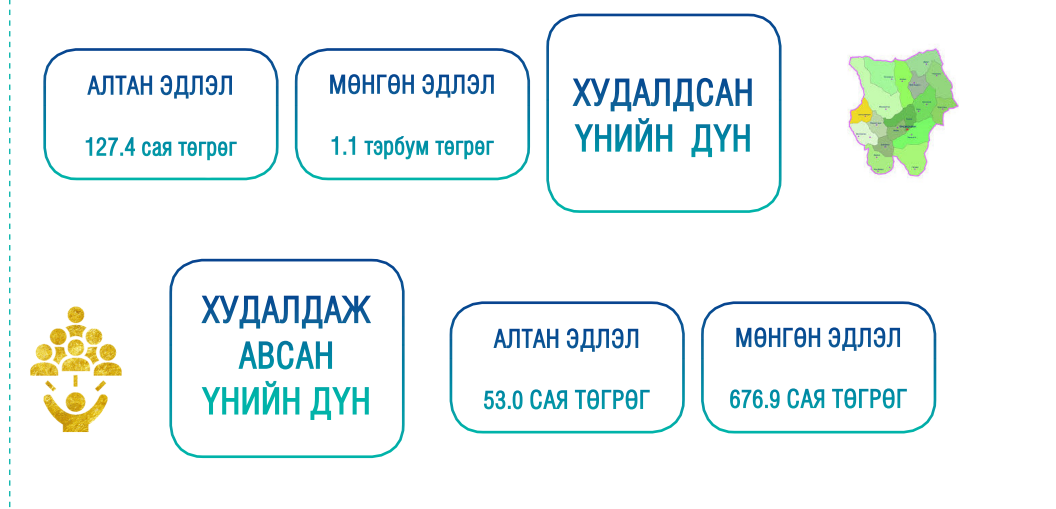
БҮТЭЭГДЭХҮҮН, ҮЙЛЧИЛГЭЭ

ХУДАЛДАЖ, ХУДАЛДАН АВСАН ҮНЭТ МЕТАЛЛЫН ДҮН

2021 оны 1 дүгээр улиралд нийт 101.9 тэрбум төгрөгийн үнэт металлыг худалдаж, 103.6 их наяд төгрөгийн үнэт металлыг худалдан авчээ.

ХУДАЛДАЖ, ХУДАЛДАН АВСАН ҮНЭТ ЭДЛЭЛИЙН ДҮН

БОДЛОГО ЗОХИЦУУЛАЛТ

ХУУЛЬ, ЭРХ ЗҮЙН ОРЧИН

- o Үнэт металл, үнэт чулууны, эсхүл тэдгээрээр хийсэн эдлэлийн арилжаа эрхлэгчийн үйл ажиллагааг зохицуулах, бодлого тодорхойлох судалгааг 5 улс орны хүрээнд хийж, цаашид авах арга хэмжээний төлөвлөгөөний төслийг боловсруулсан.
- o Төрөөс санхүүгийн бус бизнес, мэргэжлийн үйлчилгээ үзүүлэгчдийг зохицуулах хууль, эрх зүйн орчныг бүрдүүлэхээр холбогдох судалгааг боловсруулж, цаашид нэн түрүүнд авч хэрэгжүүлэх арга хэмжээний талаар танилцуулга бэлтгэсэн.
- o СЗХ–ны 2020 оны 182 дугаар тогтоолоор баталсан “Үнэт металл, үнэт чулууны, эсхүл тэдгээрээр хийсэн эдлэлийн арилжаа эрхлэгчийн үйл ажиллагаанд зайны болон газар дээрх хяналт шалгалтын журам”–д нэмэлт, өөрчлөлт оруулсан төслийг 2021 оны 03 дугаар сарын 11–ний өдөр СЗХ–ны цахим хуудсанд байршуулж, олон нийтээс санал авах ажлыг зохион байгуулсан.
- o Санхүүгийн бус бизнес, мэргэжлийн үйл ажиллагааны 2020 оны тайлангийн нэгтгэлийг бэлтгэж, 2021 оны 3 дугаар сарын 05–ны өдөр СЗХ–ны цахим хуудсанд байршуулан олон нийтэд мэдээлсэн.

ГАДААД ХАМТЫН АЖИЛЛАГАА

- o Үнэт металл, үнэт чулууны, эсхүл тэдгээрээр хийсэн эдлэлийн арилжаа эрхлэгчдийн салбарын мэдээллийн санг үүсгэх, мөнгө угаах эрсдэлийг үнэлэх зориулалттай тоон мэдээлэл цуглуулах, салбарын зохицуулалтыг бүртгэлжүүлэх, мэдээллийн санг бий болгох системийн ажлын даалгаврыг Дэлхийн банкны зөвлөх үйлчилгээний тусламжтайгаар гүйцэтгэлээ.
- o Олон улсад дагаж мөрдөгдөж буй стандартад нийцсэн өөрийн орны онцлогт тохирсон эрх зүйн орчныг бүрдүүлэх зорилгоор үнэт металл, үнэт чулууны, эсхүл тэдгээрээр хийсэн эдлэлийн арилжаа эрхлэгчийн үйл ажиллагааг зохицуулах тухай хуулийн төсөл боловсруулах чиг үүрэг бүхий зөвлөх үйлчилгээний ажлын удирдамжийн төслийг боловсруулсан.

ХУРАЛ, СЕМИНАР, УУЛЗАЛТ

- o Үнэт металл, үнэт чулууны, эсхүл тэдгээрээр хийсэн эдлэлийн арилжаа эрхлэгчийн салбарын нэгдсэн бүртгэл, тусгай зөвшөөрөл олгох үйл явц, тайлан мэдээг хялбаршуулах, төрийн давхар үйлчилгээг цөөрүүлэх ажлын хүрээнд “Гааль татвар, санхүүгийн мэдээллийн технологийн төв” УУГ, Татварын ерөнхий газар, Барилга, хот байгуулалтын яам, СЗХ хамтран 2021 оны 3 дугаар сарын 17–ны өдөр цахим уулзалт зохион байгуулсан ба тус уулзалтаар төрийн мэдээллийн нэгдсэн урсгалыг бий болгох, үнэт эдлэлийн салбарын зохицуулалтыг цахим системд шилжүүлэх ажлыг эхлүүлэхээр боллоо.
- o Санхүүгийн бус бизнес, мэргэжлийн үйлчилгээ үзүүлэгч нарын бүртгэл, хяналт шалгалтыг технологийн дэвшил ашиглан хэрхэн шийдвэрлэх боломжтой талаар судалж, дээрх чиглэлээр судалгаа хийж байгаа холбогдох хувийн хэвшил, төрийн байгууллагуудтай цахим уулзалтыг зохион байгуулсан. Өөрөөр хэлбэл, дээрх авч хэрэгжүүлж буй арга хэмжээ, уулзалтуудын үр дүнд салбарыг системтэйгээр хөгжүүлэх, тус салбарт бизнес эрхлэгчдийн хувьд үйл ажиллагаа эрхлэх таатай суурь орчинг бүрдүүлэх, улмаар санхүүгийн зөв, эрүүл тогтолцоог бий болгохоор ажиллаж байна.
- o СЗХ, Экологийн цагдаагийн алба, салбарын төлөөллийн хамтарсан уулзалтыг 2021 оны 3 дугаар сарын 05–ны өдөр зохион байгуулж мөнгө угаах, терроризмыг санхүүжүүлэх эрсдэл болон салбарын зохицуулалт, хамтран ажиллах чиглэлд мэдээ, мэдээлэл солилцсон.

ХӨРӨНГИЙН ЗАХ ЗЭЭЛИЙН ТООН МЭДЭЭЛЭЛ

Үзүүлэлтүүд	2019.1	2020.1	2021.1
Зах зээлийн үнэлгээ /тэрбум төгрөг/	2,456.5	2,489.0	3,695.1
ЗЗҮ/ДНБ	6.7%	6.7%	9.9%
Хөрвөх чадвар	1.8%	0.4%	1.8%
Хувьцааны арилжаа /тэрбум төгрөг/	44.6	9.6	65.9
Компанийн өрийн хэрэгслийн арилжаа /тэрбум төгрөг/	0.05	–	0.5
ЗГҮЦ–ны арилжаа /тэрбум төгрөг/	4.9	–	–
Хөрөнгө оруулалтын сан /тэрбум төгрөг/	–	–	4.1
ТОП–20 индекс	20,852.2	16,903.7	34,635.7
MSE А индекс	9,458.5	7,914.1	10,149.3
MSE Б индекс	8,322.0	7,660.2	11,610.6
ХК–ийн тоо	307	305	312
ҮЦК–ийн тоо	54	54	53
ХАА–н биржийн арилжааны дүн /тэрбум төгрөг/	33.1	28.3	69.3
МАРІХ	1,085,809.5	794,738.0	918,691.4

ДААТГАЛЫН ЗАХ ЗЭЭЛИЙН ТООН МЭДЭЭЛЭЛ

Үзүүлэлтүүд	2019.1	2020.1	2021.1
Нийт хөрөнгө /тэрбум төгрөг/	327.6	350.0	401.2
Даатгалын болон давхар даатгалын нийт хураамж /тэрбум төгрөг/	38.3	41.5	39.8
Нийт нөхөн төлбөр /тэрбум төгрөг/	12.5	15.6	12.3
Нөөц сан /тэрбум төгрөг/	141.8	157.9	172.6
Давхар даатгалын хураамж /тэрбум төгрөг/	12.5	13.1	10.9
Цэвэр ашиг /тэрбум төгрөг/	5.5	4.6	13.1
Мэргэжлийн оролцогчид:			
Ердийн даатгал	15	15	14
Урт хугацааны даатгал	1	1	1
Давхар даатгал	2	1	1
Даатгалын төлөөлөгч	2448	2488	2429
Даатгалын зуучлагч	50	54	56
Хохирол үнэлэгч	26	27	26
Актуарч	30	30	32
Аудитор	141	144	150
Аудитын компани	43	45	46

БАНК БУС САНХҮҮГИЙН БАЙГУУЛЛАГЫН ТООН МЭДЭЭЛЭЛ

/Тэрбум төгрөг/

Үзүүлэлтүүд	2019.1	2020.1	2021.1
Нийт хөрөнгө	1,395.5	1,776.8	2,089.1
Эргэлтийн хөрөнгө	1,344.1	1,707.2	2,007.6
Мөнгөн хөрөнгө	315.8	351.4	465.8
Богино хугацаат хөрөнгө оруулалт	1.8	9.5	14.4
Нийт зээл	975.5	1,271.5	1,422.0
Хэвийн зээл	846.2	1,114.6	1,216.3
Хугацаа хэтэрсэн зээл	40.2	50.7	59.0
Чанаргүй зээл	89.1	106.4	146.7
Зээлийн эрсдэлийн сан	68.4	84.0	112.4
Өмчлөх бусад үл хөдлөх болон өмчлөх бусад хөрөнгө (цэврээр)	10.2	12.3	14.2
Эргэлтийн бус хөрөнгө	51.4	69.6	81.6
Нийт өр төлбөр	334.1	488.3	607.0
Итгэлцлийн үйлчилгээний өглөг	66.1	115.2	159.1
Дотоод, гадаадын банк, санхүүгийн байгууллагад төлөх өглөг	148.5	203.2	162.7
Төслийн зээлийн санхүүжилт	18.1	20.6	0.0
Эзэмшигчдийн өмч	1,061.4	1,288.4	1,482.2
Хоёрдогч өглөг	0.8	0.8	7.8
Хувьцаат капитал	832.4	951.5	1,027.3
Хуримтлагдсан ашиг	211.4	302.3	410.1
ББСБ-ын тоо	539	540	530
Үүнээс: УБ хот	462	465	454
Хөдөө, орон нутаг	77	75	76
Харилцагчдын тоо	1,664,902	2,203,682	3,481,431
Нийт орлого	75.4	101.8	109.1
Хүүгийн орлого	63.4	82.8	84.2
Хүүгийн бус орлого	9.9	16.6	21.0
Үндсэн бус үйл ажиллагааны орлого	2.1	2.4	3.9
Нийт зардал	44.4	60.3	67.6
Хүүгийн зардал	6.0	11.8	8.4
Хүүгийн бус зардал	25.5	33.4	41.2
Болзошгүй эрсдэлийн зардал	8.5	10.2	13.5
Үндсэн бус үйл ажиллагааны зардал	0.6	0.6	0.7
Цэвэр ашиг	31.0	41.5	41.5

ХАДГАЛАМЖ, ЗЭЭЛИЙН ХОРШООНЫ ТООН МЭДЭЭЛЭЛ

/Тэрбум төгрөг/

Үзүүлэлтүүд	2019.1	2020.1	2021.1
Нийт хөрөнгө	211.7	229.5	278.9
Эргэлтийн хөрөнгө	206.9	225.3	271.6
Мөнгөн хөрөнгө	45.2	47.2	73.6
Авлага	7.3	8.2	9.3
Эргэлтийн бус хөрөнгө	4.7	4.3	7.4
Үндсэн хөрөнгө /цэврээр/	4.7	4.0	4.3
Биет бус хөрөнгө	0.0	0.2	3.1
Хөрөнгө оруулалт ба бусад эргэлтийн бус хөрөнгө	0.0	0.0	0.0
Нийт зээл	157.6	172.9	192.1
Хэвийн зээл	147.6	159.5	179.5
Хугацаа хэтэрсэн зээл	3.9	6.0	5.6
Чанаргүй зээл	6.0	7.4	7.0
Өр төлбөр	179.4	186.3	227.8
Хадгаламж	151.0	159.0	201.4
Богино хугацаат зээл	7.8	3.3	2.5
Урт хугацаат өр төлбөр	7.2	7.5	5.0
Бусад богино хугацаат өр төлбөр	13.5	16.5	19.0
Өөрийн хөрөнгө	32.2	43.2	51.1
Гишүүдийн оруулсан хувь хөрөнгө	15.9	18.4	21.3
Хоршоологчдын өмч	16.2	24.6	29.6
Хуримтлагдсан орлого /алдагдал/	7.1	13.1	12.1
Нийт орлого	12.6	14.0	14.3
Хүүгийн орлого	12.1	13.4	13.5
Үйл ажиллагааны бусад орлого	0.3	0.3	0.3
Үйл ажиллагааны бус орлого	0.2	0.3	0.5
Нийт зарлага	12.2	11.8	12.8
Хүүгийн зардал	7.2	7.6	8.8
Болзошгүй эрсдэлийн сангийн зардал	1.3	0.7	0.4
Үйл ажиллагааны зардал	3.4	3.3	3.3
Үйл ажиллагааны бус зардал	0.2	0.0	0.0
Цэвэр орлого	0.5	2.2	1.6
ХЗХ–дын тоо	282	254	249
УБ ХЗХ–дын тоо	178	160	148
Орон нутаг ХЗХ–дын тоо	104	94	101
Гишүүдийн тоо /мянга/	66.3	74.7	75.0

ЗЭЭЛИЙН БАТЛАН ДААЛТЫН САН

/Тэрбум төгрөг/

ҮЗҮҮЛЭЛТҮҮД	2019.1	2020.1	2021.1
Нийт хөрөнгө	71.2	109.8	249.1
Батлан даалтын үлдэгдэл	52.0	64.2	66.3
Үүнээс: Хугацаа хэтэрсэн	1.1	7.0	4.2
Чанаргүй	7.3	9.4	12.5
Батлан даалт гаргасан зээлийн үлдэгдэл	101.1	122.7	127.7
Үүнээс: Хугацаа хэтэрсэн	2.2	8.5	5.9
Чанаргүй	16.0	18.8	23.0
Үндсэн үйл ажиллагааны орлого	1.2	1.7	2.5
Үндсэн үйл ажиллагааны зардал	0.3	0.4	0.4
Үндсэн үйл ажиллагааны үр дүн	0.8	1.3	2.1
Олгосон батлан даалтын тоо	18	14	14
Үүнээс: Иргэдэд	8	0	0
Аж ахуйн нэгжид	10	14	14
Олгосон батлан даалтын дүн	2.6	3.4	1.6
Үүнээс: Иргэдэд	1.2	0.0	0.0
Аж ахуйн нэгжид	1.4	3.4	1.6
Үүнээс: Хөдөө аж ахуй	0.0	0.6	0.0
Үйлдвэрлэл	1.3	0.3	0.2
Бөөний болон жижиглэн худалдаа	0.4	1.9	1.2
Үйлчилгээ	0.9	0.5	0.2
Бусад	0.0	0.0	0.0
Батлан даалт гаргасан дундаж хугацаа /сараар/	104.0	95.14	79.7
Батлан даалт авахаар ирүүлсэн хүсэлтийн тоо	46	31	28
Үүнээс: Зөвшөөрөгдсөн хүсэлтийн тоо	18	14	15

ҮЛ ХӨДЛӨХ ЭД ХӨРӨНГӨ ЗУУЧЛАЛЫН САЛБАРЫН ТООН МЭДЭЭЛЭЛ

ҮЗҮҮЛЭЛТҮҮД	2020.IV	2021.I
ҮХЭХЗ–ын байгууллагын тоо	167	185
Брокерын тоо	188	206
Агентын тоо	1,171	1,219
Худалдаж, худалдан авч, шилжүүлсэн ҮХХ–ийн талбайн хэмжээ /м.кв/	163,059.0	98,556.4
Худалдаж, худалдан авч, шилжүүлсэн ҮХХ–ийн үнэ	101,325,031,690.0	127,238,266,080.0
Түрээслүүлж, түрээсэлж, хөлслүүлж, хөлсөлсөн ҮХХ–ийн талбайн хэмжээ /м.кв/	26,779.4	39,279.8
Түрээслүүлж, түрээсэлж, хөлслүүлж, хөлсөлсөн ҮХХ–ийн үнэ	2,318,251,015.1	2,786,444,470.0

ҮНЭТ МЕТАЛЛ, ҮНЭТ ЧУЛУУНЫ АРИЛЖАА ЭРХЛЭГЧДИЙН САЛБАРЫН ТООН МЭДЭЭЛЭЛ

ҮЗҮҮЛЭЛТҮҮД	2020.IV	2021.I
Тусгай зөвшөөрөлтэй хуулийн этгээдийн тоо	30	34
Үнэт металл, үнэт чулууны, эсхүл тэдгээрээр хийсэн эдлэлийн арилжаа эрхлэгчдийн тоо	57	58
Үнэт металл болон үнэт чулуугаар хийсэн эдлэлийн арилжаа эрхлэгч иргэдийн тоо	231	229
Үнэт металл, үнэт чулууны арилжаа эрхлэгчийн үйл ажиллагаа эрхлэгч иргэдийн тоо	111	117
Худалдан авсан үнэт металлын бохир жин /грамм/	4,079,924.3	748,820.7
Худалдан авсан үнэт металлын нийт үнэ	624,211,590,095.0	103,589,128,594.1
Худалдсан үнэт металлын бохир жин /грамм/	3,640,581.4	587,539.3
Худалдсан үнэт металлын нийт үнэ	576,920,753,040.0	101,934,535,810.7
Худалдан авсан эдлэлийн нийт үнэ	176,127,420.1	729,912,434.1
Худалдсан эдлэлийн нийт үнэ	194,105,540.0	1,229,517,257.6

Засгийн газрын IV байр, Бага тойруу-3, Чингэлтэй дүүрэг,
Улаанбаатар хот, Монгол Улс 15160

+976-51-264444

press@frc.mn

www.frc.mn

Санхүүгийн зохицуулах хороо

@FRC_of_Mongolia